

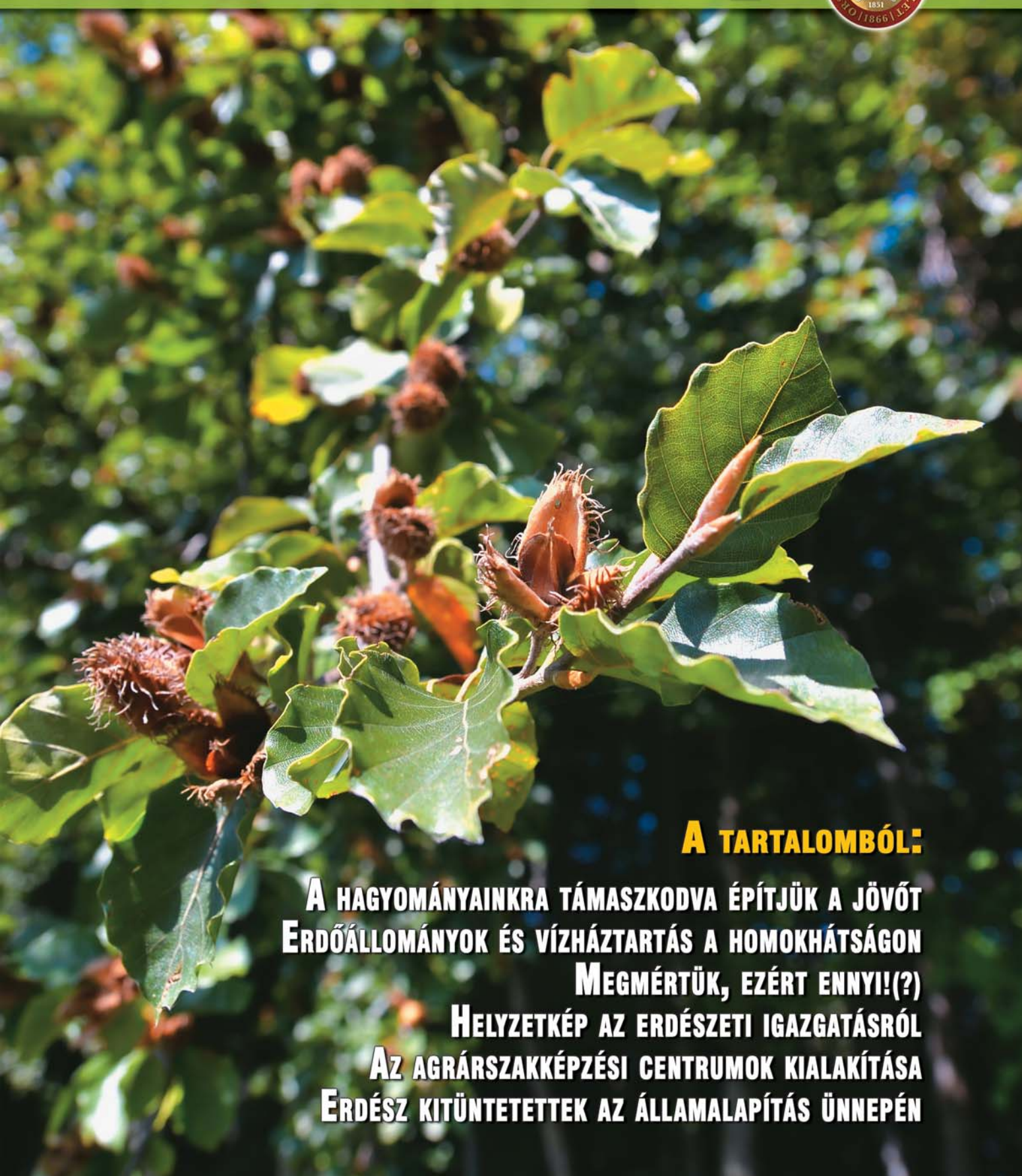
Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CLV. évfolyam
2020. szeptember

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

**A HAGYOMÁNYAINKRA TÁMASZKODVA ÉPÍTJÜK A JÖVŐT
ERDŐÁLLOMÁNYOK ÉS VÍZHÁZTARTÁS A HOMOKHÁTSÁGON**

MEGMÉRTÜK, EZÉRT ENNYI!(?)

HELYZETKÉP AZ ERDÉSZETI IGAZGATÁSRÓL

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMOK KIALAKÍTÁSA

ERDÉSZ KITÜNTETETTEK AZ ÁLLAMALAPÍTÁS ÜNNEPÉN

Megrendelhető!

Erdész emléktárgyak, egyesületi kiadványok az Országos Erdészeti Egyesülettől

Megrendelés a www.oee.hu honlapon elérhető *termékmegrendelő menüponton* keresztül, vagy közvetlenül az OEE Titkárság megkeresésével lehetséges.

A megrendelt termékek személyesen az OEE Titkárságán (1021 Budapest, Budakeszi út 91). vehetők át, vagy postai utánvétellel a megadott címre küldjük őket.

További részletekért látogasson el honlapunkra!

Várjuk megrendelését!

OEE Titkárság

A magyar erdőgazdálkodás képes története I-II-III. kötet

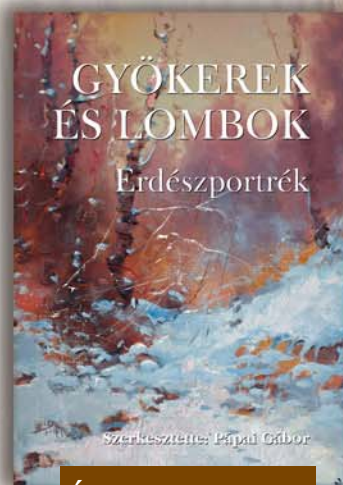
AKCIÓ!

Az I.-III. kötetek most egyben, tékába rendezetten, jelentős kedvezménnyel vásárolhatók meg a készlet erejéig!
I.-III. kötetek ára ~~18.100 Ft~~ helyett 10.000 Ft.

Az Országos Erdészeti Egyesület legszebb hagyományait folytatja, amikor útjára bocsátja dr. Oroszi Sándor erdőmérnök-erdészettörténész szerkesztésében a magyar erdőgazdálkodás történetét képekben megjelenítő, háromkötetes egyedi albumsorozatát.

Gyökerek és Lombok 12. kötet

Megjelent Pápai Gábor legendás erdész életút riport-sorozatának utolsó, befejező része.

Ár: 3500 Ft/kötet

Országos Erdészeti Egyesület ALMANACH I.

Ár: 3000 Ft/kötet

A teljes terméklista a www.oee.hu egyesületi honlapon érhető el.

Erdészcsillag kitűző

Egyedi ezüst tagsági jelvény, 15 mm-es átmérő, dobozba csomagolva.

Ár: 4300 Ft/db

Ár: 3500 Ft/db

A magyar állam összes erdőségeinek átnézeti térképe 1896

A híres Bedő-féle erdőterkép digitálisan felújított, kiváló felbontásban megjelenített, színes kivitelű, ólmetál íves nyomással, B1-es méretben (98 x 63 cm) gyártott, műanyag kupakkal záródó papírhengerbe (tuba) csomagolt és címkével ellátott reprint kiadása.

Az OEE történetét, szervezetét bemutató hiánypótló kétrészes kiadvány első kötete.

A harmadik oldal

Miközben ezeket a sorokat írom odakint az időjárás sehogy sem akar ősziésre fordulni, sőt hamisítatlan augusztusi nyárnak megfelelő 30 fok feletti hőmérsékletekig emelkedik napok óta a hőmérő jelképes – ma már inkább digitális – „higanyszála”. Ragyog a nap, felhőtlen az ég, a szél is alig mozdul. Időállás.

Körülöttünk a világ azonban gyorsvonati sebességgel robog, alig győzzük kapkodni a fejünket. Éppen csak túlestünk a világpandémia okozta hazai járványügyi helyzet első hullámán és máris nyakunkon a következő. Nem kíméli a hazai erdészeti ágazatot sem, ahogy az Egyesületünk működését, mindennapjait is erősen befolyásolja.

Furcsa egy évünk van, számtalan újszerű kihívással, melyek újszerű megoldásokat kívánnak. Elmaradt az ideji Vándorgyűlés. El kellett halasztani és más időpontra tenni az ideji egyesületi elismerések átadását, és ahogy látom, az is csak nagyon korlátozott keretek között folyhat majd le.

A 10 év óta Egyesületünket vezető elnökünk kényszerűen lemondott, és új elnököt kellett választanunk. Mindezt úgy, hogy a küldöttek személyükben nem lehettek jelen a választási folyamatnak keret adó küldöttgyűléseken. Az online térben kellett megoldani ezt a nem kis feladatot. Tegyük hozzá sikerrel!

A tavasszal a Titkárságot is ügyeleti rendszerben kellett üzemeltetni, ennek eshetősége a fokozódó vírusveszély közepette újra megjelent. Tanuljuk, tapasztaljuk, hogy az ezer ágra bomló feladatrendszer hogyan lehet a digitális platformok, eszközök segítségével mégis maradéktalanul elvégezni.

Idén elmarad az Erdővárás nagyszabású fővárosi rendezvénye, és tavasz elején még bizony úgy nézett ki, hogy a legnagyobb társadalmi figyelemmel kísért Erdei Vándortábor programunk sem indulhat el. Szerencsére a nyár folyamán az érintett sok ezer diák mégis rendben táborozhatott, barangolhatott hazánk erdős tájain.

Közben meg kellett szervezni az Országfásítási program keretén belül a Településfásítási program őszi elindítását is.

E zaklatott év egyik legnegatívabb hozadéka az egyesületi közösségi élet nagy fokú beszűkülése. Arra, hogy erre mekkora igény van, a kényszerűen nyári szünetében tett bizonyosságot a mátrai szakosztály program csaknem 100 fős résztvevői létszáma. Az őszi reméltük, hogy újra megpezdülhetnek a szakosztály és helyi csoport rendezvények, és újra tudósíthatunk a Lapokban az erdész összetartozás e fontos helyi eseményeiről.

Mindennek, és még sok más történésnek a fényében az 1920-2020 közötti centenáriumi párhuzam, érdekes adalék. Persze nagyon messze vagyunk – tegyük hozzá Hála Istennek – Trianon katasztrófájának mélységétől, de a jóléti, civilizációs életmódunk sodrában valamit azért megérezhetünk a magunk kis személyes trianonjai közepette abból, hogy mennyire gyorsan válnak köddé a korábban megszokott dolgaink. És, hogy mennyire értékesek voltak akkor, amikor mindezt természetesnek vettük.

Nagy László főszerkesztő

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata

CLV. évfolyam

9. szám (szeptember)

A kézirat lezárva: 2020. szeptember 7.

A címlapon:

Kinövésre készen

Fotó: Nagy László

FŐSZERKESZTŐ: NAGY LÁSZLÓ

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

HARASZTI GYULA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Csóka György, Duska József, Elmer Tamás, dr. Gribovszki Zoltán, Kiss Csaba, Lomniczi Gergely, Puskás Lajos, dr. Schiberna Endre, Sipos Sándor, Szentpéteri Sándor, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Telefon: 06 (1) 201-6293

Mobil: 06 (20) 330-3462

e-mail: erdlap@oee.hu

www.oee.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Levél cím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

FELELŐS KIADÓ: KISS LÁSZLÓ elnök

Tördelészerkesztő: Balog Zoltán

Olvasószervező, nyelvi korrektor:

Macskássy Zsuzsa

Nyomdai munkák:

Virtuóz Nyomdaipari Kft., Budapest

Felelős vezető: Tolonics Gergely

Terjesztő a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megkegyezéssel csak felkért írókért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

Lomniczi Gergely:

A hagyományainkra támaszkodva építjük a jövőt 258

Dr. Borovics Attila, dr. Bolla Bence, dr. Szabó András:

Adalékok a homokhátsági erdőállományok vízháztartásra gyakorolt hatásának helyes megítéléséhez 260

Dr. Pájer-Gálos Borbála:

Megmértük, ezért ennyit(?) 264

Dósa Ildikó:

Az erdészeti ágazat új igazgatási rendszere 267

Szabó Péter, Szolnyik Csaba, Czírok István:

Helyzetkép az erdészeti igazgatásról 269

Soós Beatrix:

Az Agrárszakképzési Centrumok kialakítása 271

Erdész kitüntetettek az államalapítás ünnepén 275

Faültetéssel környezetünk kellemesebb,

szébb, élhetőbb lesz 277

Elültették a Településfásítási program első fáit 277

Dr. Tuba Katalin, dr. Kelemen Géza:

A Peruska-fa 279

Dr. Csóka György, Urbán Pál:

Erdőművelési-erdővédelmi szakmai nap Mátrafüreden ..280

Kiss Csaba:

Archívumunk kincsei 281

Holdampf Gyula:

Kiegészítés egy önéletrész második kötetéhez 282

Andrésí Pál:

Emlékezés Fekete István vadászíróra 286

Halász Tibor:

65 éve alakult meg a Zöldövezet Tervező Iroda 287

Új belépők az Országos Erdészeti Egyesületbe – 2019–2020 290

Nagy László:

Csendben, békén nyugodjatok... 292

A hagyományainkra támaszkodva építjük a jövőt

2020. június 19-én az Országos Erdészeti Egyesület Küldöttgyűlése, Zambó Péter korábbi elnök lemondását követően, rendkívüli választást tartott, ahol 2022. decemberi 31-ig tartó mandátummal Kiss Lászlót választották meg a küldöttek az Egyesület elnökének. Ebből az alkalmából beszélgettünk az OEE jelenlegi helyzetéről és a jövőbeli feladatokról, kihívásokról.

– *Tisztelt Elnök úr! Gratulálok a megválasztásához. Milyen érzéssel vág neki az új megbízatásnak?*

– Ágazatunk egyik legnagyobb értékeként tekintek az egyesületre, így az elnöki megbízást különleges megtiszteltetésnek érzem, amivel ennek megfelelő felelősség is jár. Szakmai pályafutásomat végigkísérte az egyesületi munka. 1981-ben, közvetlenül az egyetem elvégzése után léptem be a Balassagyarmati Helyi Csoportba. Megismertem az egyesületi feladatkörök különböző szintjeit, míg 2006-ban régióképviseelő, és elnökségi tag lettem. Azóta közvetlenül részt veszek az elnökség munkájában – 2010 óta, mint alelnök.

– *Végigkísért több korszakot is az Egyesület életében. Hol folytatja?*

– Különösen eredményesnek tartom az Egyesület elmúlt tízéves működését. A 150 éves jubileum ünneplésének időszakában saját magunknak és a nyilvánosságnak is megmutattuk, hogyan lehet 21. századi szemléletet és eredményeket alapozni a hagyományos értékekre. Részt vettem az Egyesület mostani életét is meghatározó stratégiák megalkotásában, ezért elnökként is kiemelt felelősséget érzek ezek megvalósításában.

– *Mit tart a legfontosabb feladatnak ebben a munkában?*

– Nehéz kiemelni, hogy mi a legfontosabb, hiszen csupa értékteremtő és hasznos feladat előtt állunk. Két dolgot azért kiemelnék: egyrészt az egyesületi szervezet alapműködésének támogatását, másrészt új személyek és térségek bevonását ebbe a közegbe.

Az alapműködés a mostani járványhelyzetben nagy kihívások elé néz. A pandémia miatt hosszabb időre is bezúdulhat az OEE megszokott belső élete. Máris országos rendezvényeink maradtak el, a régiós élet is megtorpant. De kihasználva a 21. századi technikát – illetve, hogy a terepi programok a szabad tér biztonságát adják – látok reális esélyt, hogy a járványhelyzetet átvészeljük, megteremtjük a közösségi élet alternatív fórumait és így haladjunk előre. Mindezt jól működő, bővülő Titkárság és online fejlesztések szolgálják.

Ebbe a gondolkörbe tartozik a szakosztályok működési feltételeinek elősegítése, hogy hatékony szakmai műhelyek lehessenek. Régóta forgatott kérdéskör a megújulás a szakosztályok számában, aktivitásában, tevékenységében. Azt látom, hogy a tagságon belül és a szakmai érdekképviseleti munkában is kifejezett igény van az aktuális szakmai témák felszínén tartására, kifejtésére, a problémák megoldásának segítésére.

Bármit is teszünk, azt Kárpát-medencei léptékben gondolkozva kell tennünk. Az elmúlt években az Erdélyi után, a Fel-

vidéki és Kárpátaljai Helyi Csoportok megalakításával határozott lépéseket tettünk ebbe az irányba. Az átmenetileg bezáruló világban éppen ezért különösen nagy felelősségünk, hogy fenntartsuk a kapcsolatot, még ha a fizikai találkozás nehézségekbe is ütközik. Minden online esemény, minden kiadott könyv és minden ismeretterjesztő kampány során be kell vonnunk a Kárpát-medencei erdészeit és teljes magyar közösségét.

– *Mindez komoly feladatot jelent, fel van készülve erre az Egyesület?*

– Az egyesület működése rendezett, pénzügyi helyzete stabil. Gazdag örökséget vehettem át az idei évben. A Titkárságnak nemcsak a feladatai, hanem a létszáma és az erőforrásai is bővültek, már nyolc fő dolgozik a főtitkár irányítása alatt. Továbbra is igaz az a működési alapelvek, hogy csak olyan program megvalósításába kezdünk bele, amelynek biztosított a fedezete. Így hosszú távon is meg tudjuk őrizni a stabilitásunkat. A könyvtárban bekeretezve látható egyesületi könyvtárunk legendás órétől, tiszteletbeli tagjától, korábbi titkárától, Riedl Gyulától származó idézet, miszerint „az Egyesület kér és köszön”. Ezt napjainkban bátran ki lehet egészíteni azzal, hogy „és szolgáltat”. Ez a közösség mindenkinek nyújt valamit: tagjainak, partnereinek, az egész társadalomnak. Ennek a színvonalnak a fenntartásában továbbra is számítok partnereinkre, támogatóinkra, pártoló tagjainkra.

Biztos pénzügyi alapokon állnak az alapítványaink is. Ezt a stabilitást tovább kell erősíteni, tevékenységük volumenét

növelni. Mind az Erdészcsillag Alapítvány szociális tevékenysége, mind a Wagner Károly Alapítvány értékmentő, kulturális munkája elismerésre méltó, amit ezúton is köszönök az abban résztvevőknek és az alapítóknak egyaránt.

Összességében tehát igen, az Egyesület felkészült a jövőt építő, nagyobb volumenű programokra is.

– *Ha már a jövőt említi, mit gondol az ágazat előtt álló legnagyobb kihívásnak?*

– A klímaváltozás által okozott termőhelyi változásokat, amelyek napjainkban már közvetlenül hatnak az erdőgazdálkodásra. Ezt a folyamatot ráadásul a társadalmi igények változása kíséri. Változó, nehezen előrejelezhető körülmények között kell tehát minőségi erdőket fenntartanunk. Eközben az elmúlt évtizedek gazdálkodási követelményrendszere is átalakul: előtérbe kerülnek az erdők klímaváltozást mérséklő hatásai, elsősorban a szénmegkötés, illetve a rekreációs szolgáltatások, amik – különösen a járványhelyzetben – egyre erősebben összekapcsolódnak a társadalom fizikális és mentális egészségének kérdéseivel.

– *Hogyan tud erre a helyzetre reagálni az Egyesület?*

– Az Országos Erdészeti Egyesület saját válasza a klímatudatos működés, ami egyre több programunkban tetten érhető. Az Erdei Vándortáborokat az „év legzöldebb heteként” hirdetjük és valósítjuk meg. Különösen aktuális tehát a környezeti nevelési, szemléletformáló és ismeretterjesztő munka, aminek nagy hagyományai és a közelmúltban is jelentős eredményei vannak Egyesületünkben. Folytatjuk és erősítjük az olyan kezdeményezéseket, mint az Erdők Hete vagy az erdészeti erdei iskola mozgalom.

Támogatjuk az ágazati vezetés azon törekvését, ami az erdőgazdálkodást mint a klímaváltozás elleni küzdelem lehetséges eszközét mutatja be a társadalom minden tagjának. Ezért folytatjuk az erdővel kapcsolatos tematikus kampányokat, az iskolai vetélkedők lebonyolítását. Ennek a szellemében veszünk részt az ország fával borított területének növelését célzó programokban. A most következő ültetési szezonban tagtársaink közel ötszáz településen vesznek részt faültetéseken. Eközben nemcsak a belterületi faültetés szakszerűségének fontosságára, hanem az erdőterület növelésében rejlő lehetőségekre is felhívják a helyi közösségek figyelmét.

Másik fontos terület az ágazaton belüli szakmai színvonal megőrzése. Csak kellően felkészült szakemberek képesek az erdőket érő összetett kihívások kezelésére. Éppen ezért kiemelt jelentőségűnek tartom a megújuló Soproni Egyetemmel való szoros partnerséget, annak új működési keretei között a Kuratóriummal, az egyetemi vezetéssel, mind oktatói, mind hallgatói szinten – kiterjesztve az alapítványhoz kerülő ERTI és a TAEG szervezetre is. Az egyetem ágazatunk „bölcsője”, nagy hatással van Egyesületünk jövőjére, szakmai potenciáljára és határon túli kapcsolataira is.

Harmadikként a nemzetközi partnerségek, kapcsolatok bővítésével, a tapasztalatok megosztásával tudjuk felkészíteni az új kihívásokra a hazai ágazatot. Erősebb kapcsolat kell kialakítanunk a szomszéd, valamint a távolabbi országok ágazati intézményeivel, civilszervezeteivel. Vannak jó kezdeményezések ezen a területen, például az erdészeti erdei iskolák európai szintű együttműködése, de további lehetőségeket kell keresnünk. Számos fórum működik ezen a területen, módot kell találnunk, hogy érdemben részt tudjunk venni ezek munkájában.

Mindezek a feladatok szerves részét képezik az egyesületi jövő építésének.

– *Számos előremutató tervet és ötletet sorolt fel, ami rengeteg napi feladattal jár. Mivel, melyik program megvalósításával kezdte a munkát?*

– Az egyik legelső feladatnak az OEE *Trianon* kiadványának megjelentetését tartom. Még az elmúlt évben áldottuk meg ezt a kötetet, ami a centenáriumi évben foglalja össze ezt a hazai erdőgazdálkodás története és nemzeti történetünk szempontjából is megkerülhetetlen témát. A hagyományos ágazatok között egyedülálló törekvés ez az erdészeti részéről. Jelentős anyagi ráfordítást és energiát áldoz rá az Egyesület, a támogatók pénzügyi forrásainak segítségével. Nem magunkat kutattuk, hanem külső professzionális történész, levéltáros szakembereket kértünk fel, hogy objektív képet rajzoljanak az ágazat trianoni helyzetéről. Már folyik a technikai szerkesztés, így a kötet a karácsonyi időszak előtt minden bizonnyal elérhető lesz.

A másik „azonnali feladat” az *Erdészeti Lapok* cikkpályázatának bírálati szakasza. Az Egyesület patinás pályamű-tradícióját elevenítettük fel, korszerű köntösbe öltöztetve, a mai kor fiatal szakemberei számára – évtizedek után, az erdővel kapcsolatos tudományterületek széles spektrumában. Jelentősnek mondható díjazás vár a legjobb pályaművekre, saját forrásból. A középiskolás diákoktól, az egyetemi hallgatókon át, a doktoranduszokig és fiatal szakemberekig nagy volt az előzetes érdeklődés. Összesen 45 pályamű elbírálása zajlik az ősz folyamán. A közvetlen erdészeti kötő-

Az első, Kiss László elnök által vezetett elnökségi ülés, az elköszönő Zambó Péter korábbi elnök részvételével

désű jelentkezők mellett nagy számban vesznek részt egyéb tudományterületek képviselői is, a közgazdasági, műszaki, biológiai témakörökből. Az *Erdészeti Lapok* napjainkban is fontos kapocs a magyar erdészek közösségében, ennek fenntartására, színvonalának folyamatos emelésére kiemelt figyelmet szenteltek.

– *Végezetül, ha előre tekint, milyennek látja a néhány évvel későbbi Országos Erdészeti Egyesületet?*

– Stabil tagsággal, hiteles mondanivalóval és megújult kommunikációs felületekkel rendelkező szervezetet remélek, amely képes az ágazati üzenetek képviselőire az egész társadalom irányába. Mert az erdőgazdálkodás a jövő ágazatai közé tartozik, ezért hagyományainkra támaszkodva nekünk is ezt a jövőt kell építenünk.

Lomniczi Gergely/Erdészeti Lapok
Fotó: **Nagy László**

Adalékok a homokhátsági erdőállományok vízháztartásra gyakorolt hatásának helyes megítéléséhez

Dr. Borovics Attila¹, dr. Bolla Bence², dr. Szabó András¹

Ismétlődő jelleggel szembesülünk internetes híradásokkal, amelyek egyoldalúan, kizárólag *Tölgyesi és munkatársai (2020)* tanulmánya alapján mutatják be a homokhátsági erdők vízháztartásban betöltött negatív szerepét. Az eredeti angol nyelvű publikáció és a rá hivatkozó internetes híradások egyik jelentős hiányossága az eddigi kutatási előzmények bemutatásának elhagyása, alig hivatkoznak ugyanis azokra, akik a témát eddig behatóan vizsgálták. Jelen írásunkkal szeretnénk egy áttekintést adni az eddigi eredményekről megcáfolva azt, hogy „föld alatti sivatagokat hoznak létre az esztelenül telepített erdők”.

Az elmúlt évszázad tanúsága szerint az akác a homokmegkötés legsikeresebb fafaja

Ahhoz, hogy valós képet kapjunk, az erdőállományok vízháztartási jellemzőinek hosszú távú folyamatos vizsgálatára és nem csak néhány jellemző expedíciós jellegű mérésére van szükség. Ezekből a folyamatmérésekből is bemutatunk néhányat, annak érdekében, hogy valós képet kapjunk a homokhátsági erdőállományok vízháztartásra gyakorolt hatásáról.

A csapadék hasznosulása az erdőben

A homokhátsági erdőállományok legfontosabb vízbeviteli forrását az alacsony talajvízszintek miatt a makrocso-

padékok jelentik (Bolla et al. 2014). A helyi csapadék nagysága és eloszlása alapvetően befolyásolja az erdősítések sikerességét ezen a száraz vidéken. A helyi csapadékösszegek időnként igen nagy területi változatosságot mutatnak, még a községhatárokon belül is.

A homokhátság évi csapadékösszegeinek 1955 és 2019 közötti periódusát 8 helyszín adatai alapján megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy huszonegy esetben nem érte el az éves csapadék mennyisége az 500 mm-t, a 2002-es, 2003-as és 2015-ös években még a 400 mm-t sem haladta meg.

A szélsőséges termőhelyi adottságokat alátámasztja, hogy a fenti időszakban csupán négy alkalommal, az 1970-

es, 1975-ös, 1999, 2010-es években érte el a 700 mm-t az éves csapadék összege. A leérkező csapadékot az erdők teljes egészében nem tudják hasznosítani, csupán annak egy részét tudják felvenni a következők szerint.

Az intercepció során a lehulló csapadék egy része a lombkoronán marad, majd onnan elpárolog, illetve egy bizonyos mennyiségét a levélzet felveszi. A faállományok nagy levélfelülete miatt az intercepció során felfogott víz mennyisége nagyobb lehet, mint a lágy szárú növénytársulások esetében.

A faegyedek lombkoronáján áthulló, valamint a fák törzsén lefolyó csapadékmennyiséget együtt állományi csapadéknak nevezzük. Az intercepció mértékére az erdőállomány jellemzőinek döntő hatása van. Ezek közül a legfontosabbak: a fafajok jellemzői (lombos vagy tűlevelű, illetve fényigényes vagy árnyéktűrő fafajokból áll-e az erdő; az adott fafaj a törzsén mennyi vizet képes levezetni stb.), a faállomány kora és szerkezete (a törzsek minősége, ágszerkezete, a korona alakja, a faállomány magassága), az állomány záródása, elegyaránya, szintezettsége, az egyes szintek záródása (Führer 1992, 1994). A faállomány jellemzői mellett fontos kiemelni az éves csapadék mennyiségi, időbeli eloszlását, valamint az egyes csapadékesemények nagyságát is.

Az állományi csapadék nagy része, amely a levélzetről lefolyik, valamint a koronán keresztülhullik, az avartakaróra érkezik, míg törzsön lefolyó kisebb vízmennyiség a fatörzs és a gyökerek mellett közvetlenül a talajba jut.

Az avarréteg és a vele szoros kapcsolatban lévő humuszréteg a csapadék egy bizonyos mennyiségét visszatartja. Ez a jelenség az avarintercepció. Az avarintercepció során a leérkező csapadék egy része szintén elpárolog. Az eddig közzétett hazai kutatások alapján elmondható, hogy az erdőállományokban a lehullott csapadék mintegy 60–70%-a hasznosul a növényi transzspiráció során (Járó 1980,

¹ NAIK Erdészeti Tudományos Intézet

² NAIK Öntözési és Vízgazdálkodási Intézet

Magyar 1989, 1993, Sitkey, 2004). Eből az következik, hogy a korona és az avar intercepciója együtt akár 30–40%-ot is elérhet, amelyen belül hazai mérésorozatok alapján az avar-intercepció értéke 9–14% között változhat az avar és csapadékviszonyok függvényében (Führer 1992, Zagyvai-né 2013).

Az intercepció folyamatának levezetése után kijelenthetjük, hogy az erdőnek valóban jelentős hatása van a hasznosítható csapadékra az intercepció veszteség révén, de ennek ismeretében se feledkezzünk meg az erdők hőmérséklet-csökkentésre, páratartalom-növelésre, páraéhség-csökkentésre, a napsugárzás és a szél hatásának csökkentésére, a leérkező csapadék egyenletes talajba szivárogtatására (az avarréteg segítségével) gyakorolt élőhelyjavító hatásairól.

A növényi vízfelvétel az erdőben

Az erdőállomány évi vízfelhasználása az állomány éves szervesanyag-produktumának és a szerves anyag termeléséhez szükséges vízmennyiségnek a szorzatából adódik (Járó 1981). A homokhátságra jellemző egyes faállománytípusok mm-ben kifejezett hektáronkénti éves vízfelhasználását az 1. táblázat foglalja össze.

1. táblázat. A homokhátságon alkalmazott faállománytípusok éves hektáronkénti vízfelhasználása

Fafaj	Faállomány hektáronkénti éves vízfelhasználása (Járó 1981) mm/ha/év
kocsányos tölgy	441
hazai nyár	800
akác	279
erdeifenyő	205
feketeenyő	185
nemesnyár	680

Az őshonos kocsányos tölgy és a hazai nyárak nagy vízmennyiséget használnak fel a szerves anyaguk előállításában, ezáltal jelentős mértékben függenek a csapadékon túl az elérhető talajvíztől. A nemesnyár állományok intenzív növekedési erélyükkel összhangban szintén jelentős vízmennyiséget igényelnek, amelyhez szükséges a talajvíz elérhetősége és hasznosítása (Járó 1989). Az akác és a fenyők viszont jóval kevesebb vizet igényelnek, vagyis fennmaradásuk független az altalajvíz mértékétől, elérhetőségétől.

A homokhátság változatos domborzati és hidrológiai adottságait is figyelembe véve lehet meghatározni egy-egy erdőállomány tényleges vízfelhasználását. Gácsi (2000) vízforgalmi modellezéssel 481 mm-es szabad területi csapadékból 207 mm-es transzspirációs értéket állapított meg például egy középkorú erdeifenyvesben. Összehasonlításként érdemes megadni néhány alapvető kultúrnövény vízfelhasználását: a kukorica 150–250 mm, a búza 180–260 mm, a szőlő 450–500 mm vizet igényel a tenyészidőszakban. A kultúrnövényeknél a homokhátsági akácok és fenyvesek sem vesznek fel több vizet!

Milyen hatással van az erdő a talajvízszintre?

Az erdők vízháztartásra gyakorolt hatásának elemzése csaknem százéves múltat tekint vissza (Ijjász 1936). A Duna–Tisza közti hátság erdeinek általános hidrológiájával azonban már csak jóval később, az 1970-es évektől kezdtek el foglalkozni (Major 1974).

Az erdők szerepét vizsgálva egyesek jelentős talajvízre gyakorolt hatásról számoltak be, kiemelve az alföldi erdőterületek jelentős területi növekedését és az ebből fakadó transzspirációs hatást (Major 1993, 2002, Major – Neppel 1988, 1990, Szilágyi et al. 2012), mások szerint viszont nem hozható szoros összefüggésbe az erdőterület-növekedés a talajvíz csökkenésével (Göbölös 2002, Járó 1992, Járó – Sitkey 1995, Szodfrit 1990, 1993, 1994).

Az erdőállományok negatív szerepét hangsúlyozó kutatások szerint az erdőállomány alatt egész évben alacsonyabban áll a talajvíz, mint a kontrollterületként szolgáló nyílt gyepek vagy szántóterületek alatt. Ezzel szemben Szesztay (1993) és Nováky és Szesztay (2002) nem az erdőterületek növekedését, hanem épp ellenkezőleg, a 15. századtól kezdődő erdőirtásokat hozza összefüggésbe a talajvízszint változásával. Véleményük szerint az Alföld vízháztartásának művi jellege elsősorban a növénytakaróban bekövetkezett nagymértékű változás következménye. Kiemelik, hogy az erdősültség csökkenésével a területi párolgáscsökkenés mellett a lefolyás növekedése és a hasznosítható vízkészletek drasztikus csökkenése is együtt jár.

Az Alföld vízrendezését az akkori vízügyi társulatok a 19. század végén és a 20. század elején végrehajtották. A vízrendezési munkálatok során megtörtént a belvízcsatorna-hálózat kiépí-

Nincs még egy olyan kultúrnövény az Alföldön, amely a legmostohább körülmények között, támogatás nélkül is képes nyereséget termelni

tése a homokhátságon is. A belvízelvezetés során több korábbi vizes élőhely kiszáradt, eltűnt vagy átalakult. A hátságon létesített belvízcsatorna-hálózat talajvízsüllyesztő hatása mégis vitatott a szakemberek állásfoglalásai alapján.

A talajvízszint süllyedésére meglehetősen nagy hatást gyakoroltak, gyakorolnak a rétegvíz-kitermelések. Csak az 1960-as évektől az 1990-es évek elejéig a rétegvíz kitermelése több mint a nyolcszorosára nőtt (Pálfai 1993). A földgázkészletek feltárása érdekében végrehajtott kutatófúrások okozta víz-zárórteleg-áttörések hatása alig ismert.

A fentieket is megfontolva van értelme megvizsgálni az alföldi erdőállományok talajvízszintre gyakorolt hatásának jelentőségét. A talajvízszint süllyedésének problémakörét komplexen, több oldalról és az emberi tevékenységeket is figyelembe véve kell megközelíteni. Pálfai (2010) szerint szakértői vélemények és szakirodalmi közlések alapján megbecsülhető az egyes talajvízszintet csökkentő tényezők egymáshoz viszonyított aránya, ami alapján az erdőállományok terület-növekedése csak csekély mértékben járulhatott hozzá a talajvízszint csökkenéséhez (2. táblázat).

2. táblázat. A talajvízszint csökkenéséért felelős tényezők százalékos megoszlása Pálfa (2010) szerint

időjárás (csapadék és párolgás)	50%
rétegvíz-kitermelés	25%
talajvíz-kitermelés	6%
területhasználatban bekövetkezett változások (erdőterületek növekedése, mezőgazdasági technológia módosulása, növekvő terméshozamok)	10%
vízrendezésben bekövetkezett változások	7%
egyéb (szénhidrogén-bányászat, településszerkezet vált. stb.)	2%
összesen:	100%

Korszerű folyamatmérések eredményeinek bemutatása

A termőhely, mint időben változó tényező, legérzékenyebb paramétereinek helyszíni vizsgálata céljából szükség van erdei körülmények közötti adatokra. Ebből a célból alakított ki a NAIK Erdészeti Tudományos Intézet egy olyan mérőhálózatot, amely alkalmas az erdészeti ágazat számára fontos meteorológiai adatok és az azokból levezethető klímparaméterek fogadására valós időben. A kialakított rendszerhez tetszőleges számú új mérőállomás kapcsolható a jövőben, mint ahogy a Mecsekerdő Zrt. és a Bakonyerdő Zrt. saját állomásaival az a közelmúltban már megtörtént, növelve a szolgáltatás minőségét.

Az állomások segítségével 10 percenként mérjük a szélirányt, szélesebséget, globálsugárzást, napfénytartamot, hőmérsékletet, páratartalmat, szabad területi csapadékot, talajnedvességet és talajhőmérsékletet. A talajnedvességet és a talajhőmérsékletet 4 rétegben mérjük (10 cm, 25 cm, 50 cm, 70 cm) a kijelölt helyszíneken. A gyűjtött adatokat a GPRS-rendszerű adatgyűjtők továbbítják a szerver felé további feldolgozás céljából, amely adatok elérhetőek a <https://erti.netvisor.hu/Erti.html> felületen.

Bolla (2019) alföldi homoktalajokon folytatott elemzése alapján (Bócsa, Pusztaszer, Méntelek) a talajnedvesség a fátlan területeken is igen alacsony volt, alig 2–5% között mozgott.

A NAIK Erdészeti Tudományos Intézet a meteorológiai állomásokhoz kötődő automatizált talajnedvességméréseken túl, több éve gyűjti erdőszült területek talajvízadatait. Az összegyűjtött adatok alapján kijelenthető, hogy a talajvízszint-süllyedés nem kizárólag a Homokhátság területére, hanem az Alföld egészére jellemző folyamat, mely ugyanúgy megfigyelhető az erdőszültebb jársági mintaterület esetében, mint a jellemzően kisebb erdőszültséggel jellemezhető nagykunsági, vagy hortobágyi területeken (1. ábra).

A ménteleki monitoring területen végzett talajvízszintmérések szerint folyamatosan süllyedő tendencia tapasztalható, ami 2018-ban 7,90 m-ről indult és napjainkra 9,24 m-re süllyedt (2. ábra).

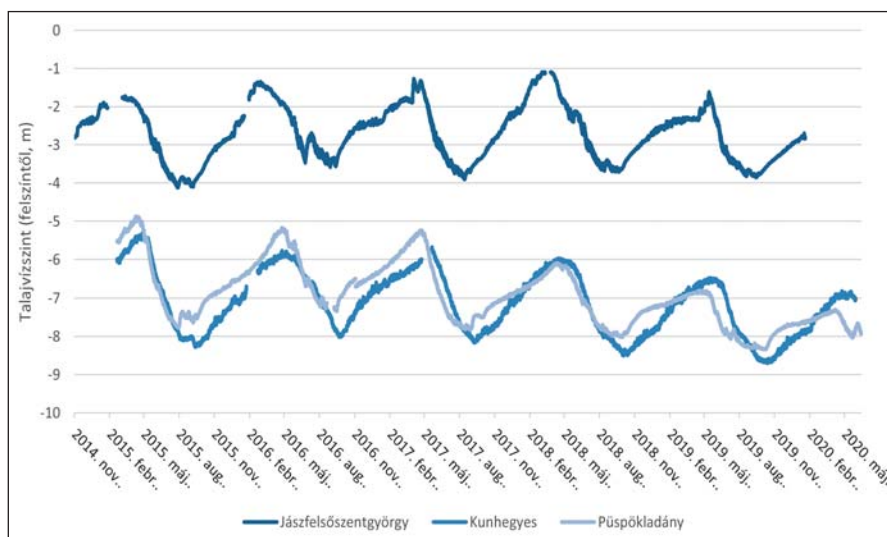
A két ábrán bemutatott eredmények között egyértelmű különbség, hogy a ménteleki területen már teljes mértékben hiányzik az éves, vegetációs időszakhoz kapcsolódó ciklikusság, ami azt jelzi, hogy az itt élő faegyedek már közvetett módon (azaz a kapilláris vízemelés által) sem tud-

ják hasznosítani a talajvizet, a talajvíz mély elhelyezkedése és a területre jellemző durva homok texturájú talaj kapilláris vízemelésének elhanyagolható mértéke következtében.

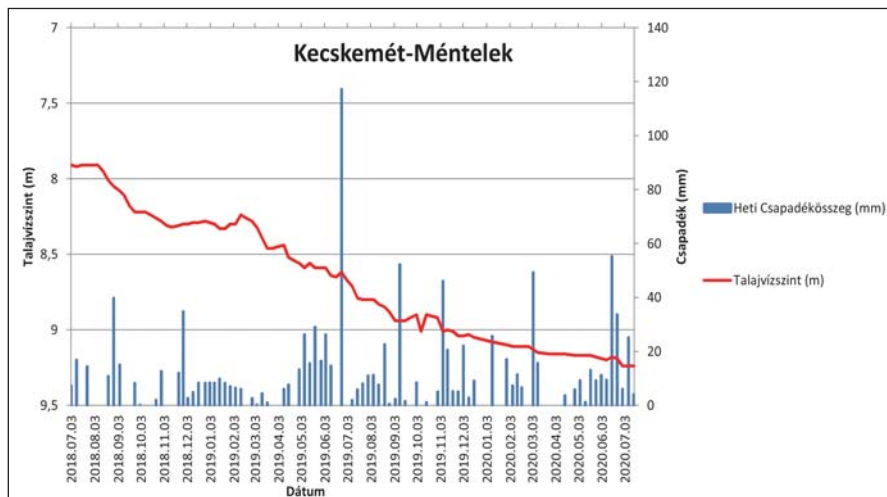
A fenti irodalmi adatok és mérési eredmények szerint a „föld alatti sivatagokat” elsősorban a növekvő csapadékhány, az egyre magasabb hőmérséklet és párolgás, a szél szárító hatása, a homoktalajok fizikai sajátosságai, valamint olyan emberi hatások, mint a vízkitermelések és vízrendezések okozzák.

Felhasznált irodalom

- Bolla B. – Kalicz P. – Gribovszki Z. 2014: Erdőállományok vízháztartása a kiskunsági homokhátságon. Erdészettudományi Közlemények 4 (2): 21–31.
- Bolla B. 2019: Az erdei vízforgalom vizsgálata hagyományos és modern módszerek segítségével homokhátsági erdőkben. Hidrológiai Közöny 99 (1): 28–37.
- Führer E. 1992: Intercepció meghatározása bükk, kocsánytalan tölgy és lucfenyő er-

1. ábra. Talajvízszint-változás erdőszült alföldi mintaterületeken (2014–2020)

2. ábra. A talajvízszint változása a NAIK Erdészeti Tudományos Intézet monitoring mintaterületén

Termőhely-feltárás adhat valós képet a gyökérmélységről és az egyes talajszintekről, amelyek alapvetően befolyásolják az erdőállomány és talajvíz kapcsolatát

- dőben. Vízügyi Közlemények 74 (3): 281–294.
- Führer E. 1994: Csapadékmérések bükkös, kocsánytalan tölgyes és lucfenyves ökoszisztémában. Erdészeti Kutatások 84 (1): 11–35.
- Gácsi Zs. 2000: A talajvízszint észlelés, mint hagyományos, s a vízforgalmi modellezés, mint új módszer Alföldi erdeink vízháztartásának vizsgálatában. Doktori (Ph.D) értekezés, NyME, 69–93.
- Gőbölös A. 2002: A „vízhiányos” erdőgazdálkodás kérdései a Duna-Tisza közti homokháton. Hidrológia Közlöny 82 (6): 324–326.
- Ijjász E. 1936: Az erdészeti altalajvízmegfigyelések eredményeinek rövid ismertetése. Erdészeti Lapok 71 (9–10): 820–829.
- Járó Z. 1980: Intercepció a gödöllői kultúr erdei ökoszisztémában. Erdészeti Kutatások 73 (1): 7–17
- Járó Z. 1981: A hazai erdők vízfogyasztása. Agrártudományi Közlemények 40 (2–4): 353–356.
- Járó Z. 1989: Az erdő vízforgalma. Az Erdő 124 (8): 352–355.
- Járó Z. 1992: A talaj szerepe az Alföldfásítás múltjában és jövőjében. In: Rakonczyai J. (szerk.): Az Alföld fásítása, A Nagyalföld alapítvány kötetei 2, Nagyalföld alapítvány, Békéscsaba, 41–46.
- Járó Z. – Sitkey J. 1995: Az erdő és a talajvíz kapcsolata. Erdészeti Kutatások, 85 (1): 35–49.
- Kovács J. – Szabó P. – Szalai J. 2004: A talajvízállás idősorok vizsgálata a Duna-Tisza közén. Vízügyi Közlemények 86 (3–4): 607–624.
- Magyar L. 1989: A kerekegyházi és ménleki intercepció mérésekről. Összefogla-

- ló jelentés. (Kézirat). ERTI, Kecskemét, 1968–1989, 2–6.
- Magyar L. 1993: „A Duna–Tisza közti hátság vízgazdálkodási problémái” című konferencia előadása. Erdészeti Lapok 128 (7–8): 211–312.
- Major P. 1974: Síkvidéki erdők hatásának vizsgálata a talajvízpárolgás és tényleges beszivárgás folyamataira. Hidrológia Közlöny 54 (6): 281–288.
- Major P. – Neppel F. 1988: A Duna–Tisza közti talajvízszint-süllyedések. Vízügyi Közlemények 70 (4): 605–626.
- Major P. – Neppel F. 1990: VITA: Válasz Szodfridt István hozzászólására (Megjelent a Vízügyi Közlemények 1990. évi 3. füzetében a 287–291. oldalon.) Vízügyi Közlemények 70 (4): 402–406.
- Major P. 1993: A Nagy-Alföld talajvízháztartása. Hidrológia Közlöny 73 (1): 40–43.
- Major P. 1994: Talajvízszint-süllyedések a Duna–Tisza közén – In: Pálfi Imre (szerk.): A Duna–Tisza közti hátság vízgazdálkodási problémái, A Nagyalföld alapítvány kötetei 3, Nagyalföld Alapítvány, Békéscsaba, 17–24.
- Major P. 2002: Síkvidéki erdők hatása a vízháztartásra. Hidrológiai Közlöny 82 (6): 319–323.
- Nováky B. – Szesztay K. 2002: Éghajlat és víz a Kárpát-medence tájökológiájában. Hidrológiai Közlöny 82 (6): 308–314.
- Pálfi I. 1993: Talajvízszint-süllyedés a Duna–Tisza közén, Vízügyi közlemények 75 (4): 431–434.
- Pálfi I. 1995: A Duna–Tisza közti hátság vízgazdálkodási problémái és megoldásuk lehetséges útjai. Vízügyi Közlemények 77 (2): 144–161.

Az erdeifenyő sikerének oka a rendkívül alacsony vízfelhasználásában keresendő

- Pálfi I. 2010: A Duna–Tisza közti hátság vízgazdálkodási sajátosságai. Hidrológia Közlöny 90 (1):40–44.
- Simon M. 1976: A talajvíz-magasság ingadozás hatása az „I 214” nyárfák növekedésére. Erdészeti Kutatások 68 (2): 5–10.
- Sitkey J. 2004: Csapadékvíz vizsgálatok ökológiai bázisterületeken – In: Barna Tamás (szerk.): Tudományos eredmé-

- nyek a gyakorlatban (Alföldi Erdőkert Egyesület Kutatói Nap), Alföldi Erdőkert Egyesület, Kecskemét, 32–37.
- Sitkey J. 2008: Vízforgalmi vizsgálatok erdőssztyepp klímában – In: Szulcsán Gábor (szerk.): Tudományos eredmények a gyakorlatban (Alföldi Erdőkert Egyesület Kutatói Nap), Alföldi Erdőkert Egyesület, Kecskemét, 48–49.
- Szabó A. – Kiss K. – Gribovszki Z. – Tóth T. 2012: Erdők hatása a talaj és altalaj sóforgalmára, valamint a talajvíz szintjére. Agrokémia és Talajtan 61 (1): 195–209.
- Szesztay K. 1993: Az Alföld vízháztartása. Vízügyi Közlemények 75 (4): 394–401.
- Szilágyi, J. – Kovács Á. – Józsa J. 2012: Remote-sensing based groundwater recharge estimates in the Danube–Tisza sand plateau region of Hungary, Journal of hydromechanic 60 (1): 64–72.
- Szodfridt I. 1990: Hozzászólás: Major P. – Neppel F.: A Duna–Tisza közti talajvízszint-süllyedése című cikkéhez. (Megjelent a Vízügyi Közlemények 1988. évi 4. füzetének 605–626. oldalán.) Vízügyi Közlemények 72 (3): 287–291.
- Szodfridt I. 1993: Az erdő és a talajvízek kapcsolata Duna–Tisza közti hátságon. Hidrológia Közlöny 73 (1): 44–45.
- Szodfridt I. 1994: Az erdők és a talajvíz kapcsolata a Duna–Tisza közti homokhátságon. – In: Pálfi Imre (szerk.): A Duna–Tisza közti hátság vízgazdálkodási problémái, A Nagyalföld alapítvány kötetei 3, Nagyalföld Alapítvány, Békéscsaba, 59–66.
- Tölgyesi Cs. – Török P. – Habenczyus A. A. – Batory Z. – Valkó O. – Deak B. – Tóthmész B. – Erdős L. – Kelemen A.

- 2020: Underground deserts below fertility islands? – Woody species desiccate lower soil layers in sandy drylands. Ecology doi: 10.1111/ecog.04906
- Zagyvainé Kiss K. A. 2013: Az erdei avar tömege és víztartó képessége közötti összefüggés. Erdészettudományi Közlemények 3 (1): 79–89

Fotó: **Dr. Borovics Attila**

Megmértük, ezért ennyi! (?)

A konkrét céllal és megfelelő módszerrel mért klimatológiai adatok hasznosíthatósága az erdészeti gyakorlatban és kutatásban

Dr. Pájer-Gálos Borbála – egyetemi docens, SOE EMK Környezet- és Földtudományi Intézet

Egyre több hazai erdőtársulásban figyelnek meg olyan folyamatokat és károkat, melyek kialakulásához közvetlenül vagy közvetve hozzájárult a hőmérséklet emelkedése, az elérhető vízmennyiség csökkenése, vagy valamely szélsőséges időjárási esemény (hóhullám, fagy, aszály, szélvihar). Ezért az erdészeti gyakorlat és kutatás részéről is megnőtt az igény a jó minőségű meteorológiai adatsorok iránt. A legtöbb esetben azonban szakmailag nem megfelelő módon történik az adatbázis-választás, az adatok feldolgozása, valamint az erdei meteorológiai mérések kivitelezése.

Cikksorozatunk 2. részének célja bemutatni az elérhető főbb meteorológiai adatbázisokat, felhívni a figyelmet az adatgyűjtés szabályaira, hibalehetőségeire, valamint példákat adni a leggyakoribb adatfeldolgozási hibák kiküszöbölésére.

Az erdészeti gyakorlat lokális, erdőrézlet szintű adatokat igényel

Az erdészeti gyakorlatban és kutatásban egyre szélesebb körben használják a műlra és a jelenre vonatkozó időjárási és éghajlati információt. Vannak, akik önálló méréseik alapján vizsgálják az állomány mikroklímáját, a sugárzás hőmérséklet, légnedvesség, szélsébség állományon belüli vertikális profilját és napi menetét, évszak függését (Vig 2004, Manning 2004), vagy a lékek mikroklímáját (Zagyvai et al. 2018).

Megfelelő kapacitások és erőforrások esetén érdemes lenne ezeket a vizsgálatokat kiterjeszteni, a folyamatoknak a helyszín- és állományfüggőségét is elemezni, valamint összehasonlító méréseket végezni a kitettség mikroklíma-módosító hatásának meghatározására. Ezenfelül az egyes erdészeti klímaosztályokat jellemző klimatikus viszonyok szervezett, hosszú távú mérésekkel történő alátámasztása is nélkülözhetetlen lenne ahhoz, hogy az éghajlatváltozás hatásai nyomon követhetők legyenek.

Mások az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) adatai alapján definiálják az erdészeti klímaosztályokat (Járó 1962, Fűbrer 2010), vagy keresnek választ arra a kérdésre, hogy a detektált erdőkárok ok-okozati összefüggésben állnak-e a

szélsőséges időjárási eseményekkel (Janik et al. 2016), valamint, hogy a gyakran visszatérő, vagy egymás utáni években előforduló időjárási szélsőség-kombinációk kiváltanak-e kárláncot (Csóka et al. 2009, Mátyás et al. 2010).

Az erdészeti gyakorlat adatigénye szinte kivétel nélkül lokális, adott erdőrézletre, fafajra és adott évre, vegetációs időszakra koncentrált. Azonban az adatigénylő erdősz általában elégedetlen az adatkínálattal, mivel az OMSZ nem végez erdőben méréseket (főleg nem minden erdőrézletben), a városközeli, sík területen végzett mérések eredményei pedig nem reprezentálják az adott erdőrézlet mikroklímáját vagy időjárását.

A meteorológiai szolgálatok mérési tevékenységének célja nem az állományklíma meghatározása

Hazánkban 1717-ben, Sopronban indultak a műszeres megfigyelések (1. ábra). Kezdetben a meteorológiai méréseket analóg eszközökkel végezték, majd a 90-es évektől megkezdődött a megfigyelő rendszerek automatizálása. Az OMSZ folyamatosan bővülő hálózata közel 300 olyan automata állomást tartalmaz, ahol léghőmérséklet mérése is zajlik, emellett csapadékokat közel 500 hagyományos állomáson mérnek. A légkör állapotának, meteorológiai paramétereinek folyamatos mérése, megfigyelése során összegyűjtött, ellenőrzött adatok alapján történik az aktuális időjárási helyzet megállapítása, az időjárás-előrejelzés és az ország éghajlatának vizsgálata is.

Az OMSZ mérései nem hegyvidéki és erdővel borított helyszíneken folynak, mivel a szigorú szabványok és szabályok szerint az állomásokat egy legalább 10×7 m nagyságú sík, nyílt, homogén, rövid fűfelszínnel borított területre kell telepíteni.

Annak érdekében, hogy a mérések reprezentatívak legyenek (ne csak a mérőpont közvetlen környezetében, hanem annak tágabb körzetében is jellemzőek legyenek), nem lehetnek völgyben és meredek lejtőn, fa, épület, fal közelében, illetve városok belterületén.

A hőmérséklet-, nedvesség- és sugárzásmérő szenzorok 2 m-re a felszín felett találhatóak, a talaj közeli léghőmérséklet a talajfelszín felett 5 cm magasságban mérik. A csapadék mérése 1 m-re a felszín felett, a szélirány és szélsébség mérése 10 m-re a felszín felett történik. A meteorológiai mérőhálózatokhoz tartozó állomások mérési adatsorait folyamatosan ellenőrzik, szűrik a mérési hibákat és különböző korrekciós eljárásokat végeznek (pl. a korszerűbb eszközre váltásból, valamint az állomás helyszínének/környezetének változásából eredő inhomogenitások kiküszöbölésére).

Csak a mérés céljához igazodó, szabályszerű adatgyűjtési módszer és adatminőség eredményez hosszú távon használható adatbázisokat

Amennyiben az erdészeti gyakorlat/kutatás úgy dönt, hogy saját meteorológiai mérésekbe kezd (pl. automata állomással több paraméter együttes mérése, kiválasztott paraméterek mérése, állományon belüli vertikális profil meghatározása; 2–4. ábrák), a következő kérdésekből kiindulva célszerű megkezdni a körültekintő tervezést: Milyen erdészeti gya-

1. ábra. A soproni Kuruc-dombi meteorológiai állomás

2. ábra. Hermes (Soproni-hegyvidék): bagyományos éghajlati állomás

korlati/kutatási kérdés megválaszolására van szükségünk az adatokra? Ehhez milyen meteorológiai paramétereket kell mérni? Hány helyszínen? Milyen időléptékben? Milyen időtartamban? Tehát a *mérés célja* döntően meghatározza a mérések helyszínét, időtartamát, a mérési módszertant, az eszközök minőségével szembeni elvárásokat.

A megfelelő adatminőség és a használható adatbázis előállítása érdekében érdemes megfontolni az alábbiakat:

- Ha egy adott erdőrészlet erdészeti klímabesorolásának vizsgálata a cél, akkor hosszú távú mérésre, legalább 20–30 év adatsorára van szükség, ugyanolyan körülmények között. Az egyetlen ponton végzett, 1-2 hetes, vagy néhány éves kampánymérés messze nem elegendő a terület klímájának meghatározásához, az csak az időjárás éven/évszakon/hónapon belüli vagy évek közti változékonyságáról ad információt.
- Összehasonlító mérések esetén – az összehasonlíthatóság érdekében – reprezentatív helyszínek választásán kívül figyelni kell arra, hogy egyforma szenzorok, azonos elrendezésben (pl. mérési magasságban) kerüljenek kihelyezésre.
- Fokozottan ügyelni kell a mérés céljához alkalmas eszköz megválasztására (mérési tartomány, pontosság), valamint az eszközök megfelelő kalibrálására, karbantartására.
- A szenzorok kihelyezésekor be kell tartani a mérési szabályokat; pl. árnyékoló alkalmazásával elkerülhető, hogy közvetlen sugárzás érje a hőmérséklet- és nedveség érzékelőt. A csapadékmérés eredményét meghamisíthatják a csapadékmérőbe hullott levelek, rovarok.
- A gyűjtött adatok minőségét és az adatgyűjtés folyamatosságát rendszeresen ellenőrizni kell, szükség esetén az erre alkalmas módszerekkel korrigálni. Érdemes tisztában lenni az eszközök korlátaival, a módszerek bizonytalanságával és a mérési körülményekből adódó hibalehetőségekkel – a mért adatokat sem szabad fenntartás nélkül elhinni és elfogadni.

Meteorológiai adattípusok, adatbázisok

A meteorológiai szolgálatok adatai két fő csoportra oszthatók:

1. Meteorológiai állomások adatai
2. Rács-hálózati (raszteres) adatok: Előállításuk célja, hogy olyan helyeken is elérhetőek legyenek adatsorok, ahová nem telepítettek állomást (az éghajlati modellek eredményeinek validálására is ezeket az adatbázisokat alkalmazzák). Az OMSZ 0,1°-os térbeli felbontású, napi lépé-

tékű adatbázisát (<http://www.carpatclim-eu.org>) a meteorológiai állomások mérési adatsoraiból homogenizációs, valamint interpolációs eljárásokkal állították elő (Lakatos et al. 2013).

Példák a leggyakoribb adatfeldolgozási hibák kiküszöbölésére

A legelső lépés, az elemzés céljától, tér- és időbeli léptéktől, meteorológiai paraméterigényétől függően a leginkább megfelelő adatbázis kiválasztása (lásd a cikksorozat 1. részét). Ha egyetlen helyszínen vizsgálódunk, és keresünk összefüggést pl. egy szélterés és az adott napok időjárása között, és van a közelben meteorológiai állomás, akkor érdemes a helyszínhez legközelebbi állomás adataival dolgozunk (a domborzati adottságokra ügyelve). Abban az esetben, amikor egy nagyobb terület (pl. Bükk-hegység) éghajlati jellemzésre, tendenciáira, időjárási szélsőségeinek gyakoriságára van szükségünk, akkor a rács-hálózati adatokat ajánlott választani.

A leggyakoribb adatfeldolgozási hibák kiküszöbölése érdekében az alábbiakra kell figyelni:

Ha csak 2010-ig állnak rendelkezésre rácsponti adatok, ne toldjuk meg az idősort egyetlen állomáson mért adatokkal, mert hamis trendet fogunk kapni. Általánosságban is igaz, hogy csak szakértővel való konzultálás után egészítsük ki az egyik adatbázis hiányzó adatait egy másik adatbázisból, egyik állomás adatait a szomszédos állomás adataival (különösen csapadék esetén).

Ha nincs a saját erdőrészletünket reprezentáló adat, ne próbálkozzunk két közeli állomás adatából magunk interpolálni (különösen heterogén domborzati adottságok mellett).

Ha durvának találjuk a rácsponti adatbázis felbontását, saját térinformatikai vagy egyéb interpolálási módszerek alkalmazása előtt konzultáljunk szakértővel. A komplex

3. ábra. A 2019-ben települt Boreas automata állomás a Soproni-hegyvidéken, az István-aknánál

1. táblázat. Az elérhető meteorológiai adatbázisok főbb előnyei és korlátai

		Előnye	Hátránya
Meteorológiai állomások napi adatai	OMSZ állomáslétesítései	110 év adatsora, felhasználóbarát	Kevés főállomás adatsora hozzáférhető szabadon
	OMSZ Napijelentés kiadvány	Napi idősorok küszöbnappal	Csak elsődleges ellenőrzésen ment át, trendelemzésre nem alkalmas
	NOAA – Globális felszíni meteorológiai mérőhálózat	Hosszú távú idősorok, könnyű kezelhetőség	Kevés magyarországi állomás adatsora elérhető
	GSOD – Globális felszíni mérőhálózat napi összesítő	Hosszú távú idősorok, felhasználóbarát	Kevés magyarországi állomás, sok adathiány
Raszteres napi adatok	CarpatClim	Származtatott indexeket is tartalmaz, nemzetközileg elismert	10×10 km-es felbontás, egyelőre 2010-ig elérhető
	Foresee	2019-ig elérhető	18,5×18,5 km-es felbontás

légkörfizikai, légkördinamikai folyamatok miatt egyrészt speciális módszereket kell alkalmazni, másrészt 2×2 km-es felbontás alatt már minden módszer irreális eredményeket adhat.

Néhány év saját mérési eredményei nem összehasonlíthatók a helyszín 10×10 km-es körzetét reprezentáló 30 éves klímaadatokkal, és belőlük nem vonható le következtetés a megfigyelt klímaváltozásra.

Célszerű megkeresni az elérhető adatbázisokban rejlő lehetőségeket és információt, ami elegendő lehet a kérdéseink megválaszolásához. Például, ha az átlagosnál forróbb napok gyakoriságát szeretnénk megtudni a Keszthelyi-hegységben, használhatjuk Keszthely állomás adatait is, mivel nagy valószínűséggel a hegyvidéken is ugyanazokon a napokon volt a

hőmérséklet a sokéves átlagnál magasabb, mint Keszthely városában.

Az adatbázis-választás és adatfeldolgozás során felmerülő speciális kérdéseinkkel az önálló próbálkozások helyett célszerű nagyobb tapasztalattal rendelkező szakértőhöz fordulni.

Következtetések és javaslatok

Természetesen fontos, hogy legyen eleget adó adat – térben és időben megfelelő sűrűséggel –, és hogy hosszú távú idősorokkal rendelkezünk. De ennél sokkal lényegesebb, hogy ne pusztán az adatok gyűjtése legyen a cél, hanem az, hogy a mért adatok széleskörűen használhatók legyenek az erdővel kapcsolatos vizsgálataink céljának eléréséhez.

Ez akkor valósulhat meg, ha elemzéseink céljához igazodó helyszíneken, hitelesített eszközökkel és megfelelő módszertannal mérünk. Emellett tisztában kell lennünk a mérési módszerek és a mért adatok korlátaival, bizonytalanságaival, hogy ezeket szakszerűen számszerűsíteni és kezelni tudjuk az elemzésekben.

A reprezentatív erdei helyszíneken, szakszerű módszerekkel végzett meteorológiai és mikroklímamérések – továbbá erdőparaméterekkel együttesen – kiegészítenék és többletinformációval bővítenék az Országos Meteorológiai Szolgálat mérőhálózatának méréseit. Az erdei és az OMSZ-hálózat összehangolásával létrejövő adatbázisok (amire több országban már van példa) az erdészetspecifikus adatigény kielégítését is jobban szolgálnák, valamint hosszú távon hozzájárulnának az éghajlati modellekben az erdővel kapcsolatos folyamatok pontosításához és a modelleredmények validálásához.

Köszönetnyilvánítás: A cikk a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj (BO/00678/20/4) támogatásával készült.

Hivatkozott szakirodalom

- Csóka Gy. – Koltay A. – Hirka A. – Janik G. 2009. Az aszályosság hatása kocsánytalan tölgyeseink és bükköseink egészségi állapotára. *Klíma-21* füzetek 57: 64–73.
- Führer E. 2010. A fák növekedése és a klíma. „Klíma 21” füzetek 61: 98–107.
- Janik G. – Hirka A. – Koltay A. – Juhász J. – Csóka Gy. 2016. 50 év biotikus kárai a magyar bükkösökben. *Erdészettudományi Közlemények* 6(1): 45–60.
- Járó Z. 1962. Termőhelyi tényezők ismertetése. In: Majer A. (ed): *Erdő- és termőhelytipológiai útmutató*. Országos Erdészeti Főigazgatóság, Budapest, 11–68.
- Lakatos M. – Szentimrey T. – Bihari Z. – Szalai S. 2013. Creation of a homogenized climate database for the Carpathian region by applying the MASH procedure and the preliminary analysis of the data. *Időjárás* 117: 143–158.
- Manninger M. 2004. Erdei fák éves és korszaki növekedésmentete és kapcsolódása egyes ökológiai tényezőkhöz. In: Mátyás Cs. – Vig P. (szerk.): *Erdő és klíma IV*. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron, 151–162.
- Mátyás Cs. – Führer E. – Berki I. – Csóka Gy. – Drüsler Á. – Lakatos F. et al. 2010. Erdők a szárazsági határon. *Klíma-21* füzetek 61: 84–97.
- Vig P. 2004. Egy bükkös vízháztartása. In: Mátyás Cs. – Vig P. (szerk.) *Erdő és klíma IV*. Sopron, 197–208.
- Zagyvai G. – Eredics A. – Csiszár Á. – Korda M. – Lengyel A. – Tiborcz V. – Bartha D. 2018. Lékek növényzetét meghatározó tényezők vizsgálata különös tekintettel a mikroklímára. *Erdészettudományi Közlemények* 8(1): 197–210. 🌿

4. ábra. Az 1996-ban, Vig Péter irányításával települt állomány-klímamérő-állomás a Soproni-hegyvidéken, az István-aknánál

Az erdészet új igazgatási rendszere

2020 júliusában a Nemzeti Földügyi Központ erdészet igazgatási részlegeinek felállításával teljessé vált az erdészet ágazat új igazgatási rendszere, a kapcsolódó feladatok immáron az Agrárminisztérium, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, a Nemzeti Földügyi Központ, továbbá a kormányhivatalok közt oszlanak meg. A szakmai tájékoztatás érdekében bemutatjuk a fenti intézmények erdészeti ágazati, illetve igazgatási feladatait, valamint szervezetrendszerét. (A Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztályának tevékenységét, különösen a körzeti erdőtervezés folyamatának vonatkozásában, jelen cikkünket követő külön tanulmányban bővebben is ismertetjük – a szerk.)

Agrárminisztérium

A minisztériumon belül az erdőkért és földügyekért felelős államtitkári pozíciót *Zambó Péter* tölti be. Az államtitkár gyakorolja többek közt:

- az erdőgazdálkodási, faanyagkereskedelmi-lánc igazgatási hatósági és igazgatási tevékenységével kapcsolatosan a miniszter részére jogszabályban meghatározott szakmai irányítói hatásköröket;
- felügyeleti szervet megillető hatáskört gyakorol a fővárosi és megyei kormányhivatal, a Nébih hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági ügyekben;
- az erdőgazdálkodói nyilvántartással, az Országos Erdőállomány Adattárral és az Országos Erdőkár Nyilvántartással kapcsolatos feladatok ellátásáért való, a szakrendszerek működtetéséért való felelősséget.

Az erdőkért felelős helyettes államtitkárság élén *Szentpéteri Sándor* áll. A helyettes államtitkár az erdőgazdálkodással (valamint a vadgazdálkodással és halgazdálkodással) kapcsolatos feladatok ellátásáért felelős. Erdészeti ágazati szempontból fontos feladatai közé tartozik:

- az erdőgazdálkodásra, az erdő védelmére, az erdővagyon fenntartásának, közjóléti hasznosításának feltételrendszerére és a faanyagkereskedelmi-lánc hatósági felügyeletére vonatkozó jogszabályok előkészítése és azok hatóság útján történő felügyelete;
- közreműködik az erdészeti igazgatás, az erdőgazdálkodás és a faanyagkereskedelmi-lánc hatósági felügyelete szakmai irányítási tevékenységében és e hatósági felügyeleti ügyekben gyakorolja a felügyeleti szervet megillető hatáskört;
- közvetlen kapcsolatot tart az NFK-val.

Az erdőkért felelős helyettes államtitkár irányítása alá tartozik többek közt az erdőgazdálkodási főosztályvezető tevékenysége is, amely főosztály az alábbi egységekre oszlik:

- erdőgazdálkodási főosztály (vezetője: *Dalvári Vince Gábor*); erdészeti igazgatási osztály (vezető: *Balogh Ákos Tamás*); erdőgazdálkodási és támogatási osztály (vezető: jelenleg betöltetlen státusz)

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

Az NFK megalakulását követően az ágazati feladatok közül az EUTR hatósági feladatok maradtak a NÉBIH-nél. Ezen osztályok a következőképpen helyezkednek el a szervezeti rendszerben:

- élelmiszerlánc-biztonsági és ellenőrzési elnökhelyettes

- Kiemelt Ügyek Igazgatósága
  - EUTR felügyeleti osztály (vezető: *Nagy József*)
  - EUTR hatósági és nyilvántartási osztály (vezető: *Lapos Tamás*)

Továbbra is a faanyagkereskedelmi-lánc felügyeletére vonatkozó erdészeti hatósági feladatkörben:

- szervezi, irányítja, felügyeli a vonatkozó erdészeti hatósági feladatok ellátását, a jogszabályi előírások betartását;
- nyilvántartást vezet a hazai faanyagkereskedelmi-lánc szereplőiről;
- ellenőrzi a fatermékek importját, belföldi szállítását, a fa és fatermékek feldolgozását, felhasználását;
- felméri, közlésezi hazai és uniós viszonylatban végzett illegális fakitermeléseket;
- kialakítja, működteti és fejleszti a kapcsolódó elektronikus felületeket, nyomtatványokat.

Ágazati szempontból az erdészeti szaporítóanyag felügyeletével foglalkozó egységet is meg kell említeni. A NÉBIH-en belüli pozíciója az alábbi:

- adatvagyon-gazdálkodásért és stratégiáért felelős elnökhelyettes
- Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság
  - erdészeti szaporítóanyag-felügyeleti osztály (osztályvezető: *Molnár György*)

Feladatuk többek közt:

- az államilag elismert fajták Nemzeti Fajtajegyzékeinek, valamint az erdészeti szaporítóanyag-források Nemzeti Jegyzékének közzététele;
- erdészeti genetikai erőforrásokra vonatkozó nyilvántartás vezetése;
- erdészeti génmegőrzési feladatok ellátása;
- a növényi szaporítóanyag importjának engedélyezése, erdészeti szaporítóanyag esetén a belföldiesítést elvégzése.

Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztály

A főosztályt *Czirok István* főosztályvezető irányítja. A főosztály alá tartozó osztályok és azok június elsejével kinevezett vezetői a következő felsorolásban olvashatók:

Központi osztályok:

- erdőrendezési és erdővédelmi osztály (osztályvezető: *Szolnyik Csaba*)
- rendszerüzemeltetési és fejlesztési osztály (osztályvezető: *Szabó Szabolcs*)

Regionális osztályok:

- Közép-magyarországi Erdőtervezési Osztály (gödöllői és váci telephely) (osztályvezető: *Mészöly Károly*)
- Északnyugat-dunántúli Erdőtervezési Osztály (szombathelyi és soproni telephely) (osztályvezető: *Balogh Csaba*)
- Közép-dunántúli Erdőtervezési Osztály (veszprémi és zalaegerszegi telephely) (osztályvezető: *Keszei István*)

- Dél-dunántúli Erdőtervezési Osztály (kaposvári és pécsi telephely) (osztályvezető: *Balogh Lajos*)
- Északkelet-magyarországi Erdőtervezési Osztály (egri, miskolci és sárospataki telephely) (osztályvezető: *Szabó Béla Szilárd*)
- Alföldi Erdőtervezési Osztály (debreceni és szegedi telephely) (osztályvezető: *Szabó Péter*)

Az erdészeti főosztály elsődleges feladatai az alábbiak:

- a miniszter részére a kormányzati munka ellátásához szükséges, az erdészeti hatóság tevékenysége során keletkezett adatok, elemzések szolgáltatása;
- az erdészeti hatóság által vezetett nyilvántartásokhoz (pl.: Országos Erdőállomány Adattár) kapcsolódó feladatok koordinálása;
- az NFK honlap erdészeti részének üzemeltetési feladatai;
- részt vesz a Miniszterelnökség által delegált téma-, utó- és céll ellenőrzéseken és az átfogó ellenőrzéseken;
- közműködik az erdészeti igazgatást érintő jogszabálytervezetek véleményezésében;
- lefolytatja országos illetékességgel az alábbiakat: összevont körzeti erdőtervezési hatósági eljárásokat, amihez kapcsolódóan az erdőterület felnyíló erdővé minősítését, terméketlen területté minősítését, erdőrendelvények megállapítását, törlését.

Az erdészeti főosztály továbbá az NFK erdészeti szakmai koordináló tevékenysége keretében végzi a következőket:

- szakmai képzést szervez a fővárosi és megyei kormányhivatalok számára;
- a Nébihhellyel együttműködve informatikai szakrendszert biztosít a fővárosi és megyei kormányhivatalok feladatainak ellátásához;
- szakmai eljárásrendeket, útmutatókat és iratmintákat készít a fővárosi és megyei kormányhivatalok részére, szakmai tevékenységük elvégzéséhez;
- jelentést kérhet a fővárosi és megyei kormányhivataloktól az elvégzett feladataikról;
- az erdőgazdálkodás igazgatásának támogatása keretében ellátja a jogszabályokban meghatározott feladatokat.

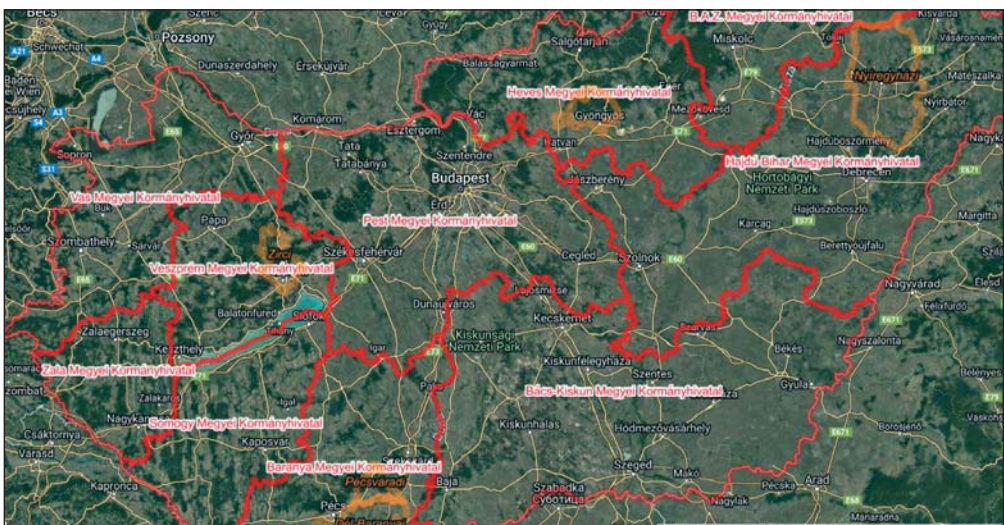
Fontos tudni, hogy az erdészeti szakirányító névjegyzékhez kapcsolódó szakmai formanyomtatványok, elektronikus bejelentések formátumát és adattartalmát az Erdőrendezési és Erdővédelmi Osztály dolgozza ki és teszi közzé. Továbbá ők látják el az erdészeti szakszemélyzet jogosulti alapképzésével és továbbképzésével, valamint tevékenységével kapcsolatos közzétételi és szervezési feladatokat. Ez az osztály felelős a szakszemélyek előírt munkájának ellátásához szükséges kellékek beszerzéséért is.

Kormányhivatalok

A teljesség kedvéért érdemes arról is szólni, hogy a „klasszikus” erdészeti hatósági feladatokat (pl.: erdőfelügyelet) továbbra is ugyanaz a tíz megyei kormányhivatal látja el, mint eddig. A különvált erdőtervezéssel ellentétben megmaradtak a korábbi illetékességi területek is.

Viszont jelentős változás, hogy 2020. március 1-jétől az addig a Kormányhivatalok egyik Járási Hivatalához tartozó erdészeti hatóságok közvetlenül a Kormányhivatalokhoz kerültek átszervezésre. Ennek egyik jelentős következménye, hogy az ezt követően meghozott erdészeti hatósági döntések ellen nincs helye fellebbezésnek. Jogorvoslatot kérni természetesen lehet, de azt csak keresetlevél formájában lehet benyújtani az illetékes Törvényszékhez. (Március 31-ével megszűntek a közigazgatási és munkaügyi bíróságok, a közigazgatási perekben a Fővárosi, Budapest Környéki, Györi, Miskolci, Pécsi, Szegedi és a Veszprémi Törvényszékek járnak el regionális illetékességgel.)

A kifizető másodfokú erdészeti hatósági feladatokat a Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdészeti Főosztály Jogorvoslati Osztálya látja el.

Az erdészeti hatóságok tehát jelenleg a következő szervezeti egységeken belül működnek:

- Heves Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály, osztályvezető: *Csendes József*
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály, osztályvezető: *Bényei Sándor*
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály, osztályvezető: *Baráth Márk*
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály, osztályvezető: *Gábor Edit Melinda*
- Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály, osztályvezető: *Márványi Csaba*
- Baranya Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti és Földművelésügyi Osztály, osztályvezető: *Dr. Jeges-Varga Ferenc*
- Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály, osztályvezető: *Támis Norbert*
- Zala Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály, osztályvezető: *Magyar István*
- Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály, osztályvezető: *Major László*
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdészeti Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály, főosztályvezető: *Klemencsics András*, osztályvezető: *Dobay Péter*

Forrás: **Dósa Ildikó/NAK**

Helyzetkép az erdészeti igazgatásról

Körzeti erdőtervezés a Nemzeti Földügyi Központban

Az erdészeti igazgatást érintően az elmúlt egy évtizedben több átszervezés is történt, a közelmúltban viszont olyan jelentősebb változáson ment keresztül, amelynek szakmatörténeti jelentősége is meghatározó. Az alábbiakban az erdészeti igazgatás átszervezését – kiemelten a körzeti erdőtervezést – érintő változásokat foglaljuk össze röviden, a könnyebb eligazodás érdekében.

A párhuzamosan működő területi kormányzati szervek központosítása érdekében a kormány szándéka szerint az államigazgatási szervek 2011. évi integrációja során az erdészeti hatóság területi szervei – más államigazgatási szervezettel egy időben –, a megyei mezőgazdasági szakigazgatási hivataloktól a megyei kormányhivatalokba kerültek. Az erdészeti igazgatás szakmai irányítását az Agrárminisztériumon keresztül a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) Erdészeti Igazgatósága végezte. Hozzá tartozott a másodfokú erdészeti ügyintézés, és az Erdőtörvény 2015. május 5-én hatályba lépett módosítása után a faanyagkereskedelmi-lánc (EUTR) hatósági felügyeletét is ellátta.

Az erdészeti igazgatás jelentős változása a Nemzeti Földügyi Központ (NFK) megalakulásával kezdődött, melynek értelmében a közigazgatási másodfok és az EUTR hatósági felügyeletének kivételével az erdészeti igazgatás kormányrendeletben nevesített központi feladatai 2019. július 1-jétől az új szervezethez kerültek.

Az EUTR hatósági feladata a Nébihnél maradt, ezt a feladatot a mai napig is ellátja. A közigazgatási másodfok és az Erdőtörvény szerinti felújítási biztosíték rendszerének működtetése már évekkel ezelőtt a Pest Megyei Kormányhivatal (PMKH) hatáskörébe tartozott. Ezenfelül a Nemzeti Földügyi Központ feladatairól szóló jogszabály arról is rendelkezett, hogy a körzeti erdőtervezési feladatok 2020. január 1-jétől az NFK-hoz kerüljenek. A rendelkezés végrehajtásához szükséges ágazati jogharmonizáció a Kormány 29/2020. (II. 28.) rendeletének kihirdetésével és 2020. március 1-jén történő hatálybalépésével valósult meg.

Időközben az Országgyűlés 2019. decemberében elfogadott, a kormányhivatalok egyszerűsítéséről szóló jogszabálycsomagjának részeként a közigazgatási másodfok megszűnt, így a 2020. március elseje után induló közigazgatási eljárások esetén az ügyfelek számára a jogerős döntések meghozatala gyorsabbá vált. Az ügyfelek ezentúl a kormányhivatalok döntéseivel szemben közvetlenül a bírósághoz fordulhatnak közigazgatási per útján. Az Erdőtörvény szerinti felújítási biztosíték rendszerének működtetését országos hatáskörrel továbbra is a PMKH végzi.

2020 márciusában a körzeti erdőtervezés NFK-ba kerülése és a másodfok megszűnése mellett további, az erdészeti hatósági feladatokat is érintő változás, hogy az új szabályozás a járási hivatalok erdészeti hatósági feladatait változatlan illetékességi terület mellett újra megyei szintre emelte.

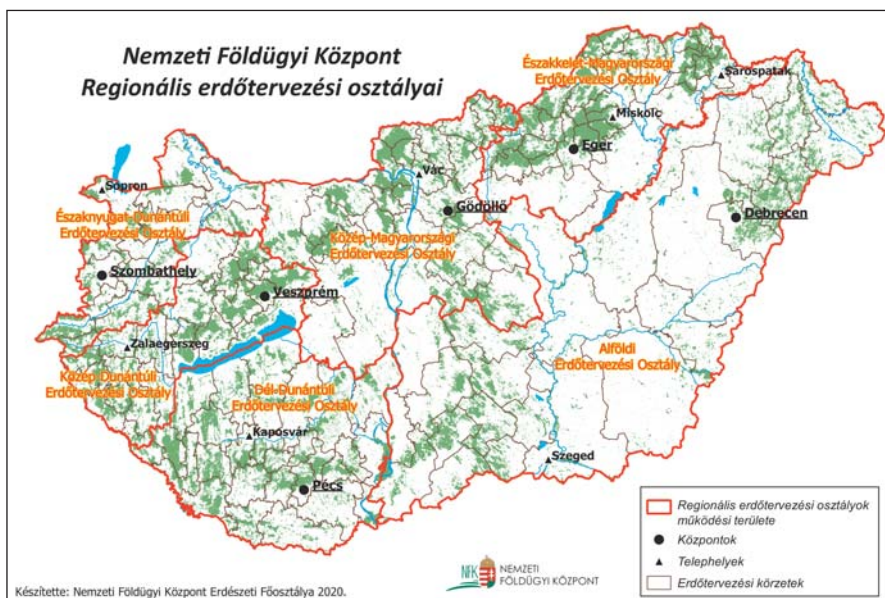
Az immár erdőtervezés nélküli 10 erdőfelügyeleti részleg Erdészeti, Erdőfelügyeleti, vagy Erdészeti és Földművelésügyi Osztály néven tagozódott be a speciális illetékességi terület székhelye szerinti megyei kormányhivatalok Agrárügyi, Agrárügyi és Környezetvédelmi, illetve Földművelésügyi és Erdészeti Főosztályaiba. Alapesetben tehát az erdészeti eljárásokban az erdőterület fekvése szerint illetékes megyei kormányhivatal jár el, a körzeti erdőtervezés és még néhány ügytípus kivételével.

Az NFK Erdészeti Főosztályához a 2020. május 1-jétől hatályos szervezeti felállás szerint nyolc osztály tartozik. Ezek az Erdőrendezési és Erdővédelmi Osztály, a Rendszerüzemeltetési és Fejlesztési Osztály, illetve hat regionális Erdőtervezési Osztály, amelyek megnevezését, székhelyeit és működési területét az 1. számú ábrán tüntettük fel.

A megújult NFK Erdészeti Főosztályának legfontosabb feladataként a következőket rögzíthetjük:

- az erdészeti igazgatás területén az ágazati miniszter támogatása a szakmai irányító tevékenységében;
- a körzeti erdőtervezési feladatok végrehajtása;
- az erdészeti mérő-megfigyelő rendszer működtetése;
- a Nébihel együttműködve az informatikai szakrendszer biztosítása a megyei kormányhivatalok erdészeti feladatainak ellátásához;
- az Országos Erdőkár Nyilvántartás és Országos Erdőtűz Adattár vezetése;
- a jogosult szakszemélyzeti képzés szervezése; és
- a jogosult erdészeti szakszemélyzet részére választható kiegészítő képzések akkreditálása.

Tovább növeli az NFK hatáskörét és jelentőségét, hogy a körzeti erdőtervezési feladatainak ellátása során az ún. körzeti erdőtervezéssel egyesíthető hatósági

eljárásokat is végezhet, de ez esetben kizárólag az éppen erdőtervezett körzetekben lévő erdőkre vonatkozóan. Ezek az eljárások a következők lehetnek:

- erdőterület felnyíló erdővé vagy terméketlen területté minősítése;
- az Erdőtörvény szerinti rendelkezések törlése;
- több rendeltetés esetén az elsődleges rendeltetés megállapítása;
- az alábbi rendeltetések megállapítása hivatalból:
  - a) védett természeti terület esetén a védetté nyilvánító jogszabály alapján:

- természetvédelmi
- b) a hatáskörrel rendelkező hatóság határozata alapján:
  - erdőszeti génrezervátum,
  - árvízvédelmi,
  - vadspark,
  - vadaskert
- c) a miniszter rendeletét megalapozó változásról szóló tájékoztatását követően:
  - honvédelmi,
  - határrendészeti-nemzetbiztonsági
- d) az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendel-

- természetvédelmi területtel érintett földrészletekről szóló miniszteri rendelet, valamint az erdő természetességi állapota alapján
- Natura 2000
- e) az erdő elhelyezkedése alapján (csak ebben az esetben van mérlegelési jogkör az erdőtervezőnek):
  - talajvédelmi;
  - nem vágásos üzemmód megállapítása az Erdőtörvény 10. § (1) bekezdésében meghatározott mértékig.

A körzeti erdőtervezés lefolytatását az Erdőtörvény, illetve a hozzá kapcsolódó rendeletek szabályozzák. Mint korábban említettük az ide nem tartozó erdőszeti hatósági eljárásokban a területileg illetékes megyei kormányhivatal erdőszeti osztálya, vagy EUTR-ügyekben a NÉBIH, illetve a PMKH az illetékes.

Az erdőszeti feladatoknak, kiemelten az erdők szabályozásáért felelős körzeti erdőtervezésnek az NFK-ba szervezésével a magyar erdők ügye tovább erősödött a kormányzati struktúrában belül, így nagyobb lehetősége van az erdőtervezés megújításának, az innovatív módszerek fokozatos bevezetésének.

Szabó Péter – Szolnyik Csaba – Czirok István
Nemzeti Földügyi Központ

Együttműködik az Agrárminisztérium és az ITM

Több mint 3 millió facsete elültetésével mintegy 650 hektár új erdőt hoznak létre az Agrárminisztérium (AM), valamint az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) együttműködésével, a program 2020 őszén indul el – jelentette be Zambó Péter, az AM erdőkért és földügyekért felelős államtitkára budapesti sajtótájékoztatóján.

Hozzátette, a négy elemből álló programban az első helyen a kormány azon vállalásának teljesítése áll, amely szerint minden megszületett gyermek után legalább 10 facsetét ültetnek el évente. Ennek megvalósításáért az állami erdőgazdaságokkal együttműködve, minden megyében létrehozzák az újszülöttek erdejét, ami mintegy 1 millió facsete elültetését és 150 hektár új erdő kialakítását jelenti.

A következő lépésként folytatják az erdőtelepítést az állami erdőgazdaságok által kezelt területeken és mintegy

250 hektár új erdőt hoznak létre mintegy 2 millió facsete ültetésével.

A program harmadik elemében a természet által eddig elvégzett munkára támaszkodnak és kisebb beavatkozásokkal erdővé alakítják és jogilag is erdővé minősítik azokat a területeket, ahol felhagytak a mezőgazdasági műveléssel és megjelentek már kisebb fák és bokrok. Ezáltal további mintegy 250 hektáron tudnak erdőket létrehozni – mondta Zambó Péter.

Az ITM és az AM együttműködése forrást biztosít az *Éghajlatváltozási cselekvési terv* erdőszeti feladatainak meg-

valósítására is, így a program negyedik elemében fejlesztik az Erdészeti Mérő és Megfigyelő Rendszert és az erdőszeti klímamonitoring-hálózatot.

Az ITM 2 milliárd forintot biztosít az ország fával borított területeinek növeléséhez – közölte *Kaderják Péter*, a tárca energia- és klímapolitikáért felelős államtitkára. Kiemelte, az új erdőterületek létrehozása azért is fontos, mert hozzájárul az éghajlatváltozás káros hatásainak mérsékléséhez. Az erdőgazdálkodás éghajlatvédelmi jelentőségét mutatja, hogy Magyarország erdőállománya évente 4-5 millió tonna közötti szén-dioxid megkötésére képes.

A sajtótájékoztató végén *Kaderják Péter* és *Zambó Péter* a Pilisi Parkerdő Zrt. munkatársainak segítségével a Budapesti Erdészet területén ültetett el egy vadkörtefát, amellyel szimbolikusan elindították a két tárca együttműködésében megvalósuló programot.

Forrás: MTI

Fotó: Agrárminisztérium

Az Agrárszakképzési Centrumok kialakítása

Szervezeti felépítés és feladatok

Soós Beatrix – Agrárszakképzési Főosztály, Agrárminisztérium

A 2020/2021-es tanévtől az agrárszakképzést folytató iskolák – igazodva a Kormány „Szakképzés 4.0” modernizációs programjához, illetve a jogszabályi (törvényi) előírásokhoz – új rendszer szerint kezdik meg az oktatásukat, szakmai képzésüket. Különösen igaz ez az Agrárminisztérium fenntartásában működő 60 intézményre, mert itt a szakképzés rendszerének változása mellett az iskolák fenntartási irányítási, működtetési rendszere, módja is megváltozott.

Az új struktúra kialakításával a Kormány célja és szándéka a magyar emberek személyes boldogulása, jövője, a magyar gazdaság folyamatos fejlődése és munkaerő-utánpótlásának fenntartása érdekében biztosítani a szakmai és kulcskompetenciák fejlesztésén alapuló modern szaktudást a magyar állampolgárok számára a Kárpát-medencében.

A jövő szakképzésének a gazdaság igényei alapján kell működnie. A kínálatvezérelt képzési gyakorlatot fel kell váltania a keresletvezérelt szakképzési és felnőttképzési rendszernek. Ehhez a hosszú évek alatt konzerválódott szabályozási, működési, és finanszírozási gyakorlatot jelentősen meg kell változtatni.

Az 1993-ban kialakított Országos Képzési Jegyzékbe (OKJ) sorolt szakképzési struktúra és annak követelményrendszere a lexikális tudást helyezi előtérbe, így az nem elég rugalmas, nem tudja biztosítani a munka világában bekövetkező gyors változásokhoz való alkalmazkodást.

A nemzetgazdaságnak a magyar emberek munkájára kell alapulnia. Az elindult kedvező demográfiai tendenciák folytatódása mellett el kell érni, hogy minden magyar fiatal úgy kerüljön ki az iskolarendszerből, hogy az alapkompenciákon túl rendelkezzen olyan készségekkel, kompetenciákkal, amelyek megalapozzák a gazdaság által igényelt képzettség elsajátítását és az egész életen át tartó tanulást.

Bár az elmúlt évek modernizált szakképzése is már zömében duális jellegű, vagyis a gazdaság szereplői bevonásra kerültek a gyakorlati oktatás területén, mégsem alakult ki még a keresletvezérelt szakképzés, vagyis a

képzési szerkezet nehezen reagál a gazdaság kihívásaira. Bemeneti oldalon, az általános iskolák oldaláról nem kielégítő a pályorientáció, nem támogatja a szakképzésbe lépést a gyerekek számára. A képzési rendszer bonyolult, nehezen értelmezhető a szülőknek, pedagógusoknak.

A megújuló iskolai rendszerű szakképzés struktúráváltozása azokra a kiemelt problémákra ad választ, amelyek a jelenleg működő rendszerben jelen vannak. Az új struktúra alapelve szerint az iskolarendszer feladata, hogy szíves ágazati szakmai alaptudást és a foglalkoztatók által elvárt kompetenciákat adjon.

Ezzel az ágazati alaptudással lehet a duális gyakorlati képzésben hatékonyan elsajátítani a speciális szakmai ismereteket. Az iskolából kikerülő szakemberek ezzel a biztos szakmai alaptudással és a tanulás képességével lesznek képesek a felnőttképzés és a vállalati továbbképzés rendszerében megújítani a tudásukat szakmai karrierjük során.

Az új iskolai rendszerű szakmai képzésben két iskolatípus van:

- *Technikum*

A technikusképzés 5 éves. Az első két év ágazati ismereteket adó képzése után a második ciklusban duális képzés folyik. A képzésben a 11. évfolyamtól duális

képzés jelenik meg, munkaszerződéssel, amely már a képzés alatt is munkajövedelemhez juttatja a tanulót. A 12. év végén a négy kötelező közismereti tárgyból tesznek érettségit a diákok, nem kell az 5. választható tantárgyból levizsgáznuk, a 13. év végén tett OKJ-s technikai szakmai vizsga lesz egyben az ötödik érettségi tárgy. Az ötödik érettségi tárgy választásának lehetősége ugyanakkor biztosított. Így a 13. év végi sikeres vizsga után két végzettséget igazoló bizonyítványt kap. Kézhez kapja az érettségi bizonyítványát, valamint a technikai végzettségét igazoló oklevelét. A technikumban megszerzett tudás megerősíti a lehetőséget, hogy a jó eredménnyel végzettek felvételi vizsga nélkül tudjanak továbbtanulni felsőoktatásban az azonos ágazaton belül.

• **Szakképző iskola**

A szakképző iskola 3 éves. Az első év ágazati ismereteket adó képzést követő két évben duális képzés folyik, elsősorban munkaszerződés keretén belül. A végzés után itt is nyitott a lehetőség az érettségi, vagy akár a technikai képzettség megszerzésére.

Mivel a szakképző iskolában és a technikumban is ágazati alapképzés történik a képzés első szakaszában, a 9. évfolyam végén van átjárhatóság a két iskolatípus között különböző vizsga nélkül.

Az ágazati alapképzés ágazati alapvizsgálattal zárul. Az ágazati alapvizsga alkalmas egyszerű munkakörök betöltésére, ágazattól függően részsakképesítést is adhat.

A szakmai képzés lehetőséget biztosít a gimnáziumot végzettek, valamint az egyetemi tanulmányaikat feladó fiatalok részére is. Erre szolgál a technikum érettségi utáni 2 éves képzése.

Az új képzési rendszerben a technikumban és a szakképző iskolában is meghatározó a duális képzés. Ezt erősíti a tanuló-szerződést felváltó tanulói munkaszerződés is, ami a vállalkozások és diákok szempontjából is fontos, pozitív változás.

Az AM fenntartásában működő szakképző intézmények Agrárszakképzési Centrumokba való szervezését jogszabály (a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény és a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló

12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet) írta elő 2020. június 30. határidővel, melynek maradéktalanul eleget is tettünk.

Az elsődleges cél az átlátható, rendezett struktúra kialakítása, figyelemmel az intézmények környezetében lévő gazdálkodó szervezetekre, valamint a felsőoktatási intézményekre. Az állami (ITM, AM) fenntartásban működő szakképző intézmények azonos szervezeti felépítése teszi lehetővé a szakképző intézmények részére az azonos jogok és kötelek biztosítását a finan-

Sopront választották a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum székhelyéül

Július elsejével megalakultak az agrárszakképzési centrumok. Az új oktatási egység az Agrárminisztériumhoz tartozó intézményekből formálódik. Összesen öt ilyen központot hoztak létre, közöttük a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrummal, amelynek a székhelye Sopronban lesz.

A központokat a 2019-ben megjelent szakképzésről szóló törvény értelmében hozták létre. Ez ugyanis előírja, hogy a szakképzéssel foglalkozó intézményeknek centrummá kell szerveződniük – mondta el a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum főigazgatója, Hoczek László.

– Az Agrárminisztérium döntésének megfelelően 5 centrumba szervezték ezt a 60 feladatellátási helyet az ország területén. Így alakult meg a soproni székhelyű Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum is. Ez a központ Vas, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Veszprém és Fejér megyéket foglalja magában. Ezen a területen 12 olyan intézmény található, amelyek a centrum égisze alatt működnek tovább – fejtette ki.

Az érintett intézmények technikumok és szakképző iskolák. Ez megfelel annak az általános elvnek, amelyet valamennyi képzés vonatkozásában megvalósítanak. Ennek értelmében az 5 éves képzés a technikumhoz kapcsolódik. Ez egy magasabb színvonalú érettségit adó oktatási forma, amely lehetővé teszi a főiskolai, vagy egyetemi továbbtanulást a diákok számára. Emellett választhatják a fiatalok a hagyományos 3 éves szakképzési formát is.

Az Agrárszakképzési Centrum létrehozása nem jelenti az intézmények

önállóságának megnyirbálását. A centrumok az összefogást megtestesítve számos esetben segíthetnek a társult intézményeknek, így a pályázatokban is rugalmasabban, valamint hatékonyabban tudnak részt venni – fejtette ki a főigazgató.

– Végre az iskoláknak azzal kell foglalkozniuk, ami a feladatuk: a szakképzéssel – szögezte le Hoczek László. – Ebben olyan szakmai és partneri programokat, valamint képzési formákat kell találnia az intézmény vezetőségének, amelyek megfelelnek a szakképzés igényrendszerének. Hatalmas könnyítés számukra, hogy a centrum átveszi a gazdálkodással kapcsolatos feladatokat. Ez azért is fontos, mert nem biztos, hogy minden intézmény egyformán tudja a maga gazdasági erejét érvényesíteni a méretéből adódóan – világított rá.

A nagyobb távolságok dacára is rendszeresen értekeznek az Agrárszakképzési Centrumok az oktatási intézményekkel, mivel online és személyes találkozóokra is lehetőségük lesz.

Forrás: **Sopron Média**
Fotó: **Szendi Péter**/vaol.hu

szírozási (pl. pályázati lehetőségek), és a gazdálkodási oldalról is.

Ahhoz, hogy intézményeink a gazdaság szereplőinek valódi partnerei legyenek, azoknak professzionálisan irányított, hatékony szervezetnek kell lenniük. Az integrációt a szervezeti működés minőségének emelése érdekében is nagyon fontosnak tartjuk.

Az Agrárszakképzési Centrum vezetése egységes rendszerként kell, hogy kezelje a hozzá tartozó iskolákat, így az iskolák egyéni érdekein felülemelkedve tud a kihasználtsággal és költséghatékonysággal kapcsolatos döntéseket hozni, menedzsment tevékenységet végezni, közbeszerzéseket, pályázati folyamatokat koordinálni, a térség gazdasági szereplőivel való együttműködést elősegíteni.

A központosított munkaszervezetek, vagyis az Agrárszakképzési Centrumok feladata a szakmai irányítás szerteágazó és nagy mennyiségű adatkezeléssel járó, sajátos jogszabályi és szakmai felkészültséget, gazdálkodási ismereteket igénylő döntések előkészítése a fenntartó AM részére.

Feladatuk továbbá helyi szinten az azonnali döntések meghozatala, a szakképzés térségi feladatainak összehangolása, a képzés és a forrásfelhasználás hatékonyságának növelése, a szakképzési feladatellátás optimalizálása, a párhuzamos képzések és fejlesztések kiküszöbölése, valamint a munkaerőpiaci igények iskolai rendszerű szakképzésben való érvényesítése.

A szakképzés rendszerének megújítása a szakképzésre fordítandó költségek racionalizálását és a kapacitások kihasználtságának optimalizálását, a vonzó ta-

nulási környezet kialakítását igényli. Valamint az intézkedés a szakképzési intézményrendszer hatékonyabb, összehangoltabb működésének elősegítése mellett remélhetőleg szorosabbá teszi az intézmények közötti kapcsolatot is, továbbá gyorsabb és rugalmasabb reagálási lehetőséget biztosít a gazdasági igények változásának lekövetésére.

Az átalakítással/megújítással célunk az ágazati felelősségvállalás minden szinten történő maradéktalan érvényesítése, a munkaerőpiaci elvárásokhoz alkalmazkodó, valamint a gazdaság által keresett és elismert agrár-szakképesítések megszerzésének biztosítása, a nemzetgazdaság igényeinek kielégítésére alkalmas, rugalmas agrárszakképzési rendszer létrehozása, az agrárszakképzési feladatellátás hatékonyságának biztosítása volt.

Az agrárium sikerességének egyik záloga ugyanis a jól képzett, megfelelő gyakorlati tudás birtokában levő szakemberek sokasága, a jövő generációjának helyben való boldogulásának biztosítása, a vidék megtartó erejének növelése.

Az AM fenntartású iskolahálózat adottságait (földrajzi elhelyezkedés; megközelíthetőség; tanulói és oktatói létszám; gazdasági, történelmi beágyazódás; hagyományok, kapcsolati rendszer; duális képzési lehetőségek; termelési, termesztési, gazdálkodási tájkozterek, stb.) mérlegelve 5 Agrárszakképzési Centrum (1. sz. táblázat) létrehozására került sor.

Az *Erdészeti Lapok* olvasóit természetesen az erőgazdálkodással és a

1. sz. táblázat.

AM fenntartásában működő Agrárszakképzési Centrumok és azok intézményei

megnevezés	székhely	a centrum részeként működő intézmény neve	intézmény címe
Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum	Budapest	Pesti Barnabás Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	1062 Budapest, Andrássy út 63-65.
		Berecsényi Miklós Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	1106 Budapest, Maglódi út 4/B
		Soós István Borászati Technikum és Szakképző Iskola	1221 Budapest, Kossuth Lajos utca 83.
		Magyar Gyula Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola	1106 Budapest, Maglódi út 8.
		Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum és Kollégium	1149 Budapest, Mogyoródi út 56-60.
		Toldi Miklós Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2750 Nagykőrös, Ceglédi út 24.
		Pálóczy Horváth István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2377, Örkény, Fő utca 5-7.
		Fáy András Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2119 Pécel, Maglódi út 57.
		Dr. Szepesi László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2081 Pilsicsaba, József Attila utca 2.
		Tiáncsics Mihály Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2600 Vác, Telep utca 2-4.
		Lápthay Béla Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	3170 Szécsény, Haynald Lajos utca 11.
Alföldi Agrárszakképzési Centrum	Csongrád	Kenderesi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	5331 Kenderes, Szent István út 27.
		Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium	5300 Karcag, Szentannai Sámuel u 18.
		Székaics Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	5200 Torókszentmiklós, Almásy út 50.
		Török János Mezőgazdasági és Igéyszegügyi Technikum és Szakképző Iskola	2700 Cegléd, Széchenyi út 16.
		Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	5500, Gyomaendrőd, Hífvők útja 40.
		Kétegyházi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	5741 Kétegyháza, Gyulai út 6.
		Bedő Albert Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	6783 Ásotthalom, Kiss Ferenc körút 76.
		Kiss Ferenc Erdészeti Technikum	6721 Szeged, József Attila sugárút 26.
		Fodor József Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	6725 Szeged, Szabadkai út 3.
		Bársony István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	6640 Csongrád, Szentesi út 2/a
		Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola	6600 Szentés, Kossuth Lajos utca 45.
		Gregus Máté Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	6800 Hírvásárhely, Árpád utca 8.
		Galamb József Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	6900 Makó, Szépl utca 2-4.

Déli Agrárszakképzési Centrum	Szekszárd	Sellyei Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	7690 Sellye, Zrínyi utca 2.
		Ujhelyi Imre Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiuma	7940 Szentlőrinc, Erzsébet utca 1.
		Telki Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	7773 Villány, Mathiász János utca 2.
		Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola	6500 Baja, Szent Antal utca 96.
		Jánoshalmi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	6440 Jánoshalma, Béke tér 13.
		Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Technikum és Szakképző Iskola	6000 Kecskemét, Szent Imre utca 9.
		Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	6100 Kiskunfélegyháza, Petőfi utca 2/a
		Kinizsi Pál Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	7400 Kaposvár, Baross Gábor utca 19.
		Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiuma	7400 Kaposvár, Guba Sándor utca 40.
		Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	8734 Somogyzsitfa-Szőcsénypuszta, Ady Endre utca 8.
		Apponyi Sándor Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	7184 Lengyel, Petőfi Sándor utca 5.
Csapó Dániel Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	7100 Szekszárd, Palánk 19.		
Északi Agrárszakképzési Centrum	Nyíregyháza	Bárczay János Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	3881 Abaújszántó, Kassai út 22-24.
		Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	3533 Miskolc, Bolyai Farkas utca 10.
		Serényi Béla Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	3630 Purnok, Bajcsy-Zsilinszky út 31.
		Tokaji Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	3910 Tokaj, Tarcali út 52.
		Mátra Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	3232 Mátrafüred, Erdész utca 11.
		Péternvári Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	3250 Péternvára, Keglevich út 19.
		Vay Ádám Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium	45661 Baktalórántháza, Naményi út 7.
		Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	4700 Mátészalka, Baross L. utca 12-14.
		Lippai János Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	4400 Nyíregyháza, Krúdy köz 2.
		<i>Tiszaberegi Mezőgazdasági Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája</i>	4474 Tiszaberegi, Fő utca 90.
		Westsik Vilmos Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	4400 Nyíregyháza, Semmelweis utca 15.
Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	4220 Hajdúbószörmény, Radnóti Miklós utca 3.		
<i>Börzseki Drégő Tagintézmény</i>	4100 Berettyóújfalú, Mátyás utca 7.		
Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum	Sopron	Veres Péter Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	9028 Győr, Régi Veszprémi út 1-3.
		Csukás Zoltán Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola	9300 Csorna, Kórház utca 28.
		Roth Gyula Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	9400 Sopron, Szent György utca 9.
		Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2481 Velence, Ország út 19.
		Eötvös József Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	8111 Seregélyes, Fő utca 278.
		Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola	8000 Székesfehérvár, Ady Endre utca 17.
		Pettkó-Szandner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium	2943 Bábolna, Rákóczi utca 6.
		Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	2890 Tata, Új út 19.
		Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	9700 Szombathely, Szent László király u. 10.
		Herman Ottó Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	9700 Szombathely, Ernuszta Kelemen u. 1.
		Vépi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	9751 Vép, Szent Imre utca 36-38.
		Baththyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	8500 Pápa, Külső-Veszprémi út 2.

zép-vállalkozói szektor, illetve a nagyvállalatok, gazdaságok is vállalják majd a szakmai képzésbe belépő diákok foglalkoztatását. Ha nem lesznek fogadóképesek az erdőgazdaságok, hiába az új rendszer, a diákoknak nem lesz hol a gyakorlatot elvégezni.

A kiemelten erdészeti, vadászati oktatást végző iskolák:

Alföldi Agrárszakképzési Centrum

- Bedő Albert Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium (Ásotthalom)
- Kiss Ferenc Erdészeti Technikum (Szeged)

Déli Agrárszakképzési Centrum

- Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium (Somogyzsitfa-Szőcsénypuszta)

Északi Agrárszakképzési Centrum

- Mátra Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium (Mátrafüred)

Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum

- Roth Gyula Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium (Sopron)
- Herman Ottó Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium (Szombathely)

Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum

- Dr. Szepesi László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium (Piliscsaba) 🌿

vadgazdálkodással összefüggő középfokú szakképzést érintő változások érdeklők a legjobban. A táblázatba foglalt Agrárszakképzési Centrumok mindegyike alá tartozik olyan intézmény, melyben folyik továbbra is ilyen jellegű szakmai képzés.

Az előzőekből is következik, hogy az iskolai képzési rendszer feladata, hogy ágazati szintű szakmai alaptudást adjon, kialakítsa a foglalkoztatók által elvárt kulcskompetenciákat és az egész életen át tartó tanulásra való képességet.

Ez év szeptemberétől már a duális képzésre helyeződik a hangsúly a ma-

gyar szakképzésben, vagyis a duális képzés keretein belül jut el a tanulóig az a korszerű gyakorlati tudás, melynek kiemelt terepe a valós termelés és szolgáltatás helyszíne. Ezért elengedhetetlenül szükséges, hogy a szakmát tanuló diákok találjanak olyan céget, amelyik elvállalja a gyakorlati képzésüket.

A speciális szakmai ismereteket, az új technológiákhoz kapcsolódó tudást a felnőttképzés rendszerében kell majd megszerezni az előzetesen megszerzett ismeretek beszámításával.

Nagyon reméljük, hogy ebben az ágazatban működő magyar kis- és kö-

Erdész kitüntettek az államalapítás ünnepén

Magyarország sorsát nemcsak a támogatások mennyisége és a termőföld minősége határozza meg, hanem azok a dolgos kezek, amelyek minden nap megművelik a földeket – jelentette ki Nagy István agrárminiszter az államalapítás és államalapító Szent István ünnepe alkalmából megtartott rendezvényen.

A miniszter beszédében kiemelte, Szent István ünnepe alkalmat ad arra, hogy visszatekintsünk múltunkra és nagy elődeink erejéből merítsünk bátortást. Államalapító királyunk, az ezeréves államiság, a keresztény kultúra és a magyar történelem olyan valóságosnak hat, mint a frissen sült kenyér illata.

Az augusztus 20-i ünnepi rendezvény során átadásra kerültek a március 15-i nemzeti ünnep alkalmából adományozott állami, minisztériumi szakmai kitüntetések is, melyeket a tavaszi országos járványügyi helyzet miatt most vehettek át a kitüntettek.

Az 1848/49-es Forradalom és Szabadságharc Évfordulója, március 15-e alkalmából Áder János, Magyarország köztársasági elnöke a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetést adományozta

Dr. Jámbor László, a soproni TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. nyugalmazott vezérigazgatója részére, a Soproni Parkerdő fejlesztése, valamint a Soproni-hegység fenyegetését érintő szü-

károsodott területek újraerdősítése érdekében végzett eredményes munkája elismeréseként.

Keszi László, a Mecsekerdő Zrt. nyugalmazott vezérigazgatója részére, az erdőművelés iránt elkötelezett, az erdővel kapcsolatos tudományos és gyakorlati kutatásokat is segítő és inspiráló szakmai pályája elismeréseként.

Áder János, Magyarország köztársasági elnöke

a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést adományozta

Fiedler Gáborné, a Pilisi Parkerdő Zrt. főkönyvelője részére, pénzügyi-számviteli területen folytatott több évtizedes, példaértékű munkája elismeréseként.

Guzsik Alfréd, az Ipoly Erdő Zrt. fővadásza, az Országos Magyar Vadász-kamara Fővárosi és Pest megyei Területi Szervezetének hivatásosvadász alelnöke részére, a borszönyi és cserhádi vadgazdálkodás területén folytatott négy évtizedes, magas színvonalú munkája elismeréseként.

Az Agrárminiszter a Magyar Agrár-gazdasági Minőség Díj címhasználat meghosszabbításáról szóló oklevelet adományozta

a Mecsekerdő Zrt. részére. A vállalat 2016-ban pályázta meg és nyerte el a Magyar Agrár-gazdasági Minőség Díjat. Tevékenysége erdészeti és egyéb erdőgazdasági tevékenység. A díjat **Ripszám István** vezérigazgató vette át.

Az Agrárminiszter az Életfa Emlékplakett Arany fokozatát adományozta

Dr. Páll Miklós, a Zalaerdő Zrt. nyugalmazott erdőművelési osztályvezető-főmérnöke részére, több évtizedes innovatív erdőfelújítási, vadgazdálkodási munkájáért, a nagyüzemi csemetetermelés terén elért eredményeiért. (Az elismerést később veszi át.)

Az Agrárminiszter az Életfa Emlékplakett Ezüst fokozatát adományozta

Eisenreich Jenő, a Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. nyugalmazott vadászati és idegenforgalmi főfelügyelője részére, az erdő- és vadgazdálkodás területén végzett kiváló munkájáért, a természetes erdőfelújításokban elért eredményeiért.

Krójer Antal, az Északkerdő Zrt. Bánhorváti Erdészeti Igazgatóságának nyugalmazott műszaki vezetője részére, a természetközeli erdőgazdálkodást szolgáló erdőművelési-fahasználati irányelvek és technológiák alkalmazása és fejlesztése terén végzett kiváló munkájáért.

Somlai Dénes, a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt. nyugalmazott kerületvezető erdésze részére, az erdőfelújítások, -ápolások, nevelővágások terén végzett munkájáért, a kötelpályás fakitermelési rendszer helyi bevezetéséért.

Szmetana Mihály, a Pilisi Parkerdő Zrt. Pilisszentkeresztői Erdészetének nyugalmazott kerületvezető erdésze részére, közel öt évtizedes kimagasló szinten végzett erdőgazdálkodási tevékenységéért.

Az Agrárminiszter az Életfa Emlékplakett Bronz fokozata elismerést adományozta

Imre Ferenc, az Ipoly Erdő Zrt. nyugalmazott kereskedelmi vezetője részére, több mint négy évtizedes kiemelkedő szakmai munkásságáért, innovatív vezetői tevékenységéért. (Az elismerést később veszi át.)

Kronekker József, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. nyugalmazott vezérigazgatója részére, közel négy évtizedes a fenntartható erdőgazdálkodás érdekeit szem előtt tartó magas színvonalú munkájáért.

Az államalapítás és az Államalapító Szent István ünnepe, augusztus 20-a alkalmából az Agrárminiszter

Fleischmann Rudolf Díjat adományoz

Dr. Kapusi Imre, az Erdészeti Tudományos Intézet nyugalmazott állomásigazgatója részére, a nemesnyár, fehér fűz, szil egyes fajtáinak nemesítésében végzett munkájáért, szelekciós erdősíntési kísérleteiért.

Az Agrárminiszter az Életfa Emlékplakett Arany fokozatát adományozta

Czók József, az Északkerdő Zrt. Hegyközi Erdészeti Igazgatóságának nyugalmazott kerületvezető erdésze részére, a Csatarét, Órita és Égerbokor elnevezésű erdőterületek végvágásainak és felújításainak irányításáért, természetlen, kopár területek beerdősítésében végzett munkájáért. (Az elismerést később veszi át.)

Kis Harda István, a Felső-Hegyköz Mezőgazdasági Termelőszövetkezet nyugalmazott erdésze részére, az erdőfelújítás és erdőgazdálkodás területén hosszú évtizedeken át végzett lelkiismeretes munkájáért, fűrészüzem-vezetőként ellátott tevékenységéért. (Az elismerést később veszi át.)

Mitró János, az Északkerdő Zrt. nyugalmazott fahasználati előadója részére, az elhanyagolt középkorú sarjeredetű erdőállományok átalakításában, a legeltetett erdei tisztások beerdősítésében ellátott munkájáért. (Az elismerést később veszi át.)

Dr. Szabó József, a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának nyugalmazott egyetemi docense részére, a korszerű operációkutatási és az elemi mozdulatidők mérési módszereinek terén végzett kimagasló oktatói, kutatói tevékenységéért. (Az elismerést később veszi át.)

Az Agrárminiszter az Életfa Emlékplakett Ezüst fokozatát adományozta

Dr. Baráth László, a Zalaerdő Zrt. nyugalmazott igazgatási osztályvezetője részére, erdészettörténeti kutatásokban, szakma és helytörténeti kiállítások rendezésében, kiadványok szerkesztésében végzett áldozatos munkájáért.

Csóke Pál, a Nyírerdő Zrt. nyugalmazott erdészeti igazgatója részére, a Debreceni Nagyerdő állomány és a Ti-

szalóki Arborétum rekonstrukciója, valamint a környezettudatos nevelés terén elért eredményeiért.

Agrárminiszter az Életfa Emlékplakett Bronz fokozatát adományozta

Kolozsvári Ákos, a Budapest Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal nyugalmazott gazdasági elnökhelyettese részére, az erdőgazdálkodásban, erdőrendezésben és az agrár-igazgatásban végzett kimagasló munkájáért.

Kovács Barna, az Északerdő Zrt. Hernádvölgyi Erdészeti Igazgatóságának nyugalmazott kerületvezető erdésze részére, négy évtizeden keresztül a Cse-rehát erdőgazdálkodásában végzett elhivatott tevékenységéért, életútja elismeréseként.

Az Országos Erdészeti Egyesület ezúton gratulál a kitüntetett kollégáknak!

Forrás: **Agrárminisztérium**

Fotók: **Pelsőczy Csaba**

Elültették a Településfásítási program első fáit

Ötszáz településen ültetnek fákat országsszerte idén ősszel és jövő tavasszal az Országfásítási program részeként meghirdetett Településfásítási programban. Az első 12 fát Nagy István agrárminiszter jelenlétében pénteken ültették el a Győr-Moson-Sopron megyei Cakóházán.

Nagy István emlékeztetett, a nyár elején hirdetett az Agrárminisztérium 500 millió forintos keretösszeggel Településfásítási programot a 10 ezres lélekszámúnál kisebb településeknek. A közterületek, óvoda- és iskolaudvarok, oktatási és önkormányzati intézmények fásítását célzó programra országsszerte csaknem 500 település pályázott.

Az agrárminiszter elmondta, mintegy 12 ezer, belterületen elültethető fa kerül így idén ősszel és jövő tavasszal a kisebb településekre, amelyeknek közel felében ezernél kevesebb lakos él, ezen belül pedig mintegy 50 település lélekszáma nem éri el a 200-at.

Hozzátette: azért Cakóházát választották a program első fáinak elültetésére, mert ezzel is szeretnék megmutatni, hogy a jó kezdeményezések nem a településmérettől függenek. Rámutatott, az itt élők élni, dolgozni, fejlődni akarnak, és bíznak a jövőben.

Csepi Éva, Cakóháza polgármestere elmondta, az alig 60 lakosú településen két helyszínen 12 fát ültetnek el, platánt, hegyi juhart, magas kőrist, nyírfát és ezüst hársat.

Forrás: **MTI**

Fotók: **Pelsőczy Csaba/AM**

Faültetéssel környezetünk kellemesebb, szebb, élhetőbb lesz

Az elmúlt évtizedekben tapasztalható klíma és csapadékviszonyváltozásra reagálnunk kell annak érdekében, hogy a következő generációra is élhető környezetet hagyjunk – fogalmazott Farkas Sándor Szegváron, a Településfásítási program első Csongrád-Csanád megyei állomásán.

Az Agrárminisztérium miniszterhelyettese elmondta, hogy az Országfásítási program részeként idén ősszel meghirdetett Településfásítási program célja közvetlen lakókörnyezetünk szebbé, élhetőbbé kellemesebbé tétele.

Farkas Sándor emlékeztetett: Magyarország és a Kárpát-medence területe is ligetes, fás, árterés vidék volt régen, de az ősfás területek az elmúlt évszázadokban fokozatosan visszaszorultak, eltűntek. Az erdők széndioxid-megkötő képességének fenntartása és növelése fontos cél, ezért az agrártárca 2030-2040-re szeretné elérni az ország 26-27 százalékos erdőborítottságát.

Szegvár után Csanyteleken, majd Kisteleken ültetett fát a miniszterhelyettes a polgármesterekkel. Szegvár 30 fát nyert a pályázaton, amelyeket három játszótéren ültetnek majd el – mondta Szabó Tibor György, a község polgármestere. Az ezüst és amerikai hárs és a pusztaszil megfelelő árnyat adnak pár év múlva a játszó

gyereknek. Csanytelek 12 fára pályázott, amelyekből néhányat a sporttelep területén, a többit más közterületen ültetnek el. Kisteleken az elnyert fák a polgármesteri hivatal és a gimnázium udvarát díszítik majd.

Forrás: **AM Sajtóiroda**

AKI FÁT ÜLTET A JÖVŐRE GONDOL! MEGHÍVÓ

a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
tisztelttel meghívja Önt és Kedves Családját Ópusztaszerre,
a Magánerdősök 2020. évi Országos Találkozójára

„Árpád és a vezérek itt ejtették szerét az ország minden dolgának.”

Időpont: 2020. szeptember 26. (szombat)

Helyszín: Ópusztaszer Nemzeti Történelmi Emlékpark
6767 Ópusztaszer, Szoborkert 68. Konferenciaterem

PROGRAM

- 09:00–10:00 **Regisztráció**
(10:00 17:00-ig a gyerekek és kísérőik részére egész napos külön program kezdődik)
- 10:00–10:05 **Megnyitó, vendégek köszöntése**
- 10:05–11:00 **Ünnepi beszédek**
Dr. Nagy István – Agrárminiszter
Farkas Sándor – parlamenti képviselő
Jakab István – a magyar Országgyűlés alelnöke, a MAGOSZ elnöke
Mocz András – a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének elnöke
- 11:00–11:50 **Rimler Pál kitérítések és MEGOSZ emlékérmek átadása**
- 11:50–12:20 **„Járd a táncot régi módra”** – zenés táncos műsor
- 12:20–13:20 **Lovas bemutató** (lovaspálya megközelítése a zenekar felvezetésével)
- 13:20–14:15 **Ebéd** (a lovaspálya mellett felállított sátorban)

SAKMAI KONFERENCIA

Köszöntőt mond **Györfy Balázs**, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke

Előadások:

- 14:20 **Szentpéteri Sándor erdőkért felelős helyettes államtitkár, Agrárminisztérium** – Országfásítás, erdők szerepe a klímamegőrzésben. Erdőtelepítések támogatási lehetőségei
- 14:50 **Dr. Andreka Tamás főosztályvezető, Agrárminisztérium** – Az elmúlt évben megjelent erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó jogszabályok ismertetése
- 15:20 **Szalai Károly erdészeti szakértő, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara** – Jogszabályi változások várható hatásai a magán-erdő-gazdálkodásra
- 16:00–16:30 **STIHL Ker. Kft. és a Valkon-2007 Kft. bemutatói**
(A gépjárműsárgák a rendezvény teljes időtartama alatt megtekinthetők)

a MEGOSZ Elnöksége nevében szeretettel várjuk!

Mocz András elnök

Az előadások után minden résztvevőnek lehetősége lesz megtekinteni a Feszty-körképet, igénytől függően több turnusban, és rendelkezésre állnak a Történelmi Emlékpark kiállításai, bemutató helyei. (Multimédiás játszótér, „Kincsek a földből” – régészeti és numizmatikai kiállítás, „Ilyet nem látott a Kárpát” – korabeli Feszty-szalón, „Vár állott, most kőhalom” – várak és csaták a középkori Magyarországon)

A gyerekek és kísérőik 10:00 órától szervezett program keretében több csoportban látogatják a Történelmi Emlékpark kiállításait és kézműves foglalkozásokon vesznek részt. 12:00 órakor megebédelnek a sátorban, majd csatlakoznak a lovas programhoz. Délután folytatják a kézműves foglalkozásokat, és a kiállítások megtekintését.

A rendezvényt az Agrárminisztérium támogatja!

Kiemelt támogató partnereink:

STIHL Ker. Kft. és a Valkon-2007 Kft

Rédei Károly: BEVEZETÉS AZ ÜLTETVÉNYSZERŰ FATERMESZTÉS GYAKORLATÁBA

A mezőgazdasági területek faültetvényekkel történő hasznosítása a vidékfejlesztés kiemelt területe, ami a jövőben is több százezer hektárt érinthet. A témában már korábban is jelentek meg minden igényt kielégítő, nagy terjedelmű, részletes kiadványok, amelyek elsősorban a szakközönséghez szólnak.

A jelen kézikönyv – felismerve a nem szakmai, de ültetvényeket telepíteni vágyó, a vidékfejlesztési támogatásokat igénybe vevő nagyközönség részéről felmerülő egyre növekvő igényt – először 2014-ben jelent meg, most pedig kezünkbe vehetjük a második, bővített kiadást is, aminek megjelentetését a közelmúltban bevezetésre ajánlott, innovatív természetési technológiák bemutatása és az előbb említett növekvő érdeklődés is indokolja.

A szerző, Rédei Károly kutató, az MTA doktora, egyetemi tanár, a téma ismert szakértője. Az általa és szerzőtársai által közreadott könyv egységes szerkezetben, jól követhető, közérthető nyelvezettel megfogalmazott tömör ismereteket kínál valamennyi érdeklődő számára.

A 134 oldalas kiadvány első fejezetei az ültetvényeszerű fatermesztés alapfogalmaival és munkaműveleteivel ismertetik meg az olvasót, amit az alkalmazható fafajok és azok célállományainak bemutatása követ. Részletesen tárgyalja az egyes fafajok állományainak természetési technológiáját (termesztési modelljét). A kézikönyv a következő fafajokra vonatkozóan ad a téma iránt érdeklődő szakmai és nem szakmai közönségnek tájékoztatást: nemesnyárok, fehér nyárok, fehér fűz, mézgás éger, fehér akác, vörös tölgy, közönséges dió, fekete dió, erdeifenyő, feketefenyő.

A szerzők külön fejezetet szentelnek az ültetvényeszerű fatermesztés olyan különleges eseteinek, mint az energetikai célú, a szennyvíztisztító és a nemesnyár ipari célú faültetvények.

Ezt követően a könyv a hozamvizsgálati módszerek keretében az egyes fák és a faállományok fatérfogatának meghatározását is tárgyalja.

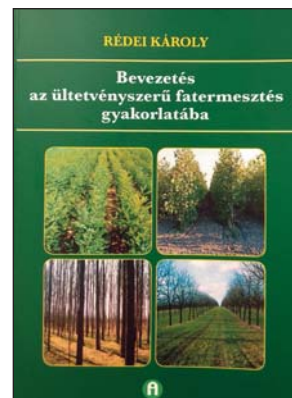
A jövőben valószínűleg egyre nagyobb szerephez jutó, Olaszországban és Franciaországban már széleskörűen elterjedt agrárerdészeti rendszerekkel kapcsolatos ismereteket a mezővédő erdősávok, a mezőgazdasági köztesművelés, együttes mezőgazdasági növény- és nyárfatermesztés, illetve a fás legelők tagolásban találja meg az olvasó.

A növénytani és telepítéstechnológiai tudnivalókat szervesen egészíti ki és zárja le a jogi szabályozás, az erdőtervek bemutatása.

Összességében egy nagyon jól használható, a szó klasszikus értelmében vett kézikönyvet tart kezében az érdeklődő, amelynek iránymutatásai segítségével bárki átfogó képet kaphat az ültetvényeszerű fatermesztésről, megtalálhatja alapvető kérdéseire a szakszerű választ, és amit jó szívvel ajánlunk mindenki könyvespolcára.

A könyv árusítója az Inform Kiadó (a volt Agroinform Kiadó). Elérhetőségeik: 1149 Budapest, Angol u. 34., telefon: 06 20 556 3170 honlapjuk: www.informstudio.hu.

Dr. Sárvári János

A Peruska-fa

Európában a vallás és az erdő már az ősidők óta összefonódik. Gondoljunk csak a pálos kolostorokra, remeteszékekre, vagy akár az erdei temetkezési helyekre. Ennek a vallási kötődésnek érdekes megjelenési formái a vallási kisemlékek közé tartozó képes fák.

A képes fák mindig „sokat látott” fák, hiszen azt ki kell érdemelni, hogy az erdőt járó emberek, a falu vagy akár a város népe képet akasszon rájuk, virággal díszítse, vagy akár gondozza őket. Ez a különös figyelem is hozzájárul ahhoz, hogy ezek a fák igen magas kort is megérhetnek, akár egy erdő jelképévé válhatnak saját kis történetükkel, szorosan kötődve a környező településekhez. Ebben az írásunkban egy ilyen Vas megyei fáról szólunk, melyet a horvátok és a magyarok, a pálinkafőzők és a vadászok ugyanúgy szeretnek, mint az erdészek.

Ülök a padon a Peruskai-tölgynél, hátam a törzsének támaszkodik. A tölgy időtlenséget sugároz, a maga 300–350 évével. Elmerengek... Érzem, ahogy az erdő figyel, majd egyszer csak magába fogad és részévé válok...

Egyszer csak látom, ahogyan előtte elvonulnak törökök, majd kurocok, hiencek, gradistyei horvát telepesek, magyar nemesek, erdőjárók, földművelő jobbágyok, betyárok, szarvasok, mókusok és sokan mások. Nagy a forgalom.

A fa hallgatag, de mindent tud, mindent lát, mindent megmutat a nyelvével értőknek. Láttatja velem a negyvennyolcas huszárokat is, aztán a Rongyos Gárda csavargóit, majd németeket, oroszokat, megannyi jövő-menőt. Lassan megfárad.

Láttatja velem ifjúkorát, amikor egyedül állt az erdőtől kicsit távol, a széles dombháton mint egy tilalomfa, útjelző. Mutatja azt is, hogy ő kocsánytalan tölgy, de nincs egyedül, sok fajtársa él a közelben, ráadásul közeli rokonai, a kocsányosok és a cserek is szép számmal akadnak a háta mögötti erdőszéleken.

Ifjúkorában, úgy száz évig egyedül volt a csekmetben, nem kellett sietnie a nap felé, nem kellett ágaival magasra nyújtóznia, hanem hamar oldalra, messzire ki tudta tárnai őket, mint ölelő karokat. Elégedetten terebélyesedett,

törzse gyorsan vastagodott, hogy a szemközti Kőszegi-hegységen átbukó viharos szeleknek ellenálljon. Bölcsen nem vitte felfelé a súlypontját. Nem is nőtt magasra, majd 20 méterével elmarad a sokkal később a közelébe keveredett daliás kőrisektől, cserektől, de 180 cm-es derekával mindenképpen ő a tekintély. Amazokat többször is kivágták mellőle, de derűsen viselte az olykor több évtizedes egyedüllétet.

Időközben a helyi dűlőről, Peruskáról ragadt rá a Peruskai-tölgy vagy Peruska-fa név. Különleges helyzetét már fiatal korában észrevették a környékbeli horvátok és hiencek, de a tömördi magyarok is, és Szűz Mária arcával ké-

pesfává avatták. Pár méterre egy mezei juhar odvában is látja magát Mária, kis szobrocskaként.

Az emberek virágcsokrokat, gyertyákat, szalagokat hoznak vagy a tölgynek, vagy Máriának, végül is mindegy, kinek. Ismer egy pár száz méterrel arébb álló kocsányos tölgyet, amelynek odvában pár éve még Mária-képecske látszott, amit mostanra már magába fogadott a fa kallusza.

Meséli, hogy már nyugalmat árasztó, felnőttkorba érő fa lett, amikor 1866-ban Kisasszonykor, az erdőben, kelet felől egy fiúcska érkezett hozzá, egyedül. Ölelő karjaival, támogató törzsével három napig tartotta benne a lelket, és persze Máriával együtt csitít-

totta a gyermek ijedelmét. Aztán megtalálta őt az apja, gróf Berchtold Zsigmond, aki a bőgő szarvasokat feledve kutatta át fiáért az erdőséget. Emléklül a gróf, innen pár méterre, évente szeptember 8-án hálaadó misét tartatott, ami a szocializmus éveiben ugyan szünetelt, de napjainkban újra él, immár nem csak a horvátok és a hiencek, erdőjárók és vadászok, hanem sok más szakma védőszentjeinek szobrával, állandó társaságot adva a Peruska-fának és Máriának.

A fa tűri a nagy jövés-menést. Pár éve-évtizede egészen a tövéig szántottak, ami nem tett jót egészségének. Mostanában autók is gyakran elhaladnak alatta. Látogatók és cserkész táborozók is megfordulnak nála. Nemrégien elhunyt erdészek és vadászok emlékére is került ide egy kereszt.

Ahogy fürkészem arcát, rádöbbenek, hogy szinte alig van már a törzsében élő rész, gesztje teljesen megadta magát a vöröskorhasztóknak. Évtizedek óta együtt él a sárga géva-gombával (amiről tudja, hogy rövidesen győzni fog), majd vele együtt száll az enyészetbe. A lignin porában kövér, lemezescsapú pajorok, alkony- és gyászbogár lárvák élnek világukat. Vas-kos ágainak egy része csonkként búj meg a többi árnyékában.

Egyik letört ága helyére a horvátok Máriához fohászoló faragott képet tettek, amely eltakarja a korhadékkal teli üreget. Azt is észreveszem, hogy szíjácsa még élő darabjai azonban egyelőre elég terjedelmesek ahhoz, hogy idén is teljes lombban pompázzon, eltakarva az elhalt ágak maradványait. Az erre tévedő favizsgálók szerint az összeomló stádiuma közeleg.

A hosszú élete alatt kapott sebzéseit, a gomba aknamunkáját a fát szorosan körülölelő borostyán próbálja bújtatni előlem, amely maga is faja matuzsáleme az 55 cm széles, de a durva tölgykéregbe teljesen beleolvadó tövével.

A tölgy tudja, hogy rövidesen elporlik, az örök körforgás részeként. Így van ez rendjén. A madárcsicsergés és a szél susogása emlékeztet az örökkévalóra.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00018 („Termeljünk együtt a természettel – az agrárerdészeti mint új kiterjesztési lehetőség”) projekt támogatta.

Dr. Tuba Katalin
egyetemi docens, SoE EMK

Dr. Kelemen Géza
igazságügyi szakértő

Erdőművelési-erdővédelmi szakmai nap Mátrafüreden

Az OEE Erdőművelési és Erdővédelmi Szakosztálya 2020. július 15-én, Mátrafüreden közös szakmai napot szervezett. A csábító helyszín és program, a két szakosztály együttes mozgósító ereje, valamint a koronavírus-járvány miatt kialakult rendezvényinség a várakozásokat meghaladó érdeklődést és részvételt eredményezett.

Mindösszesen a 80 főt is meghaladta a résztvevők száma. Az örömtelen magas létszám miatt két csoportban folyt a program. A kisebb hadgyakorlatra hajazó logisztikai feladványt a házigazdák kiválóan oldották meg.

ket (pl. biotóp/habitat fák jelentősége, kocsánytalan tölgyesek egészségi állapot trendjei, tölgy-csipkésposzka stb.) a NAIK ERTI Erdővédelmi Osztálya tálalta.

Ismételten megerősítést nyert, hogy az erdőművelés és az erdővédelem ezer szállal kötődik egymáshoz. Azaz az erdőművelés hosszú távon jelentősen hat az erdők egészségére, illetve az erdővédelmi kockázatokat mindenkor figyelembe kell venni az erdőművelési beavatkozások során.

A rendezvény házigazdái az Egererdő Zrt. szakemberei, *Dudás Béla* erdészetvezető, *Reményfy Rita* és *Lakatos Bence* műszaki vezetők voltak. Köszönet a kiváló szervezésért! A ragyogó időjárásért a vendégeket illeti a köszönet (az ismert szabály szerint az időjárást mindig ők hozzák).

A program gördülékenyen, csúszásmentesen zajlott le. A két „hadtest” a program felénél, a festői Nagyhalmajirétnél, illetve annak végén, a szintén ugyancsak kies Szalajka-réten, az ebédnél találkozott.

A terepi bejárás során a lucfenyvesek átalakítása, a gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben elindított szálalóvágások, illetve a tölgyes felújítóvágások kerültek napirendre. Az erdővédelmi vonatkozású csemegé-

Az ebédnél elfogyasztott, az Egererdő Zrt. által biztosított, kiváló szarvasgulyás – magas gasztronómiai értékén túl – azzal a jó érzéssel is eltölthette a résztvevőket, hogy ha csak kis részben is, de hozzájárultak az Erdészeti erdőművelési-erdővédelmi tevékenységét nehezítő magas vadlétszám csökkentéséhez.

Dr. Csóka György

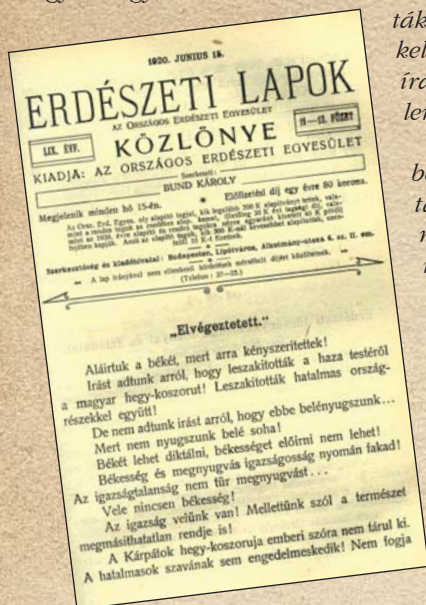
OEE Erdővédelmi Szakosztály

Urbán Pál

OEE Erdőművelési Szakosztály

Archívumunk kincsei

„Elvégeztetett. Aláírtuk a békét, mert arra kényszerítették! Írást adtunk arról, hogy leszakították a haza testéről a magyar hegykoszorút! Leszakított-

ták hatalmas országrészekkel együtt! De nem adtunk írást arról, hogy ebbe belenyugszunk...

Mert nem nyugszunk belé soba! Békét lehet diktálni, békességet előírni nem lehet! Békesség és megnyugvás igazságosság nyomán fakad! Az igazságtalanság nem tűr megnyugvást...

Vele nincsen békesség! Az igazság velünk van! Mellettünk szól a természet megmásíthatatlan rendje is! A Kárpátok hegykoszorúja emberi szóra nem táruul ki. A hatalmasok

szavának sem engedelmeskedik! Nem fogja megtenni soba, hogy ne a magyar hazához, hanem idegen fajzathoz karoljon szent magyar földet! A Kárpátok koszorúja ma is minket övez. Annak lejtői ma is felénk hajlanak. A Kárpátok erei ma is, és örökre a magyarság szíve felé sietnek! Mert a magyar haza ma is, és azonképen egy test és egy lélek, ahogyan azt az Isten teremtette! Ahogyan azt eleink a magyarság honának választották! A magyar haza meg van az erdős szép hegykoszorúval együtt! Arról mi nem mondunk le soba! Most csak a megváltás szenvedéseit éljük! Az erdős hegykoszorúval lesz meg a mi glóriánk! Feltámadunk!”
Kaán Károly – Erdészeti Lapok, 1920. június

„Ma délelőtt tíz óraker megköndultak a harangok, minden templomban szólt az orgona és az égbé szállt a magyar imádság, a magyar bánat, a magyar könyörgés. Az utcák forgalma megállt. A kereskedők becsukták boltjukat. Az iskolákban elnémult a tanító rendes tanítása, hogy a mai fekete napot szavával bevésse a gyermekvilág lelkébe. Ezrek és ezrek zarándokoltak kegyeletes nemzeti emlékek elé. A nemzetgyűléshez elnöke beszédet intézett arról, hogy ez a békeszerződés úgy erkölcsileg, mint anyagilag lehetetlenségeket tartalmaz és lehetetlen dolgokra senki sem kényszeríthető. A református templomban a Kálvin-téren Barabás Samu esperes, maga is menekülő, olyan imádságot mondott, hogy hallgatósága hangos zokogásra fakadt. Egy szörnyű, egy óriás lelki tiltakozás volt ma e főváros minden lélegzetvétele azokban az órákban, amikor a Trianonban aláírták a magyar békeszerződést.” Budapesti Hírlap, 1920. június 5.

Az Erdészeti Lapok 1920. júniusi számában a továbbiakban Bíró Zoltán miniszteri tanácsos vetíti előre, hogy nemcsak hazánk hanem egész Európa erdészeti politikája néhez időszaknak néz elébe, lévén a rendkívül magas háborús faanyagigényeket a helyreállítási szükségletek is tovább terhelik. Felidézi és méltatja Kaán Károly korábbi lapszámokban megjelent cikksorozatát is.

Az Alföldfásítás témájában Roth Gyula előadásával találkozhatunk, melyet a júliusi lapszamban Kiss Ferenc értekezése követ. Ebben történeti áttekintést ad az addigi erdőségekről, telepítési rendeletekről valamint kiemeli az akác jelentőségét, illetve a túlbuzgó keresletet tűzfajá íránt.

„Hogy a Duna–Tisza közötti homokterületeken régen a történelem előtti időkben, legalább csoportokban erdők voltak, bizonyítja a feltalaj és anyakőzet között feltalálható akkumulációs szint. Általában azonban mint az egész Alföld, úgy Szeged környéke is a legrégebb történeti emlékek bizonyossága szerint fákkal szűkölködő, erdőilen volt.”

„Azon szétszórótt makkokból származottnak lenni mondanak, melyeket a török kergetéskor, az ott tanyázó hadak lovai számára abraknak odahordtak”

„Az 1770-es évek elején alsó- és felsővároson a nagy emlékezetű Mária Terézia királyné által kiadott rendeletek folytán, tölgy-, makk-, és szil magvetéseket eszközöltek.”

„Fő fanem valószínűleg még sokáig az ákác marad az Alföldön, mely oly sokoldalú használhatósága, gyors növése, kitiűnő gyökér- és tuskószarjadzása folytán a közönség legkedveltebb fájává lett. Soba keresettebb nem volt, mint az elmúlt faszegény télen; még a városi lakosság is, mely csak a parkokból s a fatelepről ismeri a fát, a nagyon lábrakapott fatolvajlásnál számtalan fa közül is kikereste az ákácot”

Augusztus hónapban többek között Bund Károly (Gazdaságpolitikai ingadozások), Roth Gyula (Szálérdők természetes felújításának előkészítése) és Fehér Dániel (Vizsgálatok a hazai nyárfafajok fiatal hajtásain tapasztalható gyantakiválasztásról) munkáit olvashatjuk.

◆ ◆ ◆

Ötven évvel ezelőtt az Erdő 1970. évi szeptemberi lapjának hasábjain jelent meg dr. Keresztesi Béla beszámolója a Washingtonban tartott II. Erdészeti Növénynevelési Világkonferencián tett látogatásáról. Természetesen a fajtanemesítés volt a fő téma, főként a Pinus, Picea, Populus és Quercus nemzetségekre koncentráva. Mindemelett megemlíti a természetvédelmi szövetség tevékenységét és annak lapját is, melyhez jelenleg talán a Mi Erdőnk áll a legközelebb, illetve a nemrég indult Vándortábor programsorozat.

„Nagyon érdekes gyermeklapjuk is van, a Ranger Rick's Nature Magazin című, amellyel az ifjúság érdeklődését igyeksenek az erdő, a vadak és a madarak íránt felkelteni. Az ifjúság ilyen irányú megnyerése nálunk is probléma. Véleményem szerint az Országos Erdészeti Egyesületben tehetnénk kezdeményező lépéseket, hogy a tanuló ifjúsághoz a természetet közelebb vigyük, felkeltjük érdeklődését az erdő íránt.”

Referálta: Kiss Csaba elnök,
OEE Erdészettörténeti Szakosztály

Kiegészítés egy önéletrész második kötetéhez

Mottó: „Járvány idején írni kell”
(Boccaccio)

A címben szereplő második kötet, hivatkozás néhai dr. Madas András *Életem, Pályafutásom (Feljegyzések, levelek, visszaemlékezések)* című, az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) által kiadott önéletrajzi művére. Idén októberben lesz 30 éve, hogy köztisztviselőként álló, egykori erdőmérnök kollégánk, kézzel írott, akkori munkahelyemre, a Földművelésügyi Minisztériumhoz (FM) címzett levelével megtisztelt, amit teljes egészében és eredeti formájában is közreadok.

Dr. Madas András diákkoromtól ismert, a nála 22 évvel idősebb, erdőmérnök édesapámat is jól ismerte. 1972 és 1975 között, az akkori Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium (MÉM) miniszterhelyettese volt. Magyarországon korát megelőzve, nemzetközi tapasztalatai alapján, kezdeményezte – többek között – az agrár-környezetvédelem intézményes megjelenítését a tárcánál.

Magam 29 évesen, 1973 augusztusában kezdtem meg a MÉM-ben, az akkor ott dolgozó erdőmérnökök (a továbbiakban: em.) között legfiatalabbnak, 32 évig tartó, szakminisztériumi köztisztviselői pályámat. Az alatt a két esztendő alatt, nem volt közöttünk hivatalos munkakapcsolat és munkaadói jogviszony sem, a MÉM akkori funkcionális szervezeti rendje és működési szabályzata szerint.

1974-ben viszont egy Pénzügyminisztérium elleni mérkőzésen, a MÉM futballcsapatában dr. Madas András csatárként, én pedig néhai *Haják Gyula* em. kollégánkkal együtt, a háttérben léptünk a Ferencvárosi Torna Club (FTC) Üllői úti, újonnan épült (második, már nem falelátós) stadionjának gyepszőnyegére. (Akkoriban a MÉM volt az FTC ún. „bázisszerve”.)

Jelen írásom szempontjából a keretes anyagban közreadott eredeti levélszöveg záró bekezdései a lényegesek, nevezetesen a *generációváltás*.

Röviden írok a levél többi részében foglaltakról is.

Dauner Márton: em. közgazdász, az FM Erdészeti és Faipari Főosztály, majd Erdészeti Hivatal (EH) vezetője 1990 nyara és 1998 között. Ez a négy osztállyal működő Főosztály, nem rendelkezett vadászati és vadgazdálkodási részleggel, sem ilyen hatáskörrel és illetékességgel.

Bizottság: Valószínűleg a Magyar Demokrata Fórum (MDF) mellett 1989-től, mintegy 30 fő részvételével, néhai *Dr. Király László* em. professzor úr (Erdészeti és Faipari Egyetem [EFE] Erdőmérnöki Kar [EMK]) vezetésével (kezdetben „természeti erőforrások” ernyőszerkezetben), néhai *Dr. Kindler József*, budapesti műegyetemi professzor és *Bogárdi Zoltán*, mezőgazdasági mérnök (1990 nyaratól az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottság elnöke) irányításával működő Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakmai Bizottság.

Varga Béla: em., az OEE akkori általános alelnöke, az OEE Erdőművelési Szakosztály akkori vezetője.

Cikkem megírására ösztönzött az a körülmény is, hogy az akkori (1989 és 1993 között) nemzetközi és hazai, politikai, gazdasági és társadalmi változások az erdészeti szakterületen is szemléletváltozást igényeltek. Ennek felismeréséhez döntően hozzájárultak, a nemzetközi kormányzati

szakmai szervezetek és az erdészetben meghatározó államok átfogó kezdeményezései. Az ezekben a folyamatokban és munkamegosztásban történő eredményes részvételhez, nélkülözhetetlen volt az akkoriban a negyvenes, sőt a harmincas éveiket is alig „taposó”, arra felkészült kollégák gyors bevonása.

Természetesen már a hetvenes évtizedben jelezte a tudomány a negatív környezeti, ökológiai jelenségeket (globális felmelegedés, szárazodás, légszennyezés, a meleg égővi erdők fogyása).

Ezek eredőjeként indultak a különböző nemzetközi kezdeményezések és az ezeket követő folyamatok. Idehaza is véget ért az „5 éves népgazdasági tervek teljesítéseinek” (termeléscentrikus) korszaka.

Az erdészeti számára azért jelentett lehetőséget ez a korszakváltás, mert a nemzetközi kormányzati szintű kezdeményezők, ilyen módon is kedvezőbb ágazati pozíciókat, nagyobb autonómiát reméltek elérni, a domináns agrárium és élelmiszergazdaság és a feltörekvő, mindent szívesen magában feloldó, néha statikus és/vagy utópisztikus környezet-és természetvédelem között.

1989 és 1993 között még nincsen Európai Unió (EU, ami még ma sem jogi személy), csak ún. Közös Piac, hivatalosan Európai (Gazdasági) Közösség (EK), 12 tagállammal. Még létezik ideig-óráig a Szovjetunió, Jugoszlávia, Csehszlovákia és a Német Demokratikus Köztársaság (NDK). Strasbourg székhellyel „Európa Tanács” néven, a földrajzi Európa államait tömörítő, politikai ernyőszerkezet működik, melynek Magyarország 1990-ben már tagja.

Feladó: *Dr. Madas András*
H-1025 Budapest, II.,
Nagybányai út 76.

Holdampf Gyula úrnak
Budapest,
Kossuth tér 11. *FM Erdészeti*

Sopron – Budapest 1990. október 24.

Kedves Gyuszil!

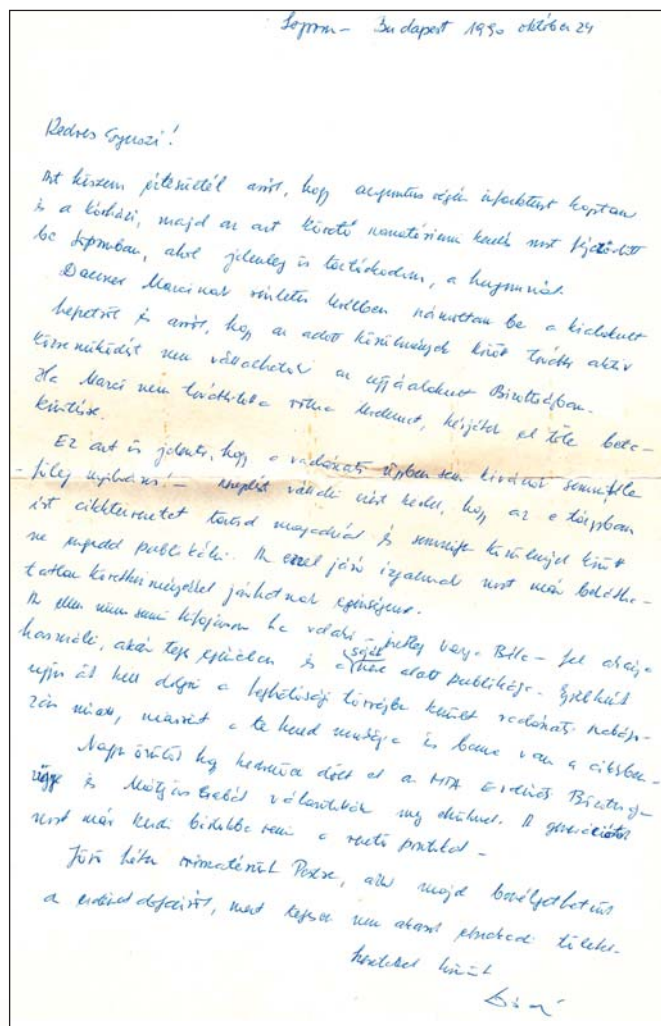
Azt hiszem, értesültél arról, hogy augusztus végén infarktust kaptam és a kórházi, majd az azt követő szanatóriumi kezelés most fejeződött be Sopronban, ahol jelenleg is tartózkodom a húgomnál. Dauner Marcinak részletes levélben számoltam be a kialakult helyzetről és arról, hogy az adott körülmények között további aktív közreműködést nem vállalhatok az újja alakult Bizottságban. Ha Marci nem továbbította volna leveletem, kérjétek el tőle betekintésre. Ez azt is jelenti, hogy a vadászati ügyben sem kívánok semmiféle – főleg nyilvános! – szereplést vállalni, ezért kérek, hogy az e tárgyban írt cikktervezetet tartsd magadnál és semmilyen körülmények között ne engedd publikálni. Az ezzel járó izgalmak most már beláthatatlan következményekkel járhatnak egészségemre. Az ellen nincs semmi kifogásom, ha valaki – esetleg Varga Béla – fel akarja használni, akár teljes egészében és a saját neve alatt publikálja. Egyébként úgyis át kell dolgozni a helyhatósági törvénybe került vadászati szabályozás miatt, másrészt a te kezed munkája is benne van a cikkben.

Nagyon örülök, hogy kedvezően dönt el az MTA Erdészeti Bizottsága ügye is és Mátyás Csabát választották meg elnöknek. A generációtok most már kezdi birtokba venni a vezető posztokat.

Jövő héten visszatérünk Pestre, akkor majd beszélgethetünk az erdészeti dolgairól, mert teljesen nem akarok elszakadni tőletek.

Szeretettel köszönt

Dódi

Ezek az évek még a papír alapú „Gutenberg-galaxis” korszakához tartoznak. Ez bizonyos információs monopóliumot is jelentett, de fokozott felelősséget is. Ezen oly módon próbáltam segíteni, hogy valamennyi, akkoriban működő szaklapban, szakkikkekben részletesen publikáltam, az erdészettel összefüggő, minden nemzetközi törekvéstről és erőfeszítésről: *Erdőgazdaság és Faipar* (szerk. néhai dr. Király Pál em.; még nem a *Magyar Mezőgazdaság* „melléklete” és nem szak szervezeti híradó), *Erdészeti Lapok*, *Magyar Mezőgazdaság, Környezet és Fejlődés* (a Magyar Távirati Iroda havonta kiadott tudományos folyóirata), *Profi Erfa* (szerk. Fónagy István em.; havonta megjelent szaklap), *Erdészeti és Faipari Híradó*.

Csatlakozás az OECD rendszerhez

1989 áprilisától 1990 nyaráig a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatal, 1990 nyarától 1993-ig az FM Erdészeti és Faipari Főosztály Erdészeti Osztálya, erdőművelési főmunkatársaként, a biológiai alapok védelme, az erdészeti szaporítóanyag-termelés és az erdőfelújítás képezte munkakörömet (a sorrend nem véletlen).

1989-ben a legfontosabb feladat az erdészeti szaporítóanyag-felügyeletnek, az akkor a 24 legfejlettebb gazdaságú országot tömörítő, OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) elvek szerinti átalakítása volt. Idegen nyelvi ismereteim, addigi nemzetközi tapasztalataim és munkaköröm révén, részese lehettem az OECD-csatlakozási folyamatnak.

Nagyon leegyszerűsítve, ez az OECD szerinti, sokirányú nemzetközi együttműködés, az erdészeti szaporítóanyagok

ökológiai alapon nyugvó kereskedelmét segíti elő, illetve garantálja a szaporítóanyag belső, genetikai tulajdonságait. Természetesen csatlakozásunk, a vonatkozó hazai szabályozásnak, az OECD-rendszer kritériumainak megfelelő jogharmonizációjával is járt. Végül is 1990-ben nyertünk felvételt, az OECD párizsi székhelyén, a rendszer („scheme”) két-évente összehívásra kerülő, szakirányú ülészakán, akkor még egyedülként a „keleti blokkból”.

Meghatározó módon alapozta meg és segítette a sikeres csatlakozási folyamatot dr. Mátyás Csaba em. professzor (EFE EMK). A nemzeti szakhatóság (FM Mezőgazdasági Minősítő Intézet [MMI]) részéről Dr. Bach István em. főosztályvezető és Bartha Pál em. osztályvezető (később az FM EH főtanácsosa) kollégák működtek közre hatékonyan.

X. Erdészeti Világkongresszus

„Az erdő a jövő öröksége”, ezt a globálisan időszerű témát választotta a X. Erdészeti Világkongresszus fő témájául az a szervezőbizottság, melyet egyrészt az Egyesült Nemzetek (ENSZ) Élelmészügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO), másrészt a rendezvénynek otthont adó Franciaország deklarálta még 1989-ben.

1990-ben, mint az FM ENSZ FAO Magyar Nemzeti Bizottsága erdészetet képviselő tagja, kaptam megbízást az 1991 szeptemberében, Párizsban megtartott X. Erdészeti Világkongresszuson történt magyar részvétel előkészítésére.

A Világkongresszuson több mint 2500 résztvevő jelent meg 136 ország, illetve 21 nemzetközi szervezet (több nem kormányzati szervezet „NGO” is; pl. WWF [Természetvédelmi Világalap], IUCN [Nemzeti Parkok Nemzetközi Szövetsége], CEPF [Magánerdő-tulajdonosok és gazdálkodók Európai Szövetsége], Greenpeace) képviselésében; de zömében a kormányzati, intézményi delegációk.

Az összegző, nagy nemzetközi és médianyilvánosság előtt megrendezett, plenáris üléseken folytatott, tematikus kerekasztal-megbeszéléseken a közép-kelet-európai térségből csak dr. Mátyás Csaba em. EFE rektor-helyettes („Az erdő és a genetikai változatosság” témában) és dr. Gergely Elemér, FM miniszter, egyetemi kutató állatorvos („Tulajdonviszonyok és gazdálkodók” témában) vett aktívan részt.

Miniszterünk hangsúlyozta, hogy a meglévő állami erdő-tulajdont, elsősorban genetikai, ökológiai és természetvédelmi értékeik miatt, továbbra is állami tulajdonban szükséges tartani. A magyar kormányzati delegáció tagja volt, csakúgy, mint 1993-ban Helsinkiben is, dr. Tarján Lászlóné em., az akkori Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium (KTM) államtitkára is.

Páneurópai kezdeményezés az erdők védelmére

Szervesen illeszkedett a X. Erdészeti Világkongresszus fő témájához, hogy Franciaország (az EK alapító tagja, jelentős mérsékeltövi és mediterrán erdőkkel) és Finnország (még nem EK-tag, tekintélyes „erdészeti nagyhatalom”, jelentős északi mérsékeltövi és boreális erdőkkel) erdészetért felelős minisztereinek kezdeményezésére, 1990. december 18–19-én Strasbourgban; 1993. június 16–17-én pedig Helsinkiben megrendezésre került az „Európai Erdők Védelmének első és második Miniszteri Konferenciája” (MCPFE).

A kezdeményezés, amelyben a földrajzi Európa valamennyi országa részt vehetett és vehet, lényege: az erdészetért felelős miniszterek által aláírt, önkéntes kötelezettségvállalásokon alapuló határozatok (nemzetközi joghatály nélküli) megalkotási és végrehajtási folyamata. Ebben vala-

mennyi meglévő és működő (cikkemben is szereplő) nemzetközi szakmai szervezet és intézmény; valamint a témákban érintett NGO-k is részt vehettek és részt is vesznek. A nyolcadik konferenciát egyébként, 2021-ben Szlovákia rendezi Pozsonyban.

Két konferencia között az aláírt határozatok megvalósítási folyamatának értékelése és a következő konferencián napirendre kerülő témák előkészítése folyik, évente megtartott szakértői szintű üléseken, amelyeket az előző „vendéglátó” ország közreműködésével, a következő rendező ország által működtetett „titkárság” („Liaison Unit”) gondoz.

Ezek az üléseken (a kilencvenes évtizedben), elsősorban az ún. nemzeti főkoordinátorok vettek részt, amely megbízást 2005-ig láthattam el. Az egyes szakmai határozatokat, országonként nemzeti szakintézmények és személy szerint, nemzeti szakkoordinátorok gondozták. Fontos megjegyezni, hogy a négy Helsinkiben aláírt határozatban már megjelentek, az 1992. évi, Rio de Janeiróban megrendezett UNCED (ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencia) erdészettel kapcsolatos dokumentumaiban foglaltak.

A Helsinkiben és Strasbourgban aláírt, összesen tíz szakmai határozat témáinak megvalósítási folyamatában közreműködő nemzeti szakintézmények és a megbízott szakkoordinátorok:

- H1 (fenntartható erdőgazdálkodás /erdőterv irányelvek) és S1 (erdei mérő- és megfigyelőrendszer)
FM Erdőrendezési Szolgálat (ERSZ)
Csóka Péter em. főigazgató-helyettes és *Kolozs László* em. osztályvezető
- H2 (erdei biodiverzitás megőrzése) és S2 (erdei génkészletek megőrzése)
EFE EMK és FM MMI
dr. Mátyás Csaba em. rektorhelyettes és *dr. Bach István* em. főosztályvezető
- H4 (éghajlatváltozáshoz alkalmazkodás) és S4 (hegyvidéki erdők kezelése)
Erdészeti Tudományos Intézet (ERTI)
dr. Somogyi Zoltán em. tudományos osztályvezető és *dr. Führer Ernő* em. főigazgató
- H3 (együttműködés az átmeneti gazdaságú országokkal)
EFE Faipari-mérnöki Kar (FMK) és FM EH
dr. Kovács Zsolt faipari mérnök (fm.) professzor, dékán, továbbá
Horváthné Sándor Erzsébet em. és *dr. Nyárs József* fm., az FM EH főtanácsosa
- S3 (erdőtüzek adatbankja, később csatlakoztunk)
FM EH, *Szedlák Tamás* em., az FM EH tanácsosa
- S5 (Eurosilva kutatási hálózat, később az S6 része)
ELTE (Eötvös Loránd Tudományegyetem), *dr. Láng Ferenc*, professzor
- S (erdei ökoszisztémák kutatási hálózata)
FM ERSZ és ERTI
Szepesi András em. osztályvezető és *dr. Führer Ernő* em. főigazgató

Egyébként 1990-ben Strasbourgban, néhai *Nagy Ferenc József*, FM miniszter (mezőgazdasági mérnök), 1993-ban Helsinkiben pedig néhai *dr. Szabó János*, FM miniszter (jogász, ügyvéd) írták alá a megállapodásokat. Mindketten, delegációvezetői felszólalásukban azt hangsúlyozták, hogy az erdővédelem fogalma, azonossá vált az erdei ökoszisztémák értékei megóvásával, az erdőörökség, erdővagyon megőrzésével.

Holdampf Gyula és dr. Mátyás Csaba

Visszatérve írásom kiindulásához, megállapítható, hogy valamennyi kolléga élt pályafutásuk adott szakaszának lehetőségeivel.

Kiemelkedik közülük *dr. Mátyás Csaba*, az erdészeti genetika és az éghajlatváltozásra adható erdészeti válaszlépések vezető, nemzetközi tudományos szaktekintélye, jelenleg egyetlen akadémikusunk. Dr. Madas András, aki maga is a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) doktora volt, s így hivatalból tagja az MTA Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottságának, lényegében azonnal, áttörésként értékelte 1990-ben dr. Mátyás Csaba elnökké választását.

Jelentős nemzetközi karriert futott be *Csóka Péter*, aki a kilencvenes évek közepén az ENSZ FAO Európai Erdészeti Bizottság választott alelnöke, majd elnöke, később több fontos ENSZ alkalmazotti, szakmai állást is betöltött. Jelenleg az ENSZ FAO római központjában az Erdészeti Főigazgatóság egyik részlegének vezetője, egyidejűleg a 2021. évi, a Koreai Köztársaság fővárosában, Szöulban megrendezésre kerülő XV. Erdészeti Világkongresszus társfőtitkára. *Csóka Péter*, az ENSZ FAO Európai Erdészeti Bizottsága választott elnöki tisztsége betöltésekor, azonos szintet ért el a nemzetközi munkamegosztásban, mint dr. Madas András az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság (EGB) Fabizottsága választott elnöki tisztsége ellátása során.

Dr. Somogyi Zoltán, erdészeti klímakutatóként megosztott Nobel-díj kitüntetettje lett, az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP) keretében működő Éghajlatváltozás Kormányközi Panel-bizottság (IPCC) égisze alatt folytatott széles körű, nemzetközi kutatóintézeti, többéves tevékenysége elismeréseként.

Dr. Kovács Zsolt, hosszú éveken keresztül, magas színvonalon képviselte az ágazatot az ENSZ EGB Fabizottságában, dr. Madas András „kései utódjaként”, míg *Szedlák Tamás* jelenleg az EU Bizottság, erdészeti ügyekben illetékes főigazgatóságán uniós köztisztviselő, annak brüsszeli székhelyén.

Dr. Führer Ernő nehéz körülmények között, mint ERTI főigazgató is, helyt állt. *Szepesi András*, az eltelt három évti-

zed első felében, Csóka Péterrel együtt; az 1979. évi, a nagy távolságú, az országhatárokon átterjedő légszennyezettségre vonatkozó genfi egyezmény alapján, az ENSZ EGB keretében működtetett, az erdőkre gyakorolt hatások megfigyelésére életre hívott monitoringrendszer (ICP Forests), magyarországi megvalósítása egyik irányítója. Ez a mérő- és megfigyelőrendszer ma is jól működik, az eltelt évtizedek során szakmai keretei szélesedtek, tudományos szempontból „mélyült” és – véleményem szerint – az egész MCPFE-kezdeményezés kiinduló gerincét képezte. Szepesi kolléga jelenleg a szakminisztérium, mai nevén Agrárminisztérium (AM) Erdőgazdálkodási Főosztály miniszteri tanácsadója, már másfél évtizede folyamatosan.

Összefoglalva, jogosan vehető fel az a kérdés, hogy minek a nemzetközi folyamatokból, munkamegosztásból mi válhatott a hazai erdők, erdészet javára. (Hozzáfűzve mindjárt, hogy a „tő mellett” tevékenykedő erdőgazdálkodókhoz csak késve, szakaszosan és áttételeken keresztül „szűrten” jutottak el a pozitív hatások.)

Minden bizonnyal hozzájárultak ahhoz, hogy a nagy, összefüggő, természetközeli erdőterületeink állami tulajdonban maradtak.

Meggyőződésem, hogy döntő szerepet játszottak, az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény 80% feletti többséggel történt elfogadásában, az akkor hétpárti Országgyűlésben. (Ekkor már a törvénytervezet szakbizottsági [a mezőgazdasági és a környezetvédelmi] előterjesztései, erdővédelmi és erdészetpolitikai osztályvezetői [1992 decemberétől] felelősségembe tartoztak.)

A törvény szöveganyaga már tartalmazta a páneurópai erdészeti kezdeményezésnek, a törvénytervezet elkészülte időpontjáig rendelkezésre állt valamennyi elemét, így megfelelt a három fő kihívásnak. Válasz a negatív környezeti,

ökológiai fejleményekre; továbbá a piacgazdasággal harmonizáló és a magántulajdonú erdőgazdálkodást is magában foglaló, szektorsemleges szabályozás.

Ehhez kapcsolódóan pozitív volt a hatásuk, a nulláról, több mint 40 év után, újra induló magánerdő-gazdálkodás lábra állításában, többek között a kezdő érdekképviseleti szervezet „önállósulásában” (nemzetközi téren is, mint a CEPF tagszervezete), megszabadulva a Fazdasági Országos Szakmai Szövetségtől (FAGOSZ), néhai *Cserép János* em., az Északerdő Rt. egykori vezérigazgatója, a FAGOSZ akkori elnöke, bölcs közreműködésével.

Mindenképpen előmozdították az erdők közjóléti funkciójának előtérbe kerülését és az erdőtelepítések ügyét.

Elősegítették a szakigazgatási háttérintézmény (később kiderült, hogy átmeneti megerősödését, az FM Állami Erdészeti Szolgálat, az „ÁESZ korszaka”); az ERTI működésének túlélését és később, valószínűleg még az autonóm, osztatlan erdőmérnökképzés megőrzését is.

Végezetül, ha első osztályos kisdíjak koromtól (1950), tudatosan eddig megélt 70 évem kezdő időpontját és a jelent kellene, témánk globális összefüggésében, jelképes személynevekkel megjelölnöm; ezt írhatnám: „*Micsurintól – Greta Thunbergig*”. (Lehet fenntartható „fejlődést” is mondani.)

Holdampf Gyula
aranyokleveles erdőmérnök

Jegyzetek

Micsurin: a Rákosi-korszak Magyarországon, az iskolai tananyagban is bálványozott, „természetátalakító” szovjet agrárbiológus.

Greta Thunberg: a nemzetközi („mainstream”) médiában sztárolt, svéd „zöld aktivista” diáklány, aki tavaly szeptemberben, 16 évesen, az ENSZ Klímakonferencián is felszólalhatott, New Yorkban. 🌱

T á j é k o z t a t á s

Az Erdészcsillag Alapítvány 2020/2021. tanévre Erdészeti Ösztöndíj Pályázatot hirdetett szakmai középfokú iskolai tanulók részére.

A pályázati kiírásra az alább felsorolt oktatási intézményekből érkezett be pályázat:

- AM ASZK Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskolája és Kollégiuma, Gyöngyös-Mátrafüred – 4 pályázat
- Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Somogyzsitfa – 3 pályázat
- Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola, Szeged – 1 pályázat
- Venczel József Szakközépiskola, Csíkszereda – 1 pályázat
- Roth Gyula Erdészeti, Faipari, Kertészeti, Környezetvédelmi Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium – 4 pályázat
- Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium – 1 pályázat

A beérkezett pályázatokat az Erdészcsillag Alapítvány Kuratóriuma 2020. augusztus 28-i ülésén értékelte és az alábbi döntést hozta:

Bárkányi Patrik (Ásotthalom)
Biró Blanka (Somogyzsitfa)
Karácsony Nándor (Csíkszereda)
Plöchl Matthias (Sopron)
Taskovity Balázs (Szeged)

részesült ösztöndíjban.

Wisnovszky Károly Gábor
az Erdészcsillag Alapítvány
Kuratóriumának elnöke

Emlékezés Fekete István vadászíróra

„Kerestem az utat, a patakot, a nádast, a cserszagú erdőt, ... s közben – megtaláltam a Hazámat.”

Fekete István

A vadászíró olyan író, aki vadászik is. Fekete István kiváló puska- és tollforgató volt. Életútját, munkásságát a fenti, tőle származó idézettel lehet a legjobban jellemezni. Az egyik legnépszerűbb, 20. századi írónk, aki 120 éve, 1900. január 25-én született a Somogy megyei Göllén, és éppen fél évszázada, hogy nem jelennek már meg új könyvei a magyar erdőkről, mezőkről, vizekről és emberekről.

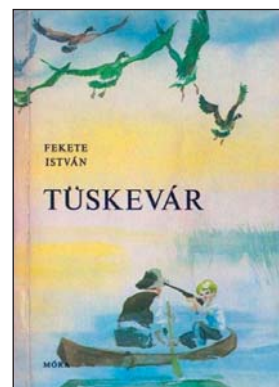
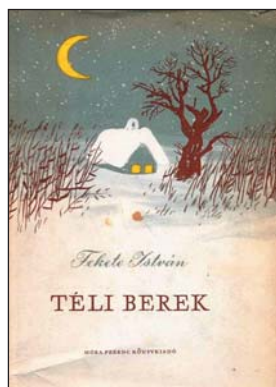
később a *Zsellérek* regénye nyert egy másik irodalmi pályázaton. Ekkorra már egyre nehezebben tudta összeegyeztetni gazdasági munkáját az irodalmi munkásságával. Végül 1941-ben családjával Budapestre költözött, és a Földművelésügyi Minisztériumban kapott vadászati előadói állást. Ezt követően számos regénye és novelláskötete jelent meg.

A második világháborút követő sötét korszakban meghurcolták, a nélkülözés évei következtek. Éveken keresztül alkalmi munkákból jutott némi jövedelemhez.

Az 1950-es évek második felében óriási fordulat következik be életében, innentől kezdve sorra jelennek meg máig is népszerű ifjúsági és állatregényei, mint a *Kele*, a *Lutra*, a *Tüskevár*, a *Bogáncs* és a *Téli berek*. Utolsó, még életében megjelenő regénye az életrajzi ihlettségű *Ballagó idő* volt. 50 éve, 1970. június 23-án hunyt el.

Fekete István Jókai Mór mellett minden idők legolvasottabb magyar írója. Műveit több mint 10 millió példányban adták ki. Vélhetően kevés olyan magyar háztartás van, ahol ne lenne a polcokon legalább 1-2 könyve. Fekete István mesterien írt. Nem is írt, hanem szinte festett a szavakkal, ebben máig utánozhatatlan. Mindezt két rövid idézettel szeretném illusztrálni:

„Az erdőt nem a vadászatért, a vadászatot viszont az erdőért szeretem.

Az erdő beszélt hozzám, mert az erdő beszél ahhoz, aki ismeri: jeleket ad, üzen, kitárja magát, csak meg kell érteni. De ahhoz, hogy megértbessük, ismernünk kell fáit, bokrait, fűveit, virágait, gombáit, állatait, s a sok színt, hangot, az állatok mozgását, életrendjét, természetét, az erdő minden lakójának örök, ősi törvényeit. Csak ez a tudás hozza közel az embert az erdőhöz, és ha ilyen jó barátságban vannak, akkor aztán szívesen veszik egymást.”

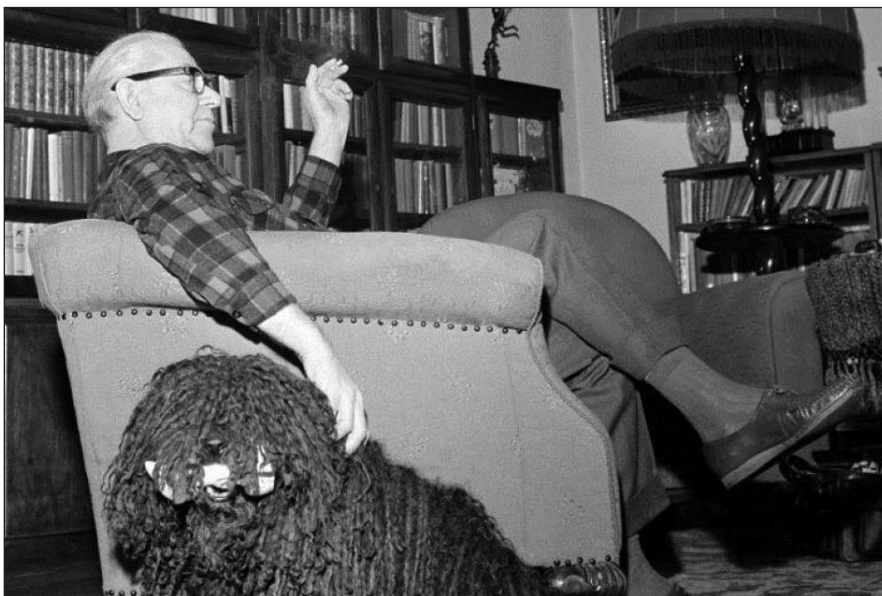
„Hallgatom a szívem. Ha majd egyszer megáll, és elszakad a testemtől az, ami én vagyok, lehajlok még egyszer, és megcsókolom a szívem; megcsókolom, mert szeretett engem, és szerette az egész világot. Jól tudom: a fényt a szemem itta, a dalt a fülem fogta, a simogatást a kezem érezte, szép utakon a lábam vitt, és a gondolatok a fejemben születtek, mint az ég távoli villódzása, de mindezt a szívem gyűjtötte össze, és belőle lett minden, ami Szeretet.”

Andrési Pál

okl. erdőmérnök

Elemi iskoláinak első négy évét szülőfalujában végezte, majd Kaposváron folytatta tanulmányait. 1923-ban felvételt nyert a debreceni Gazdasági Akadémiára, majd 1924 januárjától a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémián folytatta tanulmányait, ahol 1926-ban mezőgazdászként végzett. A végzését követően előbb Bakócán kapott segédtsízi állást, majd Ajkán lett gazdasízt.

Már kamaszéveiben elkezdett verseket, és rövidebb prózákat írni. Vadászattal kapcsolatos cikkei 1933-tól a *Nimród*-ban, novellái 1936-tól az *Új idők*-ben jelentek meg. 1937-ben megnyerte a Gárdonyi Géza Társaság regény pályázatát, *A koppányi aga testamentuma* című regényével. Két évvel

65 éve alakult meg a Zöldövezet Tervező Iroda

Immár 10 év telt el azóta, hogy megszűnt a balatonfüredi Zöldövezet Tervező Iroda. Az 1955-ben létrehozott szervezet úttörő munkát végzett az erdők köz-célú hasznosításának társadalmi elismertetése érdekében. Az ország minden részében megtalálhatók azok a közjóléti létesítmények, amelyeknek terveit az Iroda készítette. Az élet megy tovább, ma soha nem látott pénzforrások állnak a közjóléti fejlesztések rendelkezésére, de indokolt emlékezni azokra az időkre is, amikor az Iroda szinte egyedül segítette az erdő közjóléti szerepének érvényesülését.

Ma, amikor az erdők gazdasági, védelmi és üdülési-közjóléti szerepét elismeri és támogatja a társadalom, érdemes visszaemlékezni azokra az időkre, amikor az erdőtelepítés, fásítás a tanácselnökök, téveszelnökök jóindulatától függött, az erdőgazdaságok egy részében az erdőjáró turista megtűrt személy volt.

Abban az időben – 1955-ben – alapította az Országos Erdészeti Főigazgatóság a Balatonkörnyéki Fásító Erdészetet, a *Zöldövezet Tervező Iroda* jogelődjét Balatonfüreden.

Feladatául a Balaton környezetének talajvédelmi, tájszépészeti és természetvédelmi célú erdőtelepítési és fásítási terveinek elkészítését határozta meg. Az intézmény első vezetője *Rott Ferenc* országosan elismert erdőmérnök lett. 1962-ben készült el a Balatonkörnyék hosszú távú fásítási terve, amelyből 5200 hektár valósult meg.

Az 1960-as évek végére a tervezési feladatok fokozatosan az ország egész területére kiterjedtek. Az Iroda vezetője *Mészöly Győző*, majd *dr. Héder Sándor*, *Halász Tibor*, végül *Fecser István* lett. 1972-ben elkészült az új irodaépület, hét erdő- és kertészmérnök járta az országot és készítette a terveket. Segítette a munkát az Országos Erdészeti Egyesület „Erdők a közjót” szakosztályának tagsága.

Az Iroda költségvetési szervként működött, a terveket az erdőrendező-ségek közreműködésével a megyék, városok, téveszek vezetői rendelték

meg, a kivitelezésre több-kevesebb állami forrás állt rendelkezésre.

Közel hetven városra készült zöldövezeti terv, köztük a „Budapesti agglomeráció zöldövezeti terve”. A zöldövezeti erdőtelepítési tervek mellett számos parkerdőfejlesztési terv, üdülőkörzetek regionális erdészeti fejlesztési tervei, kastélypark-rekonstrukciós tervek és bányarekultivációs, útfásítási, talaj- és vízvédelmi fásítási tervek készültek.

Az Iroda nemzetközi kapcsolatait 3 éves szovjet–magyar parkerdőfejlesztési együttműködés és az Interreg II B nemzetközi projektben való aktív közreműködés jellemezte. Nagy szerepe volt az ágazatközi kapcsolatok erősítésében, sorra készültek a mezőgazdaság, természetvédelem, a térségi és településtervezés, műemlékvédelem erdészeti szakági tervei.

Az évek során egyre inkább felértékelődött az erdők közjóléti szerepe, amelyet felismerve az erdőgazdaságok fokozták a parkerdők, közjóléti létesítmények kialakítását. Az Iroda szakmai műhelyként segítette az erdőgazdaságok, magánerdők közcélú szolgáltatásainak fejlesztését, távlati közjóléti programokat készített, jogszabályok előkészítésében vett részt.

Az Iroda elnevezése és irányító szerve az idők során többször változott. Többek között az Országos Erdészeti Főigazgatóság, a MÉM Erdészeti Főosztálya, a Pilisi Parkerdőgazdaság, az Állami Erdészeti Szolgálat, utolsóként az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóság alá tartozott.

Dr. Király Pál nem hiába írta: „*Hol így, hol úgy neveztek őket; hol ehhez, hol ahhoz a szervezethez csatolta a mindenkori hatalom. A lényeg azon-*

ban mindig ugyanaz maradt: a tisztes-séggel és szakértelemmel végzett alkotó, országépítő munka.”

A rendszerváltás új kihívások elé állította az Irodát. A zöldövezeti, talajvédelmi tervek iránti megbízások szinte teljesen megszűntek. A közjóléti fejlesztések tervezését fokozatosan az erdőgazdaságok vették át. *Barátossy Gábor*, aki *Mészöly Győző* minisztériumi utódjaként és szellemi örökösöként vette pártfogásba az Irodát, segítette „átmentését” a rendszerváltás meglehetősen zavaros körülményei közepette.

A megváltozott körülmények azonban nem kedveztek az állami költségvetésből gazdálkodó szervezetnek. A fenntartónak egyre kevésbé „érte meg” az Iroda fenntartása. Elkezdődött a létszám fokozatos leépítése, ami oda vezetett, hogy 2009 végére az Irodát Balatonfüreden felszámolták, az irodaépületet privatizálták, a közjóléti tervezést 55 évig sikeresen végző szellemi műhely végleg megszűnt.

Az azóta eltelt tíz év azt bizonyítja, hogy ha az Iroda meg is szűnt, az a szel-

lemi hatás, amelyet működése során az erdészeti ágazatra gyakorolt, tovább él, a tervező kollégák munkáját több ezer hektár megvalósult erdőtelepítés és fásítás, több száz parkerdő és egyéb közjóléti létesítmény őrzi szerte Magyarországon.

Halász Tibor

okl. erdőmérnök, ny. irodavezető

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület küldöttgyűlésének
2020. július 29-én, 9.30-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Erdészeti Információs Központ.

Az ülést megnyitva Kiss László elnök köszöntötte *Zambó Péter államtitkár urat, az Egyesület leköszönő elnökét*, a megjelent küldötteket, az elnökség és az Ellenőrző Bizottság megjelent tagjait, Tóth Gábort a Díjbizottság elnökét és az érdeklődő tagokat. Megállapította, hogy 40 fővel a küldöttgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Elmer Tamás főtiszt, hitelesítőknél Kissné Szabó Gabriellát és Kovács Andrást, a Szavazatszámoló Bizottság elnökének Sere Ferencet, tagjainak Für Tamást és Puskás Lajost (Koczka Zoltánt abban az esetben, ha nem érkezik meg Puskás Lajos) javasolta, melyeket a küldöttgyűlés tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadott. Ezután ismertette a napirendet, melyet a küldöttek tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadtak.

Az első napirendi pont keretében Zambó Péter leköszönő elnök köszöntötte a megjelenteket. Köszöntőjében hangsúlyozta, hogy nagyon nehéz döntést kellett meghoznia az elnöki tisztségről való lemondással, de szakmai pályafutása legszebb időszakaként tekint az elmúlt 10 esztendőre. Az elért eredmények között kiemelte a jubileumi erdélyi vándorgyűlést, az egyesület társadalmi szerepvállalásának sokrétű megnyilvánulását, annak folyamatos bővülését, valamint az Egyesület stabil pénzügyi helyzetét, amely jó alapot jelent a megkezdett munka folytatásához, a kitűzött célok eléréséhez. A leköszönő elnök hangsúlyozta, hogy például a Székház, valamint a Hermeszi Idősothton kapcsán megfogalmazott elképzelések még nem valósultak meg, de hiszi, hogy utódja – Kiss László elnök úr – is minden tőle telhetőt meg fog tenni, folytatni fogja a megkezdett közös utat, amelyhez támogatásáról biztosította.

Ezután Kiss László elnök úr is méltatta Zambó Péter leköszönő elnök urat, és biztosította a küldötteket is, hogy az elnökség 2018-ban megfogalmazott stratégiájának, céljainak szellemében fogja vezetni Egyesületünket, ezzel is biztosítva a folytonosságot.

Nagy Frigyes Vince, mint újonnan megválasztott alelnök is megköszönte

a bizalmat, majd röviden bemutatkozott azok számára, akik esetleg kevésbé ismernék.

A második napirendi pont keretében Kiss László elnök tájékoztatja a Küldöttgyűlést, hogy az idei esztendőben a járványügyi intézkedések következtében elhalasztásra került a 151. Vándorgyűlés, ezzel együtt a kitüntetések átadásának tradicionális eseménye az ünnepi közgyűlés is. Mivel az éves kitüntetések megítélése, azok ünnepélyes átadása Egyesületünk kiemelt eseménye, így az idei évben annak is megtalálva a méltó alkalmat, terveink szerint az Erdők Hete nyitórendezvényén 2020 szeptemberében, Mátrafüreden kerülne sor. Kiss László elnök tájékoztatta a küldötteket, hogy az idei évben az Örökös Tagsági Díszoklevél kitüntetést nem adományoz az Egyesület, majd felkérte Tóth Gábort, a Díjbizottság elnökét és a Szavazatszámoló Bizottságot a többi kitüntetési javaslat ismertetésére és a kitüntetésekkel kapcsolatos szavazás lebonyolítására. Tóth Gábor a Díjbizottság elnöke beszámolt a 2020. évi egyesületi kitüntetések jelölési folyamatáról és a Díjbizottság ezzel kapcsolatos munkájáról. Tóth Gábor előterjeszti a Díjbizottság által készített, az elnökség által 2020. július 22-i ülésen jóváhagyott, rangsorba állított javaslatot a kitüntettek személyére. Ezt követően a Szavazatszámoló Bizottság elnöke ismertette a kitüntettek személyére történő szavazás rendjét. Időközben 3 fő küldött érkezett, így a Szavazatszámoló Bizottság elnöke és a tagjai 43 szavazólapot osztottak ki a küldötteknek. A szavazólapok begyűjtését követően, a szavazatszámolás alatt a harmadik napirendi pontot tárgyalták a teremben maradó küldöttek.

A harmadik napirendi pont keretében Kiss László elnök a 2019-es év gazdálkodását értékelve elfogadásra javasolta a beszámolókat. Az Egyesület értékesítési bevétele a kiadványoknak köszönhetően nőtt, az adományok is jelentős nagyságrendet érnek el, amit külön megköszönt az adományozóknak. A kiadások között felhívta a figyelmet a jelentős postai költségekre, ami az *Erdészeti Lapok* határon innen és túli terjesztéséből tevődik össze. Alelnök

úr kiemelte, hogy az Erdei Vándortábor Program továbbra is nagyon jelentős szereppel bír az Egyesület életében, ezt a mérlegfőösszeg is mutatja. A Program jelentős előrelépést jelent a társadalmi elfogadottságban, az Egyesület jó megítélésében, ágazati kommunikációs haszna is vitathatatlan. A tagdíjbevételek (3335 fős tagság) 2019-ben is stabilak, a közel 40 millió forintos szintet tartják. Az SZJA 1% felajánlások kismértékben nőttek. A közhasznúsági mutatók a 2019-es működés alapján is teljesültek. Az Egyesület sokszínű, sikeres társadalmi és ágazati tevékenységet folytatott, amelyre alapozható a jövőbeli előremutató működés is.

Bak Julianna, az Ellenőrző Bizottság elnöke beszámolt az Ellenőrző Bizottság 2019-es tevékenységéről. Az EB az Egyesület beszámolójának minden tételét átvizsgálta és azt megfelelőnek találta, megállapította, hogy az Egyesület 2019-ben a tervezett tevékenységeket teljesítette, a megvalósult tevékenységekre a források rendelkezésre álltak. Gazdálkodása jó, eszközökben és forrásokban jelentős növekedést ért el. A 25 mFt-os értékpapír-állomány további lekötését, a jelenlegi banki költségek és hozamok mellett nem javasolja. Az egyéni és jogi tagdíjak az alaptevékenységek ellátására fedezetet nyújtanak, ami a működés folytonosságát teszi lehetővé. 2019-es gazdálkodásával az Egyesület megőrizte pénzügyi stabilitását. Az EB a küldöttgyűlési előterjesztéseket ellenőrizte, a 2019-es beszámoló elfogadását javasolja.

Holdampf Gyula küldött hozzászólásában nyomatékosította a megjelentekben, hogy az Egyesület tevékenysége az elmúlt 7 esztendőben hétszeresére emelkedett, amely nagyságrendi változás, de egyenletes és komoly eredménynek tartja, így ő is elfogadásra javasolja a beszámolót.

9./2020. (07. 29.) küldöttgyűlési határozat: A Küldöttgyűlés az OEE 2019. évi beszámolóját és annak közhasznúsági mellékletét 347 720 eFt mérlegfőösszeggel és 12 579 eFt közhasznú tevékenységből származó eredménnyel elfogadja.

A szavazáson jelen van 40 fő küldött. Szavazatok: 40 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

(A küldöttek közül 3 fő a szavazatszámoló bizottság tagjaként a szavazáskor nem tartózkodott a teremben.)

A negyedik napirendi pontban Kiss László elnök felkérte Elmer Tamás főtitkár, hogy ismertesse az Egyesület 2020. évi munkatervét és pénzügyi tervét, amit a Küldöttek korábban e-mailben megkaptak. A Főtitkár kiemelte, hogy az adott év tervezését jelentősen befolyásolja a járványügyi helyzet következtében elhalasztott 151. Vándorgyűlés, a megvalósuló Településfásítási Program, valamint továbbra is meghatározó az Erdei Vándortábor Program. Kérte a Szakosztályok szakmai műhelyként való működtetését és az aktív egyesületi munkát. Ennek támogatásáról biztosította a szakosztály-tisztségviselőket. Ismertette a könyvek és kiadványok jelentős készleten lévő tételeit, valamint az új kiadvány tervezett ütemezését, utalva a Trianon 100 éves évfordulójára kiadásra kerülő kötetre, amelynek előkészületi munkái már lezárultak.

Bak Julianna elnök az EB álláspontjának ismertetésekor azt kérte Elmer Tamás főtitkár úrtól, hogy csak fedezettl bíró feladatokat vállaljon az Egyesület. Az egyes programokhoz csak akkor kezdünk hozzá, ha annak pénzügyi forrása biztosított.

10./2020. (07. 29.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés az OEE 2020. évi pénzügyi tervét 425 423 eFt bevétellel, 405 985 eFt kiadással és 19 438 eFt eredménnyel tervezve elfogadja.

A szavazáson jelen van 40 fő küldött. Szavazatok: 40 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

(A küldöttek közül 3 fő a szavazatszedő bizottság tagjaként a szavazáskor nem tartózkodott a teremben.)

Az ötödik napirendi pontban Elmer Tamás előterjesztette azon tagok név-

sorát, akiket az Alapszabály 7. § 1.6. pontjában foglaltak szerint a küldöttgyűlés határozata alapján, a tagdíj be nem fizetése esetén, a titkárság írásban fizetésre felszólítja és harmincnapos határidővel felmondja a tagsági viszonyát. A névsort a helyi csoportokkal folyamatosan egyeztetni a titkárság. Kérte a tagok ismételt megkeresését, hogy a felmondási időn belül a tagdíj rendezhető legyen. Az esetleges felmondás után mindenkinek lehetősége van újra csatlakozni az Egyesülethez.

11./2020. (07. 29.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés az Alapszabály 7. § 1.6. pontja alapján póthatáridő megjelöléssel fizetésre felszólítja a határidőre tagdíjat nem fizető, az előterjesztéshez csatolt listán szereplő tagokat, mely póthatáridő eredménytelen eltelte esetén az Egyesület a tag tagsági jogviszonyát 30 napos határidővel megszünteti.

A szavazáson jelen van 43 fő küldött. Szavazatok: 43 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Ezt követően az első napirendi pont folytatásaként a Szavazatszedő Bizottság elnöke ismertette a kikutatási szavazások eredményét.

8/2020. (07.29.) küldöttgyűlési határozat: Az Országos Erdészeti Egyesület küldöttgyűlése 2020-ban a következő személyeknek adományoz kikutatásokat.

Örökös Tagsági Díszoklevél – Bedő Albert Emlékérem

Pálmai István 78 pont
Nemes Zoltán 81 pont

Kaán Károly Emlékérem
Prof. em. Lett Béla 89 pont
Prof. dr. Rédei Károly 103 pont

Decrett József Emlékérem

Tóth János 80 pont
Boleman György Géza 102 pont
A 151. Vándorgyűlés szervezője által javasolt személy
Németh Imre 43 szavazat
Elismerő Oklevél
Altrichter Sándor 43 szavazat
András Róbert 42 szavazat
Babos Imréné 42 szavazat
Benke János 43 szavazat
Dobos László 42 szavazat
Fenesi László 43 szavazat
Ferbert Mihály 43 szavazat
Horváth Gábor 42 szavazat
Lászka István Attila 42 szavazat
Némedy Zoltán 43 szavazat
Radó Zoltán 42 szavazat
Stastny Gyula 42 szavazat
Vígh Ilona 42 szavazat

A szavazáson jelen van 43 fő küldött. Szavazatok: 43 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az eredmények kihirdetése után Bogdán József a Díjbizottság tagja köszönetét fejezte ki a küldötteknek, hogy az új – hatékonyabb és biztonságosabb – szavazási rendszerhez ilyen fejelemzetten alkalmazkodtak.

Az Egyebek napirendi pontban Kiss László elnök úr a szakosztályok ösztönzésére, szakmai műhelyként történő működésére biztatott és kért mindenkit.

Főtitkár úr rövid tájékoztatást adott a környezeti nevelési programokról, valamint a fontos fejlesztésként megvalósuló tagnyilvántartó rendszer helyzetéről. A küldöttek tájékoztatást kaphattak továbbá a Településfásítási Programról, melyben a helyi csoportoknak fontos szerepe lesz az ültetési események során.

Nagy László főszerkesztő úr az *Erdészeti Lapok* helyzetéről, valamint a Trianon-kiadvány állásáról adott tájékoztatást.

Végül Nagy Frigyes Vince a helyi csoport rendezvények szakszemélyzeti továbbképzésként történő megvalósítására hívta fel a figyelmet.

Az ülés végén Kiss László elnök megköszönte a megjelent küldöttek aktív részvételét, és bezárta a küldöttgyűlést.

kmf.

Elmer Tamás
jegyzőkönyvvezető

Kiss László
elnök

Hitelesítők:

Kovács András
Kissné Szabó Gabriella

Új belépők az Országos Erdészeti Egyesületbe – 2019–2020

Bp. AM Helyi Csoport: Báthy Bence tanuló

Bp. HM Helyi Csoport: Monok Tibor egyéb középfokú;

Balassagyarmati Helyi Csoport: Bezeckzy Árpád ifj. erdésztechnikus; Csalár Tibor erdésztechnikus; Herczeg Béla egyéb felsőfokú; Kettler Ádám egyéb felsőfokú; Tóth Sándor erdésztechnikus

Baranya megyei Helyi Csoport: Balogh Bettina; Németh László erdémérnök; Schmidt Ágnes egyéb felsőfokú

Békés megyei Helyi Csoport: Frankó Róbert erdémérnök; Jakab Zoltán erdésztechnikus; Szabó Tibor erdésztechnikus

Bp. ÁESz Helyi Csoport: Dézsma György erdémérnök; ifj. dr. Solymos Rezső erdémérnök

Csongrád megyei Helyi Csoport: Máhig József egyéb felsőfokú; Répási Zsolt Ferenc egyéb felsőfokú

Egri Helyi Csoport: Lakatos Bence erdémérnök; Virág Vivien erdémérnök

Erdélyi Helyi Csoport: Ambrus Csaba; Bajcsi Levente erdémérnök; Bajgyik Áron erdémérnök; Bálint György erdémérnök; Balogh Sándor erdémérnök; Bíró István erdémérnök; Brander Levente erdésztechnikus; Dani Dezső erdésztechnikus; Darvas Károly erdémérnök; Dénes Áron erdésztechnikus; Dima Aurel faipari technikus; Dimény György erdémérnök; Dimény Zsófia egyéb középfokú; Gáll Tibor erdémérnök; Gyergyai László erdésztechnikus; Györfi József erdésztechnikus; György Leticia tanuló; Illie Livia erdésztechnikus; Jakab Csaba erdésztechnikus; Jani Balázs; Makkai Csongor erdésztechnikus; Nagy Ádám István erdémérnök; Nagy Botond Károly erdémérnök; Neagui Ferenc Csongor erdésztechnikus; Oláh Mihály-Ervin erdémérnök; Orbán László Zoltán erdésztechnikus; Orbán Zsolt tanuló; Pál Zsolt erdémérnök; Papuc Levente erdésztechnikus; Rauch Ililiu erdémérnök; Séra János Levente faipari technikus; Soós Barna erdémérnök; Szász János erdémérnök; Szatmári Elemér erdémérnök; Székely Levente József erdésztechnikus; Szilágyi Ferenc erdémérnök; Timáru Miklós erdémérnök; Tókos Béla erdésztechnikus; Turdean László István erdémérnök; Tuzson Loránd erdésztechnikus; Virág Lehel

Gödöllői Helyi Csoport: Jászberényi Márk erdésztechnikus

Győr Erdőgazdasági Helyi Csoport: Bene Zsolt erdémérnök; Skerlecz András erdémérnök; Vitéz Tamás erdémérnök

Győr-Moson-Sopron megyei Magánerdő gazdálkodási és Környezetvédő Helyi Csoport: Varga Vivien egyéb felsőfokú

Kaposvári Helyi Csoport: Fehér István erdémérnök; Göndöcs Rudolf erdésztechnikus; Lurcza István; Lurcza Tamás erdésztechnikus; Péter Attila erdésztechnikus; Zólyomi László Árpád egyéb felsőfokú

Kárpátaljai Helyi Csoport: Bundovics Béla erdésztechnikus

Kaszói Helyi Csoport: Kondor Nikolett erdémérnök

Mátrafüredi Helyi Csoport: Bodnár Tamás tanuló; Bónis Dominik tanuló; Dredor Dominik tanuló; Egri Szabolcs Kálmán tanuló; Fábrián Csaba tanuló; Gál Tamás tanuló; Gombai Kristóf tanuló; Hegedűs Tibor tanuló; Jakab István tanuló; Jónás Richárd tanuló; Kiss Máté tanuló; Mató József tanuló; Milló Dániel László tanuló; Pádár Balázs tanuló; Rakovics Bence tanuló; Takács Balázs tanuló; Tóth Ádám tanuló; Tóth Martin tanuló; Virág Péter tanuló

Miskolci Helyi Csoport: Bányai Donát erdésztechnikus; Béres Milán erdésztechnikus; Billik Miklós erdésztechnikus; Hubi Árpád erdésztechnikus; Orliczki Ádám erdémérnök; Rimaszécsi László erdésztechnikus; Vadász István egyéb felsőfokú; Schneider István Frigyes erdésztechnikus; Sike Lajos egyéb felsőfokú; Ujj Norbert erdésztechnikus

Nagykanizsai Helyi Csoport: Bazzika Sándor erdésztechnikus; Czeller Bianka Diána erdémérnök; Farkas Norbert erdésztechnikus; Jóna Richard László erdémérnök; Kömnyid Roland erdémérnök; Lapat Attila egyéb középfokú

Pápai Helyi Csoport: Cseb Attila erdésztechnikus; Csima Zsuzsanna egyéb felsőfokú; Dani Ágnes erdémérnök; Firtl László erdésztechnikus; Kígyós Róbert erdésztechnikus; Németh Nikolett egyéb felsőfokú; Piller Rajmund erdésztechnikus; Somogyi Balázs erdémérnök;

Szi-Ferenc László egyéb középfokú

Rába-menti Helyi Csoport: Kelemen Zsolt erdésztechnikus;

Sárospataki Helyi Csoport: Bohóczky János erdésztechnikus; Götz Olivér József erdémérnök; Jámbor György egyéb felsőfokú; Kormos Ábel erdésztechnikus; Vida Sándor erdémérnök;

Sopron Hallgatói Helyi Csoport: Csébi Anna Luca tanuló; Guti Eszter egyéb középfokú; Holik Barbara egyéb középfokú; Janovics Artúr Milán tanuló; Kálmán Eszter Magdolna tanuló; Kardos Péter Soma tanuló; Kiss Vince Péter tanuló; Kulcsár Olivér erdésztechnikus; Lógár Petra tanuló; Miskolczi Réka Ilona tanuló; Nagy Erika tanuló; Nichter Róbert erdésztechnikus; Pekler János erdémérnök; Ragadics Péter erdésztechnikus; Rigó Mihály erdésztechnikus; Stofa Krisztián erdésztechnikus; Szabó Nikolett egyéb középfokú; Szabó Szabolcs Dávid tanuló; Szeverényi Grácia egyéb középfokú; Takács Márton Hunor tanuló; Tóth Bálint egyéb középfokú; Utassy Bence tanuló

Soproni Helyi Csoport: Frank Gábor erdésztechnikus

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Helyi Csoport: Vezse Péter erdésztechnikus

Székesfehérvári Helyi Csoport: Gazdik Attila egyéb felsőfokú; Kálmán Gyula erdésztechnikus;

Maár Gyula erdémérnök; Merza Gábor erdésztechnikus

Szombathelyi Helyi Csoport: Dabis Gábor erdémérnök; Ekkerné Tangl Jusztina egyéb középfokú; Hámori András tanuló; Németh András erdémérnök; Szatmári Gabriella erdémérnök

Tamási Helyi Csoport: Szabó Stefánia egyéb felsőfokú

Veszprém VERGA Helyi Csoport: Rák Roland erdémérnök

Vértesi Helyi Csoport: Czumpf Attila egyéb felsőfokú; Drevenka Gergely Dávid erdésztechnikus;

Visegrádi Helyi Csoport: Farkas Ádám egyéb felsőfokú; Horváth Csenge Veronika egyéb felsőfokú

Zalaegerszegi Helyi Csoport: Kovács László egyéb felsőfokú

Dr. Tóth Imre (1923–2020)

Tisztelt Gyászolók! A Teremtő akaratában megnyugvással, emlékező kegyelettel búcsúszom dr. Tóth Imre rubindiplomás, Bedő Albert-díjas erdőmérnöktől, az erdészszakma kiemelkedő személyiségétől. A tudóstól, a gyakorló szakembertől, a kollégától.

Eldölt egy derék tölgy! Hagyományos jelképünk, az erdészcsillag a kocsányos tölgy ötlevelű csillagot formáló csemetéje. Az európai kultúrkör meghatározó, már a keltáknak is szép fája, egyben maga az állandóság, az ősök tisztelete, a rendületlen kitartás jelképe. Ezen erényekkel a lelkében élte az életét.

Majd száz éve, 1923-ban a szerb megszállás alól felszabadult Baján született. A megcsönkített, létéért küzdő hazában eszmél a világra. 1941-ben Kalocsán érettségizik, kitűnően. Erdőmérnöki oklevelét Sopronban, 1946-ban szerzi meg. Ifjúsága – a diák éve – zömében háborús évek, a háború minden nyomorával és szörnyűségével. Nyilvánvaló tehetsége utat tör. Kiváló adottságai, kitűnő tanulmányai, meggyőző felkészültsége elismeréseként meghívják egyetem tanársegédnek.

A háború elsöpörte magyar államhatalom, a felszámolt társadalmi rend helyén már bontakozó új világban – ahol a föld fog sarkából kidőlni – ér haza, a szülőföldjére. Hűség ember. A hűség nagy erény, a lélek gyümölcse. Hű maradt Istenhez, az elveihez, hű maradt a családjához, a nemzethez, hű maradt a szülőföldjéhez, az erdőkhöz. Magyarsága, cselekvő hazaszeretete a lényében volt.

Az idegen harcok hozta világrend üldözte a múltat, az embereket. A sorsrontó nehézségek, az üldöztetés, az osztályharcos mindennapok ellenére töretlenül elhivatottsággal végzi a munkáját, amit szolgálatnak tekint.

Az erdőt és annak vadját szolgálja, a kényes összhang fenntartásán munkálkodik. Elismert tudása képessé teszi a teremtett világ változásainak, jelenségeinek megfigyelésére, kutatására. A Dunamenti, az ártéri erdők megkerülhetetlen szakértője lesz. Felismeri és kidolgozza az ártéri termőhelyek rendszerét, ami attól kezdve egyetemi tananyag. Az is tény, hogy azt a doktori értekezését, amit 1983-ban *summa cum laude* minősítéssel véd meg, húsz évvel korábban még elutasítják. Hasonló meghurcoltatásnak, mellőzésnek tesz ki, amikor a kétségkívül kiérdemelt szakmai elismerést is elodázzák. Akadályozták, mert a töretlen tekintélyhez, a páratlan tudáshoz, a megvallott világlátás, az istenhís, a legsötétebb időkben is gyakorolt vallás és a keresztény életfelfogás is hozzátartozott.

A szaktudomány számos területén alkotott maradandót, nevéhez fűződik a táji erdőművelés helyi kidolgozása is. Tevékenységét, mindennapi és tudományos munkáját egyaránt a jobbító szándék, a jó szolgálata vezérelte. Ezzel a szándékkal figyelte, kereste, válogatta és szaporította azokat a faegyedeket –

szakavatott szemmel, sikeresen – amelyekben felfedezni vélte a jövő ígérését. Elévülhetetlen érdeme a szakmai közösség érdekében az Országos Erdészeti Egyesületben, a legelső magyar civilszervezetben, kifejtett fél évszázados működése.

Dr. Tóth Imre jellemvonásai és képességei, egyes kérdések iránti fogékonysága és hajlama olyan látlatot és tágasságot teremtettek szellemében, naggyá téve személyiségét, amiért méltán helyezhetjük a kiemelkedő emberi jelenségek közé. Gazdag örökséget hagyott az utókorra. Iskolát teremtett.

Emlékét kiterjedt irodalmi munkássága mellett a díszlő, nem csak szép, de értékes erdőségek is éltetik. Az emlékező erdész közösség, az Egyesületünk helyi csoportja – aminek alapítója volt –, a szeretett erdőt gondozó Gemenci Erdő és Vadgazdaság Zrt. és az egykori munka- és kortársak nevében köszönök el. A legszebb emlék a szeretet, amit szívünkben hagyta magad után! Sit tibi terra levis! Nyugodj békében. Isten veled!

Nyúl Bertalan

Márkosi Lajos (1924–2020)

1924. augusztus 22-én született a Maros menti, többségében román lakosságú Iltó községben, régi erdész családban. Rokonságának 7 tagja végzett Selmechánynán. Nagypapja Schillinger Adolf, az Országos Erdészeti Egyesület egyik alapító tagja. Barátjával, Bedő Alberttel együtt alapították meg az Erdélyi Kört, aki egyben Márkosi Lajos édesapjának, Schillinger Bélának a keresztapja volt. Anyai nagypapja Tompa (Tonhauser) Ferenc, Kárpátaljáról – Királymezőről – került Iltóra 1919-ben.

1924-ben átköltöztek Magyarországra, ahol később Kaán Királlyal részt vesznek az alföldfásítási programban. Márkosi Lajos szülei így került Iltó Békéscsabára, majd 1934-ben Csákbérenybe, a Merán birtokra.

Iskoláit e változó helyeken végezte. A gimnáziumot Székesfehérváron a ciszterciáknál kezdte. 1939-ben Kárpátalja visszakérült Magyarországhoz. Ekkor édesapját Kárpátaljára helyezik, de ő még 1940-ig Székesfehérváron marad a ciszterciáknál. Miután szüleit követi, Huszton fejezi be a gimnáziumot. Itt ismerkedik meg osztálytársnőjével, leendő párjával, aki egész életében hűségese társa lesz, majd 63 boldog évet töltenek együtt.

1943-ban érettségizik, majd felvételizik a soproni Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya, Kohó és Erdőmérnöki Karára. Másodéves, amikor a II. világháború miatt 1944 őszén az előadások megszűnnek. Decemberben kapja meg a SAS behívót. A városban és környékén kb. 100 000 menekült van. Szülei is ideérkeznek ekközben a front elől menekülve. Ő a városban működő „csokigyárban” – amely a Weiss Manfréd féle „tűgyár”, hadiüzem – 18-ad magával munkát keres, hogy a behívónak ezzel valahogy eleget tegyen, és ne kerüljenek a frontra.

A gyár röviddel ezután megkezdte a Németországba való kitelepülést, dolgozóival együtt. A szerelvény Bécs alatt szőnyegbomba bázis következtében megsemmisül. Tirolba kerül egy hadifogolytáborba, ahol a föld alatti üzemben kb. tízezer Messerschmitt repülőgépekhez alkatrészeket gyártanak. Mellette a varsói főpolgármester fia dolgozik. Hírt jutattak el Magyarországra egy bajtársuk segítségével. Ezt követően találja meg menyasszonya Kempton környékén 1945 áprilisában. Kalandos és veszélyes úton Magyarországra érkeznek több katonai zónán keresztül.

1945. október 16-án jelentkezik Sopronban Modrovich professzor úrnál. Igmándy Zoltánnal tagjai az Ifjúsági Körnek. Apósa a háború végén meghalt, a családnak nincs jövedelme. Ő kénytelen félbe hagyni a tanulmányait. Édesapja megbízást kap a Csákbérenyi Állami Erdészet megszervezésére. Ő az akkor még létező magán fakitermelő vállalatnál fakitermelésben dolgozik. Közben útépitésnél is vállal munkát. A fakitermelő vállalat tulajdonosa a cég megszüntetésekor felajánlja, hogy Caracasba mehet vele. Nem él a lehetőséggel. Hűségese menyasszonyával 1947-ben kötnek házasságot, Csákbérenyben.

1949. szeptember 12-vel kerül a Budapest Hegyvidéki Nemzeti Vállalat Pusztamaróti Erdőgazdálkodásához, ahol Szekeres Károly munkatársaként dolgozik. Barátságuknak köszönhető, hogy e vidéken telepszik meg. 1950 július végétől a Sütői Állami Erdőgazdálkodás munkatársa, melynek központja Esztergomban van. Ekkor költözik Pilismarótra. Közben kétszer jelentkezik a soproni Erdőmérnöki Főiskolára. 1953-ban és 1958-ban.

Az ekkor a főiskolán szervezkedő néhány ultrabalos diák javaslatára (akik miatt sokan nem lehettek erdőmérnökök) és a hiányzó pártbizottsági pecsét miatt eltanácsolják. Harmadszorra, 1963-ban veszik fel levelező szakra, amikor korábbi évfolyamtársai végzésük 20 éves évfordulóját ünneplik Sopronban. A korábbi tanulmányi időszakot nem veszik figyelembe. 1969-ben megszerzi az erdőmérnöki diplomát.

Árkosi Gyula főmérnök nyugdíjba vonulását követően – 1973-ban – kinevezik a Pili Parkerdőgazdálkodás főmérnökévé, ahol dr. Madas László erdőmérnök az igazgató 1983-ig. Ebben az időszakban költöztetik a parkerdőgazdálkodás központját Visegrádra, valamint – korukat némileg megelőzve – álmódják meg a főváros tüdejét szolgáló parkerdei létesítményeket és szolgáltatásokat, melyeknek túlnyomó részét megvalósították és működtették is. Mindezt úgy, hogy figyelembe vették az erdő, gazdasági jelentőségét és a hagyományos erdőgazdasági tevékenységet is.

1984-ben, az élete folyamán megélt számtalan átszervezést túlélve, nyugdíjba vonul. Nyugdíjas idejét 10 éven keresztül a „Parkerdőgazdálkodás” című üzemi lap szerkesztésével tölti, ami igazán ritkaság.

2011-től Visegrád-Dióson él. 2019 szeptemberében az Alma Mátértől megkapta az aranydiplomát, így 95 évesen ő lett a legidősebb erdőmérnök a mindenkori aranydiplomások között. 96 éves korában, 2020. április 7-én hunyt el csendesen.

Családjá és barátai

Csendben, békén nyugodjatok...

A Kemenesalja és a Kemeneshát szelíd tája csendesen húzódik meg a Bakony északnyugati, nyugati előterében. E vidék tájképi arculatát nem rajzolja meg igazán markáns vonások, nincsenek kifejezetten látványos természeti különlegességei. Csak a Celldömölk közelében a Ság-hegy magányos bazaltkúpja és keleti határán a Somló, az Isten kalapja emelkedik ki a kisebb-nagyobb víznyelések széles völgytalpaiból, a sík medencékből, vagy a lassan hullámzó lapos dombhátak vonulatából.

Apró, kis településekkel, középkori templomokkal, erdővel borított hosszan elnyúló kavicsos dombokkal, megművelt szántók-rétek mozaikjával megáldott, hívogatóan barátságos, jellegzetesen pannon tájunk.

A 250-300 méter magasságba emelkedő Kemeneshát nyugati szegélye markánsan zökken le az alatta húzódó Rába völgyének süllyedékébe. Sárvártól észak felé tartva pedig lassan belesimul a keretező síkvidékbe.

E magasabbra kiemelkedő, egykor itt barangolt folyók hordalékából épült kavicsstakaró északnyugati sarkában, Ostffyasszonyfa közelében, egy jellegtelenné tűnő útmenti cseres-akácós erdősávban azonban, közép-európai léptékben is egyedi történelmi-kulturális érték rejtőzik. 10 000 katona alussza itt örök álmát.

A fák között az Osztrák-Magyar Monarchia egyik legnagyobb hadifogolytáborának temetője fekszik. 1915 és 1918 között – döbbenetes adat – összesen több mint 150 000 hadifogoly raboskodott a ma már szinte nyomtalanul eltűnt, közeli hatalmas barakkvárosban, amely egyszerre 40-50 000 hadifogoly befogadására is alkalmas volt.

1915 májusában orosz és szerb foglyok kezdték el építeni a 251 katasztrá-

lis holdon fekvő táborát, ahol összesen 197 barakképületet húztak fel, mérnöki pontossággal megtervezett térérendben. A saját villamosközpont, a víztorony, a belső úthálózat, a közeli vasútállomásra bekötő szárnyvasút-vonal, a majd 4 km hosszúságú szennyvízhálózat csak részei annak az összetett infrastruktúrának, melyet itt az évek alatt kiépítettek. Nem feledve, hogy 14 km hosszú szögesdrót kerítés, őrtornyok és szurnyos-puskás őrcsőrök jelezték, hogy hol a tábor határa.

A táborlakók élelmézését önellátással oldották meg, a táborparancsnokság földeket bérelt és ezen dolgoztak

a hadifoglyok. A gabonátárolók mellett disznóhizlalda és számos más gazdasági üzem látta el a táborikonyhát alapanyagokkal, így a napi háromszori étkezés, ha szegényesen is, de biztosított volt. Ezenkívül asztalos-, kovács-, cipész- és szabóműhely is működött.

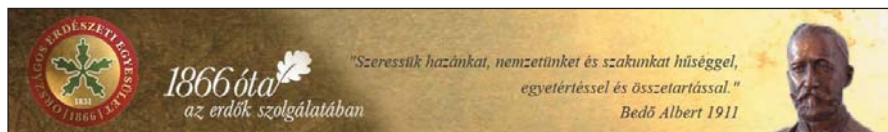
A higiénias előírásokra kifejezetten ügyeltek, de a 200 fős barakkokban túlszűfoltan lakó, a hiányos táplálkozás miatt legyengült katonák gyakran töltötték meg a tábori kórházat és sajnos később egyre inkább a terebélyesedő hadifogolytemetőt.

Az olasz, orosz, román, szerb katonák végül 1918 májusa és októbere között hagyhatták el végleg a táborát, melynek teljes feloszlását adta ki parancsba a hadügyminiszter.

A hadifogolytemető mai arculata az 1930-as években jött létre a helyi járási főszolgabíró, dr. Gerlits Elek elhivatott, kitartó és áldozatos munkájának köszönhetően. Összesen 6 nemzet fiai alusszák itt örök álmukat, mintegy 5601 katona, egyszerű katonajelvénnel megjelölt emlékköve emelkedik a nemzetenként csoportosított parcellákban. Megközelítőleg 5000 katona pedig tömegsírokban nyugszik. Minden évben az érintett országok hivatalos katonai delegációi hajtanak előttük fejet, ünnepélyes körülmények között.

Igazi 21. századi paradoxonként a temető békés, kegyeleti csendességét csak a közeli, modern motorversenypálya messze hangzóan bőgő motorjainak agresszív bömbölése töri meg...

Kép és szöveg: **Nagy László**

Több mint 17 ezer hektárnyi új erdő telepítésére kértek engedélyt a gazdák

Zajlik az Országfásítási program

A tavaly ősszel meghirdetett országfásítási programban több mint 17 ezer hektárnyi új erdő telepítésére adtak be kérelmet a gazdák – mondta az Agrárminisztérium (AM) erdőkért felelős államtitkára kedden a Kosuth rádió Jó reggelt, Magyarország! című műsorában. *Szentpéteri Sándor* szerint, a már folyamatban lévő kérelmekkel együtt, 24 ezer hektárral nőhet Magyarországon a fával borított területek mérete, ami azért fontos, mert így mérsékelni lehet az éghajlatváltozás negatív hatásait. Hozzátette, ezzel párhuzamosan elindították a településfásítási programot is, amire a 10 ezer lakosnál kisebb városok, falvak pályázhattak.

A programban 12 ezer nagy méretű, zömében őshonos fára lehetett pályázni, és néhány óra alatt mindet szét tudták osztani még a nyáron – mondta. A fák szállítását, ültetését az Országos Erdészeti Egyesület szervezi majd két ütemben ősszel és tavasszal – fűzte hozzá Szentpéteri Sándor.

Forrás: **MTI**

https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/17_000_hektar_igenyles_uj_erdo

♦♦♦

A Pilisi Parkerdő Zrt. budapesti területén folytatódik az illegális hulladék felszámolása

50.000 köbméternyi hulladék van az állami erdőgazdaságok által kezelt erőterületeken

Pilisi Parkerdő Zrt. budapesti területén folytatódik a Tisztítsuk meg az Országot! projekt; az újabb mintaprogramban az erdők, turistaútvonalak, nemzeti parkok illegális hulladéktól mentesítése indul el a IX. kerületi háromhektáros erdőfolt területén – jelentette be az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) építésgazdaságért, infrastrukturális környezetért és fenntarthatóságért felelős államtitkára, a budapesti Illatos út és a Gyáli út közötti területen tartott sajtótájékoztatóján.

Boros Anita kiemelte: az augusztus végén elindított Tisztítsuk meg az Országot! projekt első szakaszában a kormány öt mintaprogramot tervez megvalósítani. A különböző helyszíneken a kijelölt közreműködő szervezetek segítségével feltérképezik a lerakóhelyeket, megvizsgálják az ott található hulladék mennyiségét és összetételét, valamint az eredményes eltávolításához szükséges kapacitásokat – ismertette. Hozzátette: a magyarországi illegális hulladéklerakás egyik leggyakoribb helyszínei az erdőszélek, patak- és folyópartok, mezős területek. Boros Anita elmondta: a 2020-as Tisztítsuk meg

az Országot! programban a kormány elkötelezte magát az ország illegális hulladéknak leginkább kitett területei megtisztítása mellett.

Szentpéteri Sándor, az Agrárminisztérium (AM) erdőkért felelős helyettes államtitkára közölte: a háromhektáros erdőfoltban több mint 170 köbméter illegális hulladékot azonosítottak a Pilisi Parkerdő Zrt. munkatársai, akik a terület megtisztításán legalább egy hétig fognak dolgozni.

A IX. kerületi erdőfolt megtisztításával indul el a Tisztítsuk meg az Országot! programon belül az erdőgazdasági és nemzeti parki mintaprogram, emellett még két helyszínen dolgoznak a rehabilitáción – közölte. Hozzátette: az erdőgazdaságok már részben felmérték a kezelésükben lévő 1,1 millió hektáron található hulladék mennyiségét, közel 50 ezer köbméternyi illegális hulladékot kell a programban felszámolni. Ismertette, hogy terveik szerint 900 kamerát helyeznek ki az állami erdőgazdaságok területén és több mint 300 sorompót, valamint árkokat létesítenek, hogy megakadályozzák az erdőbe a behajtást, a hulladék újbóli lerakását. A hulladék elszállítása országszerte jelentősen hozzá fog járulni az egészséges emberi környezethez, az erdők fenntartásához, javítva ezzel az ország környezeti állapotát – mutatott rá.

Forrás: **MTI**

<https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/pilisi-parkerdo-budapest-illegalis-hulladek-felszamolas>

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az *Erdészeti Lapok* is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szól, sorszámmal és vonalkóddal van ellátva, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2020-ra szóló érvényesítő matrikát azok a tagok kapják meg az *Erdészeti Lapokon* keresztül, akik határidőre eleget tesznek az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüknek.

A kedvezményrészerről és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoportok titkárainál.

Partnereink:

ŐSZI AKCIÓS AJÁNLAT

STIHL MS 661 MOTORFŰRÉSZ

391 900 FT HELYETT

349 900 FT

Az akciós ár 2020. szeptember 1. - október 31. között,
a készlet erejéig érvényes.

STIHL